

בס"ד

קונצ'רט פרי עץ הדר

סדר ט"ו בשבט

נערך ע"י הצב"י ס.ה.
מהדורה שלישית שנת התשע"ה
לכבוד ה' יתגדך

הקדמה א' – ט"ז בשבט תיקון היסוד

ידוע הדבר שלכל חג וחג יש חשיבות ומעלה וטמונה בו סגולה והארה מיוחדת לתיקון העולם והאדם, וכן יש בו כח והשפעה מיוחדת לכל השנה כולה, והוא חסד ה' אשר ברחמיו המרובים עלינו שנתן לנו תוספת כוח מצד הזמן, תוספת שאינה נמצאת בעבודת ה' הרגילה שבכל יום.

אותה הארה חוזרת בכל שנה כאשר גלגל הזמן מגיע לתאריך החג, ומכאן שמו חג לשון "הוגה".

החגים מחולקים בתוך פרצוף הזמנים לחג"ת ונה"י באופן הבא:

פרצוף הזמנים – חג"ת ונה"י דנה"י		
גבורה	חסד	פסח
ר"ה – סוכות	פסח	
תפארת		
שמיני עצרת		חג השבועות
הוד	נצח	חנוכה
פורים	חנוכה	
יסוד		ט"ז בשבט – בדכורא
ט"ז באב – בנוקבא		

בחלוקת החגים לפי הספירות נמצא ט"ז בשבט כנגד היסוד, ואכן חג זה הוא חלק מתיקון היסוד ולא בכדי נופל החג בתקופת השוכבים שזמן זה מסוגל לתיקון היסוד כנודע.

יוסף הצדיק רומז אל היסוד ותחילה מושלך יוסף ע"י אחיו אל "הבור" הרומז לנקבת הקל"י אשר "מים" אין בה, אלא "נחשים ועקרבאים". ומאחר והיסוד שדרכו עובר השפע נפל שם, נעשה רעב בארץ העליונה שהיא השורש לארץ ישראל התחתונה, וידוע הדבר שפגם הברית גורם עניות לבעליו, וזה ירידת השבטים לשבור אוכל ממצרים מקום יוסף המשביר לכל עם הארץ ומי שניזון ונהנה מ"פרעה" נעשה משוחר, ויורד למיצר, ונערכת דעתו, עד שנעשה משועבד ליצרו וטועה אחרי הבלי עולם "החומר והלבנים" לבנות "ערי מסכנות" פיתום ורעמסט שבן רגע, פתאום – מתמוסט.

וכאשר נולד משה בבחינת דעת חדשה והיה מהול ללא ערלה על היסוד נגמרת אחיזת פרעה ומטה אהרון בולע את תניני מצרים ולאחר כמה מכות מודים החרטומים אצבע אלהים היא וגם פרעה יודע ומכריז ה' הצדיק מרכבות פרעה וחילו יורדים במצולות ים וישראל יוצאים ברכוש גדול כמ"ש ויקח משה את עצמות יוסף עימו היינו אותם ניצוצות קדושה שנעשו לעם, בבחינת "לחמו במעיו נהפך מדרת פתנים בקרבו, חיל בלע ויקאנו מבטנו ירשנו אל". (איוז כ')

חג ט"ז בשבט נסמך תמיד לפרשת בשלח ונודע שבכל פרשה מתעוררים הבחינות הכתובות בה מצד נצחיות התורה בכל דור ודור, ובפרשת בשלח ניתן כוח מיוחד לכל יהודי לצאת ממצרים והזמן גורם לאור של גאולה היינו קבלת התורה כמ"ש בפרשות שאחרי – יתרו, משפטים, שהם בחינת הירות ממלאך המוות וזוהמת הנפש, ונרמז "שובו בנים שובבים" היינו ניצוצות הקדושה שהם שבבים של בנים, ובעוונות נתפזרו, וע"י אלו הפרשיות – שובבים יש לנו כח להשיבם אל שורשם.

רמז נוסף נמצא בסוף הפרשה: "ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק". (שמות י"ז) עליו נאמר: "אשר קרן בדרך" – לשון קרי וקרירות. עמלק נתקנא בקדושת ישראל ובא לזנוב ולחטוף ניצוצות קדושה "מהנחשלים".

אותו הפגם גורם פירוד בבחינות עליונות וכשאנים יכולים להתייחד אין לידת וירידת שפע חדש לתחתונים, וזה בחינת "פגם בשמות הקודש" שכן כל בחינה בעולם נקראת בשם, והבחינות העליונות גם להם שמות. פגם פירושו חיסרון, שעי' החטא נחסר הייחוד והולדת השפע או גרוע מזה נגזל ע"י הס"א, ולכן אומר משה ליהושע "צא" הילחם בעמלק. פני משה כפני חמה - ו' דהויה, הנרמזת בשם יהוה", ופני יהושע כפני לבנה - ה' אחרונה דהויה, הנרמזת בשם ארנות, "צא" הוא ייחוד הויה ואדנות והם כמספר "אילן", כי האדם עץ השדה, ועם ישראל קרויים "אדם", ולכן חג האילנות הוא חג של תיקון האילן, ויסוד תיקונו הוא "בפירות האילן".

ולכן ט"ו בשבט הוא זמן מסוגל לתפילה על הבנים שהם פירותיו של האדם, וכן מצוות ומעשים טובים נקראים בנים והם פירות האדם ממש, וידוע הדבר שלימוד תורה, וקיום מצוות, הזכות להשיגם היא לפי יכולת הקיבול וזכות הכלים של כל אחד ואחד, וכדי להגדיל ולהרחיב איכותם צריך תפילה. וענין התפילה לרוחניות אצל הצדיק הוא הבקשה לזכות ע"מ לזכות בחינת יסוד שכל מה שמקבץ הוא לצורך השפעה, וכל הקיום והחיות שלו אינה אלא לשם נתינה, ולאחריה נסתר ונעלם בדרך הצדיקים וכדוגמת היסוד, ולכן ט"ו בשבט וט"ז באב על היותם ביסוד הם חגים נעלמים שרוב בני אדם אינם מודעים לחשיבותם ולא יודעים ערכם.

עוד היסוד נקרא שלום והאישה נקראת בית, ושלום בית תלוי ביכולת האדם להשפיע ולתת בלי תלות בטובות הנאה פרטית שאז נקראת "אהבה שתלויה בדבר". ובעומק פנימי, האדם עצמו מורכב מצד זכר ונקבה, וזו נקודת החיבור לשניהם זה מצד הנקבה שבו, וזאת מצד הזכר שבא, הוא מתחבר לצורך שעה ומשתמש בכוח התאווה שהוא הצד הנקבי המקבל, והיא בכוח הנתינה שהוא צד זכרי שרוצה להוליד ואז תהפוך גם היא לנותנת ומשפיע אל בנה שהוא נקבה בערכה על היותו מקבל.

נמצא שהצד הנקבי שבאדם שהוא הרצון לקבל והתלות במשפיע, נתקן ע"י תיקון היסוד בחג האילנות, וזה "שלום בית" - בן האדם לעצמו, הכוח המשפיע והכוח המושפע נתקנים והתוצאה הסביבתית בבית ומחוצה לו.

עוד הייחוד נקרא בשם אכילה ולכן התיקון נעשה באכילת הפירות בקדושה תוך לימוד וכוונה, ובכוחם ובכוח הברכות נתקנים ניצוצות הקדושה שבמאכל ואז "הצדיק אוכל לשובע נפשו" שידוע שהצדיקים המתקנים נפשיות, אותם הנפשות התלויות בהם ונחשבות להם כבנים.

וכמו שלאילן אין קיום בלא מים והשבח שבו מהפירות שנותן, כך גם האדם חייב להיות "כעץ שתול על פלגי מים", פירושו: שבהיותו מיסד את ביתו על אדני התורה - יגדל ויתן פריו הן במצוות, הן בלימוד, הן בהנהגת הבית ובחינוך הילדים, והן ביכולת הנתינה והחסד מחוץ לביתו, וכל אלו הם "תיקון היסוד" והם "המים המגדלים את האילן".

ומכל זה נלמד חשיבות סדר ט"ו בשבט שאדם יכול לחטוף את האור המאיר בזמן היקר הזה ולתפוס את הגל שיביא אותו ביתר קלות וזריזות לחוף מבטחים, ויש לדעת שהיקר נסתר, ועצם נדירותו מעלה את מחירו, ואל יטעהו יצה"ר לצאת ידי חובה בדבר סמלי בלבד, אלא ירבה בהכנה ובלימוד לקראת החג ויחגוג אותו בשמחה וברב עם לזכות ולזכות לאחרים כי כן הוא דרך היסוד והצדיק לקבץ ע"מ להשפיע ולתת.

והשם הטוב יגמור בעדינו לעשות רצונו בלבב שלם להקמת השכינה וקירוב הגאולה בבי"א.

שיר לט"ו בשבט

יום ט"ו בשבט הנהדר ר' מרדכי מסלטון

לחן: ישמך כאישון בת - מתוך הבקשות לשבת

מקאם צבא.

יום ט"ו שְׁבֵט הַנְּהָדָר	רְאשִׁית פְּרֵחֵי סְמֹדָר
לֹא תַעֲמַח הָאָרֶץ דְּדָדָר	כִּי אִם פְּרֵי עֵץ הָדָר
מִמֵּתְקִים מְרַקְחִים	וּפְרוֹת הַמִּשְׁבָּחִים
אוֹכְלִים אוֹתָם וְשִׂמְחִים	וּמְהַלְלִים לְאֵל נְאֻדָר
רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְעֵצִים	יְרוֹן סִנְסֹן וְצִיעִים
וּבְמִרְאֵיהָ עוֹלָם שְׁשִׁים	וּבְעֵשֶׂב אָרֶץ תִּתְהַדָּר
דָּגָן תִּירוֹשׁ וְיֵצֶהָר	תִּפְרָה אָרֶץ וּבְכָל הָר
שָׁנָה זוֹ אוֹרָה יִזְהָר	מִנִּיסָן וְעַד אֲדָר
כָּל יִשְׂרָאֵל הֵם שְׁשִׁים	בְּעֵת הַמִּצּוֹת עוֹשִׁים
וְלַעֲבוֹדָתוֹ רָצִים	לְקַיֵּם מַה שְּׂאֻמָּר
יִבְנֶה לָנוּ עֵירָנוּ	וְיִקְבֹּץ פְּזוּרֵינוּ
וְיִבְנֶה מְקוֹדְשָׁנוּ	בְּרִצְפַת בַּהֵט וְדָר
חֶזֶק חֲמַל עֲלֵינוּ	וּמַעֲמִים גְּאֻלָּנוּ
וּמְלֹךְ אֲתָה עֲלֵינוּ	כִּי מְלִכּוֹתֶךָ לְדָר דָּר

הקדמה ב' – ביאור סדר ט"ז בשבט.

קונטרס פרי עץ הדר הוא פרק מתוך ספר חמדת הימים ואם זאת שרבים חלקו על ספר זה ויחסו אותו לנתן העזתי לא נמנעו גדולי ישראל לצטט ולהביא מספר זה. ובהקדמת הספר "שערי חמדה" שיצאה לאחרונה הרחיב והביא ראיות רבות שמחבר הספר הוא הרב בנימין הלוי והוציאה לאור תלמידו הרמ"ז עיני שם.

להלכה למעשה הביאו היר"א בסידורו חלק ד' עמוד 40 כמוכא לקמן.

בהקדמה א' קשרנו בין ט"ז בשבט לתיקון היסוד, וצריך לדעת מהות התיקון נמשך משורש הפגם הנקרא חטא עץ הדעת, וחלק פגם עץ הדעת היה גם באכילה ממש כמוכא בבעל לשים שבו, ועתה ע"י אכילתנו מפירות האילן אנו מכוונים לתקן פגם אדה"ר שהוא "האילן הגדול" וכל הנשמות המה ענפים ועלים הנמשכים ממנו.

בהקדמה זו, נסביר מעט מזעיר על הנקודות הנמצאות בתיקון ובכוונות.

עץ הדעת, נחלקו חז"ל (וכה נכלאט ט"ז, ז) מה היה אותו האילן שאכל ממנו אדם וחווה, ר"מ אומר: חטים היו, רבי יהודה בר אלעאי אומר: ענבים היו, רבי אבא דעכו אומר: אתרוג היה, רבי יוסי אומר: תאנים היו, ומה טוב אם יביא אלו הדי' מינים ובעת ברכתו ואכילתו כל אחד מהם יכוון לתקן פגם עץ הדעת.

וצריך לדעת כי האדם התחתון הוא בדמות וחותם צורת אדם עליו, וכן שמו מעיד עליו, אדם – אדמה לעליון, והאילן התחתון רומז לאילן העליון – אילנא דחיי, אשר ממנו משתלשלים א"ס עולמות שהם פרותיו. ועתה בר"ה לאילן נמשך השפע בכל סדר ההשתלשלות עד לאילנות התחתונים, שלכל אילן בתחתונים יש שר ממונה עליו בעליונים, וכשנופל השר מתייבש האילן. (ט. הגלגולים כ"ה) והזמן מוכשר להמשיך שפע "לארץ ולצמח האדמה" ואז "עץ השדה יתן פריו", ושפע זה נרמז בתיבת "אילן" שהוא גי' יאהרונהי כמספר מלאך, וכן כל עשב ועשב יש לו מלאך ממונה עליו שמכה בו ואומר לו גדל, ומלאך אותיות מאכל שע"י האכילה מתעלה לדרגת האוכל חי או אדם, כי האדם עץ השדה היינו שיש אדם המתגלגל בצומח בחינת עץ השדה.

ועוד אילן במילואו כזה: אלף יוד למד נון בגי' "הד"ש" כמנין י"ב צירופי הויה המתחדשים בכל רגע תמיד, ונמצא, מצד הזמן: הם י"ב חודשים, מצד האדם: הם י"ב שבטים, כנסת ישראל הנקראים בשם אדם, ומצד המקום היא "הארץ" המקבלת שפע מז' מינים.

צירוף הויה הוא סוג שפע הנמשך לאדם (י"ג טנטיס), או לזמן (י"ג חוטיס), ובכוונת אכילת פירות האילן בט"ז בשבט יכוון שמתברכים כל שורשי נשמות ישראל – "ענפי האילן" והארץ העליונה ומהם נשפעת א"י וכל האילנות. (כמ"ט הקלמת היר"א חלק ד' עין טס)

לכן כתב הרב: (חמדת הימים סזנסיס ג') "לא יפחות מ"ב מיני פירות לעומת פירות האילן העליון אילנא דחיי דאתקן אילנא קדישא בתריסר תחומין סוד י"ב צירופי הויה ויכוין בכל אחת מהן בצירוף אחר", ובתיקון הביא הרב את י"ב הפירות והצירופים:

יהוה	יהוה	יהוה	יהוה	יהוה	יהוה	יהוה	יהוה	יהוה	יהוה	יהוה
ראובן	שמעון	לוי	יהודה	יששכר	זבולון	דן	נפתלי	גד	אשר	יוסף
ניסן	אייר	סיון	תמוז	אב	אלול	תשרי	חשוון	כסליו	טבת	שבט
זית	תמרים	ענבים	תאנה	רמון	אתרוג	תפוח	אגוז	שקדים	אגסים	עוזרדין

תפילה על אתרוג נאה ממרן הרי"ח הטוב זיע"א

ויאמר אלהים תדשא הארץ רשא עשב מזריע זרע עץ פרי עשה פרי למינו אשר זרעו בו על-הארץ ויהי כן. ותוצא הארץ רשא עשב מזריע זרע למיניה ועץ עשה פרי אשר זרעו בו למיניה וירא אלהים כי טוב:

אנא ה' הושיע נא היום הזה לאילן, הוא ראש השנה:

אנא ה' הצליחה נא היום הזה לאילן, הוא ראש השנה:

אנא ה' הרויחה נא היום הזה לאילן, הוא ראש השנה:

אנא ה' היטיבה נא היום הזה לאילן, הוא ראש השנה:

אנא ה' ברך נא היום הזה לאילן, הוא ראש השנה:

אל נא פצה הצל שנה זו משמיר ושית, וברך עץ שמן וזית:

אל נא, במטר רווח חרבוני יובש ישימון, וברך גפן ותאנה ורימון:

אל נא, רומם עצרת עוללי טיפוחים וברך אגוז ותמר ותפוחים:

אל נא, צדקך מעמך כל יפסק, וברך חרוב וקרוסטמל ואפרסק:

אל נא, חלץ קהילה אשר אליך תערוג וברך התות והאגוז והאתרוג.

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שתברך כל אילנות האתרוג להוציא פרותיהם בעתם ויוציאו אתרוגים טובים יפים ומהדרים ונקיים מפל מום ולא יעלה בהם חזוית, ויהיו שלמים ולא יהיה בהם שום חסרון ואפלו עקיצת קוצ, ויהיו מצויים לנו ולכל ישראל אחינו בכל מקום שהם, לקיים פה מצות נטילה עם הלולב בחג הסופות שיבא עלינו לחיים טובים ולשלום כאשר צויתנו בתורתך ע"י משה עבדך ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר פפות תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל:

ויהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שתעזרנו ותסייענו לקיים מצוה זו של נטילת לולב והדס וערבה ואתרוג בתקונה בזמנה בחג הסופות שיבא עלינו לימים טובים ולשלום בשמחה ובטוב לב, ותזמין לנו אתרוג יפה ומהדר ושלם וכשר בהלכתו.

ויהי רצון מלפני ה' אלקינו ואלקי אבותינו שתברך כל מיני האילנות ויוציאו פרותיהם ברובי שמנים וטובים, ותברך כל הגפנים שיוציא ענבים הרבה שמנים וטובים כדי שיהיה היין היוצא מהם מצוי לרב לכל עמך ישראל לקיים בו מצות קדוש ומצות הבדלה בשבתות ובימים טובים, ויתקיים בנו ובכל ישראל אחינו מקרא שכתוב "לך אכל בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינה כי פבר רצה אלקים את מעשיך" באתי לגני אחותי פלה אריתי מזרי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי, אכלו רעים שתו ושכרו דודים.

יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי.

ספר הליקוטים פרשת עקב

ארץ חטה ושעורה וכו', אלו הם ז' מינים שנשתבחה בהם א"י, שצריכה א"י להשתבח ולהתברך מז' שלו, שהם הוי' שנשארו למעלה, ומלכות שבה, הרי ז', שנעשו בחינת זכר אליה, והיא בחי' ו' שנשארה באצילות, המשפיע לז',¹ כמבואר. וזה מוכרח, לפי שכל אלו הפירות הם יוצאות מהארץ, ואינם בעלמא דכורא, אלא מזאת הבחינה היא, חטה ושעורה.²

חטה: חטה מימין, היא בחינת חכמה, ונובלות חכמה של מעלה תורה, שהם כ"ב אתוון כמנין חט"ה. ובקליפה נאמר "תחת חטה יצא חוה"³, שג"כ עולה כ"ב, כי גם זה לעומת זה וכו'.

שעורה: ושעורה מן השמאל, וכן תמצא כי שער"ה עולה ב"פ מנצפ"ך, ועשר אותיות, והיא היא כללות ה' גבורות, ולזה הסוטה מביאה מנחת שעורים, שהם כח כל הגבורות. גם גבריא"ל הוא מזאת הבחינה, ולזה קס"ת הסופר במתניו, כי קס"ת ב"פ מנצפ"ך, ומשם הוא גוון הדין, שבו מתים כל בני עולם, כמשי"ה (וחזקאל ט') והתוית ת"ו. וכשהקליפה גוברת נאמר: "ותחת שעורה באשה" הוא סוד אלה"ים דיודיין, וחי' אותיות המלוי.⁴

¹ ובליקוטי תורה פרשת עקב: "ונעשית בחינת זכר עליז", ונ"ל ד' שורשים יש א"ל המלכות נעזר בדרושי ר"ה: שורש ג' באצילות, ושורש רביעי בגריאה. וכאשר מקבלת הנוק' הארה מז"א, להעלות המלכות שגבריא"ה, ז"א מאיר לשורש ג' שלה, ומשורש ג' לשורש ד'. ועי"פ הכלל שהעליון והמשפיע הוא בחינת זכר א"ל התחתון ממנו, המושפע ע"י, אני שורש שלישי של המלכות הנמצא באצילות הוא נעשה בחינת זכר לשורש ד' שגבריא"ה.

² עיין משנת חסידים מ. מוצ"ש (פ"ז משנה ז-י): ואם משבע מינים יאכל טוב שידע סודם וזה הוא: **חטה** מספרה כ"ב אותיות התורה הנובלת מחכמה העומדת בימין **ושעורה** מספרה שני פעמים מנצפ"ך עם עשר אותיות וכללות ה"ג יוצאות מבינה העומדת בשמאל: **גן** מספרו ד' מלויים דעי"ב ס"ג מ"ה ב"ן עם ארבע אותיות השרש והכולל סוד מוחי אגב ומתלבשים תוך מוחי אצמא והם **תאניה** שמספרה קס"א קמ"ג קנ"א ונענסים בחב"ד דז"א, **במין** מספרו עם הכלל נוריא"ל והוא מטטרון שבו אותיות רמון: "מ" מימין, "רוך" משמאל – סוד קליפת הרמון הראני לזרוק. ותוכו הראני לאכלל הוא ט"ט שמספרו ח"י כי הוא חיות: ואם יאכל **ותים** יעין במספר ז"ית שהוא א"ל אלהים והויה בחילוף א"ת ב"ש ואז לא יצא לידי שחחה על ידי אלא יועילו לו. ושמות אלו יוצאים מיה"ז שמספרו ב"ש שהוא שמן בא"ת ב"ש והוה זית שמן ולשם יה"ו יש ששה צירופים שבהם ח"י אותיות כי הוא גיסוד **ודב"ש** מספרו ט"ו משופר והוא במלכות: ואם ישחה **ין** יעין למקומו העליון והוא בפסוק אני בינה לי גבורה דז"א ולפיכך בהיותו ח"י יעין לשלש ויין שיש בשם ב"ן שמספרם ח"י ועם מספר ב"ן עולים י"ן:

³ תחת חטה יצא חוה ותחת שעורה באשה וכו' (איוב ל"א, מ). ובהמשך ספר הליקוטים כתב: והח"ה גג"כ אתוון דאורייתא, שתחילתן מחכמה. (ספר הליקוטים כ"ח)

⁴ ושעורה, ה"ש, סודה אלה"ים דיודיין, והר', אלהים בריבוע. עו"ה, בגמטריא כס"א, וכן אנכ"י שכולם כיעיים לבינה. ועוד, העי רמו לשבעים סנהדרין, דמתערין מיעה בגבורה, ו"ה, שית גנון דלאה, ובת אחת (ספר הליקוטים נ"ח) ובשער בוח הקודש (דס"ד ע"א ייחוד כ"ד): שעורה והוא ש' דאלהים דיודיין. ר' אחי' שלו הפשוטים. ותמשיך שני שמות אלו א"ל הכסא שהוא בגי' פ"א, כי הכסא מבחי' אלהים הוא כנודע. ועיין ש. מאמרי רשב"י (נלקח): דע כי חטה ושעורה שניהם במלכות וכמשי"ה ארץ חטה ושעורה ע"י. והענין הוא כי אין דבר בכל הנבראים שלא נברא בגלל הכ"ב אותיות כנודע (נ"ל חו"ב מלכות), ובשער המצות (מלות שתי הלחם): והחמשה אותיות דמנצפ"ך הכפולות אשר בה הם הנקראים שעורה לפי שאותיות מנצפ"ך הם כפולות כנודע והם בגמטריא עם עשר הכללים תקי"ע והעשר אותיות שהם עשר הגבורות עצמן הרי תקי"ף כמנין שעורה והנה א"ל החמש גבורות דמנצפ"ך הם העושים פרצו המלכות ולכך אלו מקדימות לרא בעולם. ובשער הפסוקים: (מהילים) נודע כי אותיות מנצפ"ך הם

ד. שלשה שאכלו כאחד, אינן רשאים לחלק וכו' ארבעה, וכו' חמשה. שלשה נחלקו, עד עשרה. ועשרה אינן נחלקו, עד שיהיו עשרים:

שְׁאֲכָלוּ כְּאַחַד אֵינָן רְשָׁאִין יַכוּז אֲדַנְיָ"ל

ה. שתי חברות שהיו אוכלות בבית אחד, בזמן שמקצתן רואין אלו את אלו, הרי אלו מצטרפין לזמון. ואם לאו, אלו מזמנין לעצמן, ואלו מזמנין לעצמן. אין מברכין על הזיו עד שיתנו לתוכו מים, דברי רבי אלעזר. וחקמים אומרים, מברכין:

אוֹכֵל וְתַבְּבִית אַחַד... הֲרִי אֲלוּ מְצַטְרְפִין יַכוּז אֱהִי"ה

(משנה ברכות ח', א')

אלו דברים שבין בית שמאי ובית הלל בסעדה. בית שמאי אומרים, מברך על הזיו ואחר כך מברך על הזיו. ובית הלל אומרים, מברך על הזיו ואחר כך מברך על הזיו:

הַזֵּיו. וּבֵית הַלֵּל אֲוֹמְרִים יַכוּז אֱהו"ה

יכוז תרמוס בגי' ב"פ שמח"ה

שְׂמוּזָה שְׂמוּזָה

ויתפלל להשם ית' שנזכה שימשיך עלינו את השמחה האמיתית כפולה ומכופלת ברוחניות ובגשמיות אמן ואמן.

כוס ד' – יין אדום משובח

יוד ה'ה וו ה'ה

ואם התקיימו תנאי הברכה יברכו הטוב והמטיב.

* תם ונשלם סדר ט"ו בשבט שבה לבורא עולם *

גפן: באמצע בין הימין והשמאל, ומלת גפן רומז למלוי ד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, עולים קב"ח, וד' אותיות השורש והכולל, כמנין גפן. והם המוחין הנכנסים בז"א מחב"ד,¹ ומהם נותן ז"א למלכות. אבל יש מדריגות בנתינתם אליה, כשהיא למטה ממנו, נותנם לה באופן אחר, וכשהיא בנה"י באופן אחר, חשוב מן הראשון.² וכשהיא עולה בחג"ת ביותר דקות, וכשהיא עולה להיות עטרה על ראשו, אז לוקחת בשוה. וארז"ל לעת"ל עדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם וגו': ודע, כי בשבת כשעולה ז"א באו"א, אינו עולה כי אם הפנימיות, והלבוש נשאר למטה, ואז היא עולה למעלה כנגד הפנימיות שלו. ונמצא, שהיא עטרה על ראשו של הלבוש שלו, הנשאר במקומו למטה, ואז לוקחת אלו המלוויים שוה אליו:

תאנה: תאנה לוקחת מנצה, (אפשר ז"א העומד נלח) והם סוד ג' אהי"ה, קס"א קנ"א קמ"ג, ועם הכולל הם כמנין תאנה. והם המוחין של אימא הנכנסים בז"א, ובתוכם מוחין של אבא, שהם ההוי"ות. ולזה אמר הכתוב (משלי כ"ז) נוצר תאנה יאכל פריה, נוצר תאנה, הם מוחין של אימא, יאכל פריה, הם המוחין דאבא, שהם ג"פ ע"ב כמנין רי"ו. ושורש ג' הוי"ות (פשוט של ג' הוי"ות) הם ע"ה, ועם הכללות כמנין פרי"ה, וזהו נוצר תאנה יאכל פריה. וזהו בנצה, לפי שבנו"ה הם תרי ביעי דרכורא, ששם מתבשל הזרע של הזכר בימין ושל הנקבה בשמאל, וז"ס מ"ש בזהר איהו בנצה ואיהי בהוד, וארז"ל כינור היה תלוי למעלה מראשו של דוד:³

כפולות, ג"פ פ"ד, והם תק"ס, כמנין שער"ה, עם עשרה אותיות של מנצפ"ך הכפולות, וד' אותיות אלה"ים, שהם כללות ה' גבורות עצמם, הרי כמנין שער"ה. וכ"כ הרב זל"ה בדרוש תקיעת השופר, בענין תקיעה, תקע"ה, שהם ב' מיני מנצפ"ך, והם תק"ס, וכללות חשבון עשר גבורות אלו, הרי תקיע, הנה מנצפ"ך הא' עתנו אבא אל אימא בעת הזיווג, לצורך נקודת יסוד שבה. והמנצפ"ך הב', לצורך יסוד המלכות נוקבא דועיר, **ובפע"ח: (ש. חג השבועות פ"א)** מנחת חטים, שתי הלחם בחג השבועות, ביום חמישיים. והענין כמ"ל, כי ביום אז קודם חמישים, עדיין אין להמלכות רק ה"ג מנצפ"ך, שהם כמנין שער"ה כ"ל. אך ביום השבועות מקריבין שתי לחם מן החטים, שהם שפת החסדים. והענין כי חטה ג' כ"ב, ושם סוד הכ"ב אתון, שהם כלולים בטפת החסדים, שמהם נוצר הולד.⁴

¹ אפשר שהקונוע מיסוד דאימא לחב"ד דז"א כמ"ש: ויסוד אזי איהי גפן כמו שהודעתן בסוד ס"ג עקודת אלהים, העולה גפן (אגרות הרמ"ז, כז)

² והנה בגרסת בפי"ג תנין, כי מלת הגפן, ג' יהו"ה אהי"ה יהו"ה ארני, שהוא ג' הק"ל. (ואפשר יור"ה אהי"ה הם מוחין לאבא המלוכנים במוחין לאימא, יהו"ה אלני שניתנים לז"א וממנו לנוק' הנק' חק"ל) פי' – כי יין זה אתה מוריד אל המלכות הנקרא גפן, שהיא עומדת בעה"י דז"א כעודע, והיא נקראת חק"ל בהיותה שם כ"ל, לכן עתה מוריד לה הארת מוחין דז"א כ"ל. (וכן נקבלת שנת בשלה כוונת חק"ל בנ' אופניס: חק"ל, חלק, חלק, כנגד ג' עליות כנגד הנה"י החג"ת והחב"ד) גם תנין, כי יש בהם ט' תנין, נגד ט' יודין, של ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, להמשיכם אל העוקבא, לט' אותיות דבין שבה. וכמ"ש גפן רומז למלוי ד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן וד' אותיות והכולל, כמנין גפן. (פע"ח, שער השבת טו).

³ תאנה רומז שתפארת מקבל מוחי אבא, ומשפיעין אל העוקבא דרך הנצה, וכל זה רמוז במלת תאנה, תאנה ראשי תיבות תפארת המקבל נהירו אימא, גם ראשי תיבות תפארת המשפיע אל נצה, גם ראשי תיבות תפארת המשפיע אל עקבא: (קהלת יעקב ט"א)

⁴ אמר רב חנא בר בינאי כעור היה תלוי למעלה וגו'. דע כי בחצות הלילה נעשה הזיווג למעלה בסוד הגבורות כי כיון שהוא לילה אין שם התעוררות חסדים עד הבוקר. והנה זיווג הזה הוא הכנה אל הזיווג שנעשה ביום בשעת התפלה ע"י החסדים ולכן אפילו שזיווג העיקרי הוא אותו שנעשה ביום, אעפ"כ עיקר הזיווג דלילה הוא אשר הוא הכנה לזה. וע"כ צריך האדם לקום בחצות הלילה. כדי שיהי לו חלק בזיווג היום כי אם לא יהי לו חלק בזה אשר

זיש'פולאש'

יקחו אפרסק (פסקוּש, נישפולאש) ויאמרו נוסח לימוד זה (משנה ברכות ז', א')

שְׁלֹשָׁה שְׂאֵבְלוּ כְּאַחַד, חֵיבִין לְזַמֵּן. אֲכַל דְּמַאי, וּמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שְׁנַטְלָה תְּרוּמָתוֹ, וּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי וְהַקֹּדֶשׁ שְׁנִפְדוּ, וְהַשְּׂמִשׁ שְׂאֵבְל כְּזֵית, וְהַכּוֹתִי, מְזַמְּנִין עֲלֵיהֶם. אֲבָל אֲבָל טָבַל, וּמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שְׁלֹא נְטְלָה תְּרוּמָתוֹ, וּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי וְהַקֹּדֶשׁ שְׁלֹא נְפָדוּ, וְהַשְּׂמִשׁ שְׂאֵבְל פְּחוֹת מִכְּזֵית, וְהַנְּכָרִי, אִין מְזַמְּנִין עֲלֵיהֶם:

יכוין חֵיבִין לְזַמֵּן. אֲכַל דְּמַאי ר"ת אל

תורמוס

יקחו תורמוסים ויאמרו נוסח לימוד זה (משנה ברכות ז', ב'-ה')

ב. נְשִׁים וְעֶבְרִים וְקִטְנִים, אִין מְזַמְּנִין עֲלֵיהֶם. עַד כְּמָה מְזַמְּנִין, עַד כְּזֵית. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, עַד כְּבִיעָה: ג. כִּיצַד מְזַמְּנִין, בְּשִׁלְשָׁה אָמַר נְבָרָךְ. בְּשִׁלְשָׁה וְהוּא, אָמַר בְּרַכּוֹ. בְּעֶשְׂרֵה, אָמַר נְבָרָךְ לְאַלְהֵינוּ. בְּעֶשְׂרֵה וְהוּא, אָמַר בְּרַכּוֹ. אֶחָד עֶשְׂרֵה וְאֶחָד עֶשְׂרֵה רַבּוּא. בְּמֵאָה אָמַר, נְבָרָךְ לִי אֱלֹהֵינוּ. בְּמֵאָה וְהוּא, אָמַר בְּרַכּוֹ. בְּאַלְף, אָמַר נְבָרָךְ לִי אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. בְּאַלְף וְהוּא, אָמַר בְּרַכּוֹ. בְּרַבּוּא, אָמַר, נְבָרָךְ לִי אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי הַעֲבָאוֹת יוֹשֵׁב הַכְּרוֹבִים עַל הַמְּזוֹן שְׂאֵבְלָנוּ. בְּרַבּוּא וְהוּא, אָמַר בְּרַכּוֹ. כַּעֲנִין שְׁהוּא מְבָרָךְ, כֶּף עוֹנִין אַחֲרָיו, בְּרוּךְ יי אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי הַעֲבָאוֹת יוֹשֵׁב הַכְּרוֹבִים עַל הַמְּזוֹן שְׂאֵבְלָנוּ. רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אָמַר, לְפִי רַב הַקֶּהֱל הֵן מְבָרְכִין, שְׁנַאֲמַר (מהל"ס סח) בְּמִקְהֵלוֹת בְּרַכּוֹ אֱלֹהִים, יי מְמַקְוֵר יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, מַה מְצִינֵנוּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אֶחָד מְרַבִּין וְאֶחָד מוּעֲטִין אָמַר, בְּרַכּוֹ אֶת יי. רַבִּי שְׁמַעְיָאֵל אָמַר, בְּרַכּוֹ אֶת יי הַמְּבָרָךְ:

יכוין אֱלֹהֵי הַעֲבָאוֹת יוֹשֵׁב הַכְּרוֹבִים ר"ת אהי"ה

רמון: רמון הוא מהוד, וכן עולה רמון כמנין נוריא"ל. והוא מטטרוין, כשתסיר ט"ט שבאמצע, שהוא ח"י, חיות ותוכיות הרמון, כי מ' מימין ורו"ן משמאל. והם סוד הקליפה הנקרא רמון, והתוכיות הוא ת"ת, (ליק"ת: ט"ט) וסימנך (בלאשית ג' כ"ג) ואכל וחי לעולם. וכן ר' מאיר תוכו אכל קליפתו זרק. ובחיות אין אחיזה לחיצונים, אבל בלבוש שהוא הרמון יש להם אחיזה. ובוה תבין ג"כ סוד הפסוק (יחזקאל א') והחיות רצוא ושוב, רצוא הוא רמון, והוא אותיות צוא"ר. וזהו רצוא, צוא"ר של אימא עילאה, שהיא גרון, ועד הוד אתפשטת. והחיה היא ושו"ב, כמנין שד"י, והוא למטה מן החיות. והוא כללות כולם. ואל תתמה אם אנו אומרים כל הבחינות האלו במלכות מינה ובה, מהבחינה הנכבדת למעלה באצילות, למלכות שבה היורדת למטה, שאחר שהיא מתהפכת לזכר, כל מה שנא' בז"א נאמר בה:

היא הכנה ליווג אך יהיה לו חלק ביווג של היום אף שיתפלל. והנה רוחא דצפון הוא סטרא דרוח דשיק בגנה שהם הגבורות אשר בעקבא דז"א שבה אג"ה מסוד דאמא וז"ש שכין שרוח צפנית נושבת בו כי צפון הוא בינה כמשי"ה כי מצפון זהב יעתה. וידוע שהזהב הוא באמא וסטרא דצפון הוא הסוף שלה דהיינו היסוד והכנה הוא כי הגבורות מתקבצות בהוד שהיא רחל אשר בהוד דועיר והוד של רחל הוא הכינור ושם הגבורות מתקבצות. וידוע כי השייר הוא גבורות כי החסדים הם שמן שהוא בחשאי והגבורות הם יין שהם בקולות והנה דוד בהוד ושמואל בנצח והם המטורים אשר יצאו מהם כ"ד משמרות לשורר בסוד הגבורות אשר הם בקול והיינו שאמר שהי' מנגן מאליה והגבורות שלו הם מתעוררין ג"כ ומתקבצין בנצח והוד שהם תרין גיעין דדכורא ושם הגבורות מתקבצות וזה הוא שהם מבשלים הזרע כי כל בישול הוא חיתוך ושגירת כח הגבורות ושם נעשה את המיתוק והם השחקים השוחקים מן לצדיקים שהם ב' יסודות זעיר הנקרא צדיק ושל הנקבא הנקרא צדק וכוונת שוחק היינו מיתוק ואח"כ כי אתא יומא פתיחין דסטרא דרום שהוא זיווג החסדים וכדין נכסת ישראל וכל אענון תברייא שהם נאחזים בה שנמצאו עמה בזיווג הגבורות בספרא תבצא וחוט של חסד היינו טפת החסדים הנמשכת דרך חוטין שביסוד אנתו האנר נמשך גם עליהם. גם זה מהרב זל"ה: (ליקוטי הס"ס זככות)

^ט דע כי מטטרוין גמטריא שד"י שהוא ביסוד העליון הנקרא ח"י ואלו הם סוד ט"ט מן מטטרוין ושאר אותיות הם רמון גמטריא נוריא"ל וזה סוד והחיות רצוא ושוב פ"י כי החיות הם ביצירה סוד רצוא ושוב כי רצוא גמ' נוריא"ל שהוא סוד אותיות רמון של מטטרוין ושוב גמטריא שד"י שהוא כל שם של מטטרוין. (ע"פ שמו" פ"ז)

עוד דע לך, כי אלה"ם של ההי"ן עולה רצ"ה. והוא רמון מן מטטרוין, והוא בחינת נוריא"ל. וי"ג אותיות של מלוי אלה"ם עם ה' אותיות הם ח"י, והם ט"ט מן מטטרוין. וזהו שנאמר והחיות רצוא ושוב, ר"ל, כי ח"י מן מטטרוין שהם י"ג אותיות המלוי, וה' של השורש דאלה"ם, רצ"ם מן מטטרוין, ונשאך בחינת נוריא"ל, שהוא כמנין רצוא ושוב שבים אליו, אך נעשה בחינת מטטרוין, והוא בגימטריא שד"י, כמנין ושו"ב. ובחינת נוריא"ל, יש לפעמים אחיזה לקליפת, אבל הפנימיות שהוא בחי' ט"ט, לא יש אחיזה. וזהו מ"ש ר' מאיר רמון מצא תוכו אבל קליפתו זרק. וא"כ בחינת נוריא"ל שהוא רמון, הוא כמנין עץ הדעת טו"ב ור"ע. ולפיכך טו"ב ור"ע עולה רצ"ה, עם ה' מלות, יעלה כמנין נוריא"ל: (ס. הליקוטים יחזקאל)

ודע, כי יוסף בו ס' גבורות סביב, והם מסבבים למלכות שהיא מטתו, שנאמר ששים גבורים סביב לה. וג"כ עוד סוד, בג"ך גי' ע"ב, הוא חסד המתקבל בפום אמה, והוא י"ח בכל כנה, בסוד ט"ט דמטטרוין, שהוא שדי, וד' ציצית שהם כנגד ד' חיות המרכבה, דעתב והחיות רצוא ושוב, גמטריא שדי. וכנגדן הוא אור שבא בתוכם, והוא ד"פ יה"ו, שהם מוחין של ו"ק, וכל א' יש בו ח"י אותיות, בסוד ו' צירופים, והם בסוד ע"ב ד"פ ח"י. וגם סוד ח"י אלה עולמות סביב הכסא, ומלוי כ"א עולה ט"ל, וד"פ ט"ל עולה יוסף כ"ל, וזהו "הנה בג"ך יוסף, ור"ת הוא י"ז גמטריא ג"ד, והכולל הוא ח"י, לזה בן ח"י לחופה, כי נשלם לו עת הזיווג, (פע"ח, ט. האצילות, פ"ד)

^י אפשר שכוונתו שחיד גרון דא"א הם כנגד א"י ואימא עד עוד אתפשט.

סופא ייפה

יקחו סופא ייפה (לכוס – זענור, אלום – סופיא"ה) ויאמרו נוסח לימוד זה (משנה זככות ו', ז') ^{יב}

הי"ו יו"ש ב"ן, כל אחד ואחד מְבַרֵךְ לְעֵצְמוֹ. הסב"ו, אֶחָד מְבַרֵךְ לְבָלוֹ. בָּא לְהֵם יי"ן בְּתוֹךְ הַמְּזוּן, כֵּל אֶחָד וְאֶחָד מְבַרֵךְ לְעֵצְמוֹ. לְאַחַר הַמְּזוּן, אֶחָד מְבַרֵךְ לְכָלֶם. וְהוּא אוֹמֵר עַל הַמְּגֻמָּר, אֵף עַל פִּי שְׂאִין מְבִיאִין אֶת הַמְּגֻמָּר אֶלָּא לְאַחַר הַסְּעֵדָה:

יכוין בָּא לְהֵם יי"ן ס"ת אִמֵּן גי' צ"א גי' יֵאֱהָרֹנְהִי

בטנים

יקחו פסתוק שמי (בטנים – פלי אלת הצטנה) ויאמרו נוסח לימוד זה (משנה זככות ו', ז') ^{יב}

הביאו לַפְּנֵי מְלִיחַ בְּתַחֲלָה וּפְתַ עֲמוֹ, מְבַרֵךְ עַל הַמְּלִיחַ וּפוֹטֵר אֶת הַפֶּתַי, שֶׁהַפֶּתַי טְפֹלָה לוֹ. זֶה הַכֵּלָל, כֵּל שֶׁהוּא עֵקֶר וְעֲמוֹ טְפֹלָה, מְבַרֵךְ עַל הָעֵקֶר וּפוֹטֵר אֶת הַטְּפֹלָה:

יכוין הָעֵקֶר וּפוֹטֵר אֶת הַטְּפֹלָה ר"ת אֱהו"ה שם קדוש הנ"ל

גִּינְדָאָשׁ

יקחו דובדבן (אלגוא, וינאס) ויאמרו נוסח לימוד זה (משנה זככות ו', ז') ^{יב}

אֶכַל תְּאֵנִים עֲנָבִים וְרִמּוֹנִים, מְבַרֵךְ אַחֲרֵיהֶן שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת, דְּבָרֵי רַבֵּן גַּמְלִיאֵל. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, בְּרָכָה אַחַת (מֵעֵין שְׁלֹשׁ). רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, אֶפְלוּ אֶכַל שְׁלֹק וְהוּא מְזוּנָה, מְבַרֵךְ אַחֲרָיו שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת. הַשּׁוֹתֵה מִיָּם לְצִמְאוֹ, אוֹמֵר שֶׁהַכֵּל נִהְיָה בְּדָבְרוֹ. רַבִּי טְרַפּוֹן אוֹמֵר, בְּוֹרָא לְפִשּׁוֹת רַבּוֹת:

יכוין בְּוֹרָא לְפִשּׁוֹת ר"ת גי' שם ב"ן

יוד הַה וּו הַה

^{יב} פרי מהצירה ואם אין לו ישלים בפרי עם גרעין הנאכל עם קליפתו כמו: אפרשיוף, מנגו, שסק.

יקחו חבושים (פרישין) ויאמרו נוסח לימוד זה (משנה ברכות ו, ג)

על דבר שאין גדולו מן הארץ אומר שיהבל. על החמץ ועל הנבלות ועל הגבאי
אומר שיהבל (על החלב ועל הגבינה ועל הביצים אומר שיהבל). רבי יהודה אומר,
פל שהוא מין קלה אין מברכין עליו:

יכוין ברית הנבלות ועל הגבאי אומר וברית הגבינה ועל הביצים אומר

אהרה

שם קדוש לתיקון הדעת היוצא מפסוק: **את השמים ואת הארץ** (בראשית א, א)

אח"כ ימשיכו נוסח לימוד זה (משנה מעשרות א, ג)

החרובין, משינקדו. וכל השחורים משינקדו. האגסים והקרטומליו והפרישין
והעזרים, משיקרחו. וכל הלבנים משיקרחו. התלתן, משתצמה. התבואה והזיתים,
משיכניסו שלישי:

יקחו גודגדן (לובלן ממוק) ויאמרו נוסח לימוד זה (משנה ברכות ו, ג-ד)

ד. היו לפניו מינים הרבה, רבי יהודה אומר, אם יש ביניהם ממין שבעה, מברך
עליו. וחכמים אומרים, מברך על איזה מהן שירצה: ה. ברה על היון שלפני המזון,
פטר את היון שלאחר המזון. ברה על הפרפרת שלפני המזון, פטר את הפרפרת
שלאחר המזון. ברה על הפת, פטר את הפרפרת. על הפרפרת, לא פטר את הפת.
בית שמאי אומרים, אף לא מעשה קדרה:

יכוין ברית ברה על היון שם ע"ב יוד ה' ויו ה'

זית: ארץ זית שמן ודבש, זית שמן, יסוד הוא נקרא זית שמן. ויש להקשות שהיל"ל ארץ
דבש, כי זית שמן הוא זכר. אבל דע, כי בחינת היסוד לעולם אינו נפרד ממנה, והוא הקוץ
של הדל"ת, ועליו נאמר: (משלי כ"ו י) "טוב שכן קרוב מאח רחוק", שכן קרוב הוא היסוד,
(הנקרא טוב) המקבל ש"ע נהורין כמנין שכיין: הוא קרוב אליה ואינו נפרד ממנה. "מאח רחוק":
היא ת"ת, שהיא רחוק לפעמים, והשכן הוא קרוב. ולזה יש לו הדרת פנים בסיבת הזקן, כי
כל הדר פנים תלוי באבר הזה, (היינו צמיתו וסימנו לעצירה הלוקו) לפי שהוא מקבל ש"ע
נהורין שהם בפנים: ולזה רמז הכתוב ביוסף: "יפה תואר ויפה מראה". (בראשית ט"ל)

ואמר זית שמן, שהיל"ל ארץ שמן ודבש, ופי' בר"מ, כי השמות היוצאים משם יהיו (מז'
מגלגל) הם אלהים א"ל מצפ"ץ, ואלו השמות עולים זי"ת.¹⁶ ושמן באתב"ש ביי"ט כמנין יה"ו,
ושם יהיו ביסוד.¹⁷ ולזה נק' ח"י, לפי ששם זה בונה ששה בתים, שהם י"ח הרומז ביסוד,
כמנין ח"י אותיות, שכולם מתקבצים ביסוד לזווג ולזה יעקב חי, ונקרא בארץ מצרים י"ז
שנה. ולמה לא ח"י שלמים, אלא לפי שהיה בגלות, והטיפה לא נתגלית. ויוסף ג"כ בארץ
כנען אמר בן י"ז שנה, ולמה לא המתין עד היותו בן י"ח להיות ראוי לזווג, אלא שיוסף לא
עלה למדריגת הזווג, עד שנתנסה בשני נסיונות, א' בגבורתו, וא' שלא נשא בת אל נכר, כי
אם בת אחותו, כמ"ש ז"ל. ולזה לקח לו אלו ה' שמות המתפשטים ממנה, כי בשמן, עולה
השמן בעצמו שהוא חשוב, ולזה נקרא שמן, שהוא מתוקן אל הזווג.¹⁸ (לשון ליקוטי תורה: ולכן
לקח אלו ה' שמות המתפשטים ממנו כי שמן עולה ביי"ט צלמנו שהוא טוב ולזה נק' שמן שהוא מתוקן לזווג)
תמרה: ודב"ש,¹⁹ היא מלכות,²⁰ שהיא ש"ו של שופר. והיא מלכות שבה. ומאלו השבעה
מתברכת מלכות שבה, היורדת בבריאה:

¹⁶ והנה ג' שמות אחרים הנזכר שם, שהם: אל, אלהים, מצפ"ץ. ל"א פ"ו ש' היוצאים מג' אותיות יה"ו, הם בגי' זי"ת.
ואם תסיר מהם ההוי"ה, ישאר מו"ת שמ"ן. (א"ש, ע"ה) ו"ס פסוק שמן זית זך: (א"ש, הענין הוא כד, שמן יואל
מו"ת, בהסיך מהחשבוני ז"ך)

¹⁷ ביי"ט גימטריא יהיו ביסוד ומסוגל לשמירה, ועל ידי שם זה ברח דוד מאכיש מלך גת, וזה סוד אנגרהו כי ידע
שמי ראשי תיבות אביש וסופי תיבות גימטריא ביי"ט, כי ביסוד אמא טמיר יסוד אבא קפ"ד קס"ו אחרים דע"ב
ס"ג גימטריא שמי סופי תיבות ביי"ט רצה לומר היו דאנשגרהו ויוד דכי. גם שם זה הוא ממונה על החן ועל ביטול
הקליפות, ובפרט ביטול קליפות דעשו וישמעאל שחן סמאל ורהב, שחן גימטריא שחל, וזה שאמר על שחל ופתן
תדרוך שהם גימטריא סמאל ורהב כי בי חשק ואפלטוהו הוא שם ביי"ט המגטלים, וכשאדם פוגם בריתו ח"י פוגם
בשם הלו: (קהלת יעקב ז"ל)

¹⁸ הנה אותיות המלוי של שם אה"יה דיודיין, או דאלפייין, הם כ"ו אותיות, כמנין ז"ך. והוא שמן זית זך טנית למאנה,
שהם ג' חסדים ושני שלישים המגולים, מהחזה דועיר ולמטה, ואלו נתנים לנקבא על ידי היסוד, שבו נעתיים,
להעלות נר, הוא הנקבא. וכבר ידעת, כי כל חסד הוא הוי"ה אחת, והנה ההוי"ה במלואה, יש בה י' אותיות, והנה ג'
הוי"ת פחות שלישי, הם כ"ו, בגימטריא ז"ך. (ש. הפסוקים תורה)

¹⁹ דבש מצאת אכול דיין. פירוש, כי כבר הודעתך בענין מצות השופר כי ש"ך דינים הם, והדבש הוא שורש
הדינים, שהם בגי' ש"ו מן אותיות שופר (ס. הליקוטים פקודי)

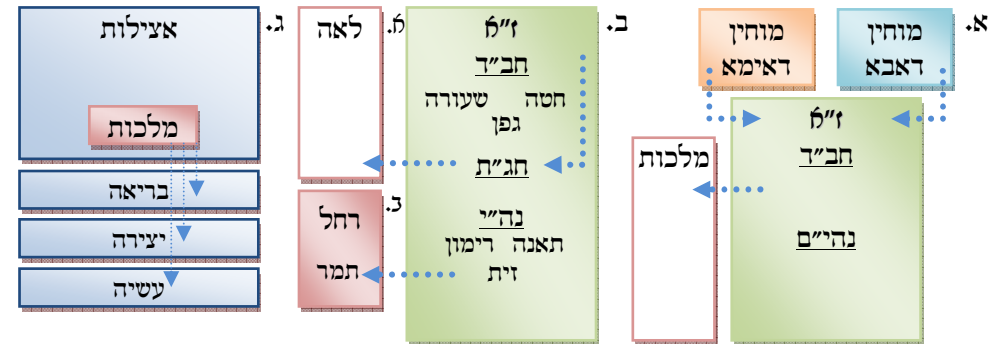
²⁰ דבש הוא סוד לאה ורחל, ויניקתן מהוי"ה, לאה בראש בחינת י"ה רחל למטה בחינת ו"ה, לאה ורחל
בחינת הוי"ה גימטריא דבש, ונודע דלאה ורחל הן בחינת שני דלתיים, דבש ראשי תיבות בחינת שני
דלתין: (קהילות יעקב זכ)

עניין ז' מינים שנשתבחה בהם א"י בקיצור:

ידוע שהארץ רומזה לשכינה העליונה ונקראת ארץ ישראל, וצריך לדעת שמה שמספרת התורה על יעקב שנתברך ונקרא ישראל, וב' נשים שלו לאה ורחל כל אלו, הם כאמור חותמות של פרצופים בעולמות העליונים ובהשתלשלות - "הסתכל באורייתא וברא עלמא" וע"י הקדמה זו נשפך מעט אור על י"ב השבטים בני ישראל סבא הנוחלים את הארץ. מה שנשתבחה הארץ נבאר עתה בתכלית הקיצור. כתב הרב זל"ה"ה: (שער הליקוטים פ. עקב) ארץ חטה ושעורה וכו', אלו הם ז' מינים שנשתבחה בהם א"י, שצדיכה א"י להשתבח ולהתברך מז' שלו, שהם הו' שנשארו למעלה, ומלכות שבה, הרי ז', שנעשו בחינת זכר אליה, והיא בחי' ו' שנשארה באצילות, המשפיע לד', כמבואר. (עין סס צלווך המשך כל הכוונות המובנות)

ז' מינים שנשתבחה בהם א"י, פירוש ז"א שהוא ישראל נותן אורות לארצו שהיא המלכות, והם ז' אורות - ז"ת דז"א המועברים אליה ¹⁰ וצריך בירור איזה אורות מקבלת שהרי דיברנו על ז"ת והפירות הם כנגד חב"ד (חיסה שעורה וגפן) נה"י (תאנה רימון וזית) ומלכות (תמר) וא"כ הג"ת לא נזכר ? והביאור בזה:

- א. ז"א מקבל מוחין מפרצופי אבא ואימא, (מוחין לאנצא מלובקסים תוך המוחין לזימא) אח"כ מעבירים לא"י היא המלכות.
- ב. המלכות העומדת אחורי ז"א מחולקת לב' חלקים (פרצופים).
 - א. חלק עליון נקרא לאה מגיע עד חזה דז"א ועומד כנגד ו' ספירות חב"ד הג"ת.
 - ב. חלק תחתון נקרא רחל מתחיל מחזה דז"א ועומד כנגד ד' ספירות תנה"י.
- ג. למלכות יש כמה שורשים שורש (שלישי) בעולם האצילות (תחת היסוד) ושורש (כניעו) היורד לעולמות בי"ע (מלכיות דט"ס), תחילה מקבלת המלכות שבאצילות את השפע מו"א ואח"כ מעבירה ז' אורות שהם ז' מינים לבחינת המלכות היורדת לבי"ע, ובכל עולם מצטירים י' שורשים כנגד י"ס של סוגי הפירות הנמצאים באותו עולם.

אגסים

יקחו אגסים ויאמרו נוסח לימוד זה (מסנה צרכות ו, א) ¹¹

פיצד מברכין על הפרות. על פרות האילן אומר, בורא פרי העץ, חוץ מן הינו, שעל הינו אומר בורא פרי הגפן. ועל פרות הארץ אומר בורא פרי האדמה, חוץ מן הפת, שעל הפת הוא אומר המוציא לחם מן הארץ. ועל הירקות אומר בורא פרי האדמה. רבי יהודה אומר, בורא מיני דשאים:

יכוין המוציא לחם מן הארץ ס"ת אמן ג' יאהרונה

אח"כ ימשיכו נוסח לימוד זה (מסנה כלאים א, ז) ¹²

ובאילן האגסים והקרתומליו, והפרישים והעזרדים, אינם כלאים זה בזה. התפוח והחזר, הפרסקים והשקדיו, והשיזפיו והרימון, אף על פי שדומין זה לזה, כלאים זה בזה:

יכוין בצרוף חודש טבת ה' ה' ה' ס"ת ליהוה אלהי ונרוממה שמו (תהילים ל"ד ז)

כוס ג' - יין שחציו לבן וחציו אדום

יוד הא ואו הא

עוזרדין

יקחו עוזרד (לכוס - זענול, אלום - סופיאלה) ויאמרו נוסח לימוד זה (מסנה צרכות ו, ב) ¹³ ברוך על פרות האילן בורא פרי האדמה, יצא. ועל פרות הארץ בורא פרי העץ, לא יצא. על כלם אם אמר שהכל, יצא:

יכוין בורא פרי האדמה ס"ת אה"ה

אח"כ ימשיכו נוסח לימוד זה (מסנה למאי א, א) ¹⁴

הקליון שבדמאי, השיתיו, והרימיו והעזרדין, ובנות שות, ובנות שקמה, ונזבלות התמרה, והגפניו, והנעפה. וביהודה, האוג, והחמץ שביהודה, והפסבר. רבי יהודה אומר, כל השיתיו פטורין, חוץ משל דופרה. כל הרימיו פטורין, חוץ מרימיו שקמונה. כל בנות שקמה פטורות, חוץ מן המסטפות:

יכוין בצרוף חודש שבט ה' ה' ה' ר"ת המר למירנו והיה הוא (ויקרא כ"ז, ל"ג)

* תם ונשלם י"ב צירופי החודשים *

¹⁰ ויק ניתנים לשורשה שבאצילות והיא מעבירה לשורש הרביעי - מלכות שיורדת לעולמות בי"ע (מלכיות דט"ס), ונעשית זכר אליה.

¹¹ פרי מהיצירה ואם אין לו ישלים בפרי עם גרעין הנאכל עם קליפתו כמו: אפרשיזף, מנגו, שסק.

מאי להצהיל פנים משמן. אינון י"ב פנים, ד' דאריה, ד' דנשר, ד' דנשר, (מ' ל"ז ע"א) דאינון מיכאל אריה, ארבע אנפין דיליה יהו"ה. ארבע אנפין דנשר, ואיהו גבריאל, ואינון יהו"ה. ד' אנפין דנשר, ואיהו נוריאל, ואינון יהו"ה. ואינון ממנו, תחות חס"ד פח"ד אמת, דרגין דתלת אבקה. ואוקמוה דרגין האבות הן הן המרפכה. וסלקין נהורין לחשבון יב"ק. ואינון מלך מלך ימלוך.

מה זה להצהיל פנים משמן? אלו שנים עשר פנים - ארבעה של אריה, ארבעה של שור ארבעה של נשר, שהם: מיכאל אריה, ארבע פנים שלו יהו"ה. ארבע פני שור, והוא גבריאל, והם יהו"ה. ארבע פני נשר, והוא נוריאל, והם יהו"ה. והם ממנים תחת חס"ד פח"ד אמת, דרגות שלשת האבות. ופרשוה דפוחינה, האבות הן הן המרפכה. ועולים האורות לחשבון יב"ק.

אילנות שבשדה אומרים: אָז יִרְנְנוּ עַצֵּי הַיַּעַר מִלִּפְנֵי יְהוָה כִּי-בָא לְשֹׁפֵט אֶת-הָאָרֶץ:
(דברי הימים א ט"ז, ל"ח)

יכוין בצרוף חודש אלול **ה ה ו י** ס"ת וצדקה תהיה לנו כל (דברים ו, כ"ט)¹

זרובין

זרוב"ב גי' **ירא"ה** גי' **ראיה** שתייהם בחכמה שהוא כנגד שם **יוד הו ויו הו**
ויכוין לזכות ליראה עליונה יראת הרוממות ולתקן פגם הראיה

זרובי"ן בגי' כנו"ר

כו"י יהוה **נו"ר** יאהויהה יאהלוהים יאהדונה

באכילת החרוב יכוין **זרוב** גי' **ריו"ן** גי' **גבורה** - למתק הגבורות ברי"ו אותיות דע"ב

והו	ילי	סיט	עלם	מהש	לה	אכא	כהת	הזי	אלד	לאו	ההע
יזל	מבה	הרי	הקם	לאו	כלו	לוו	פהל	נלך	י	מלה	זוהו
נתה	האא	ירת	שאה	ריו	אום	לכב	ושד	יזו	להז	כוק	מנד
אזי	זעם	רהע	יז	ההה	מיכ	וול	ילה	סאל	ערי	עשל	מיה
והו	דני	הוזש	עמם	ננא	נית	מבה	פוי	נמם	ייל	הרוז	מצר
ומב	יהה	ענו	מוזי	דמב	מנק	איע	זזבו	ראה	יבמ	היי	מום

גי' ע"ב מספר ריו"ן כמנין **גבורה**

יוד הו ויו הו – **יוד הו ויו הו** – **יוד הו ויו הו**

הקדמה מסיודור הירא חלק ד' (עמוד 40)

הנה משם תתבונן כי אף על גב שהבורא ית' שם משטרו בארץ, ועל כל אחד מלאך ממונה עליו, מכל מקום העיקר של כל א' וא' נאחז במדות העליונות, וכמ"ש שם בזוהר ז"ל: מאי דכתיב אל גינת אגוז ירדתי, א"ל ת"ח האי גנתא נפקא מעדן ודא היא שכינתא. אגוז דא היא רתיבא קדישא דאינון ארבע רישין דנהרין ומתפרשין מגנתא כהאי אגוזא וכו'. אשר ממנו נקח כי בכל עשב יהיה מותר מחברו בשורש שלו למעלה. ומחרח"ו זלה"ה ביאר שיש ל' מיני פירות האילן:

ובעולם הבריאה: עשרה מהן לעומת י' ספירות שלה. ומפני שהם רחוקים מן הטומאה וקרוב לאצילות אין להם קליפה לא בפנים ולא בחוץ ונאכלין כמו שהן, ואלו הן: ענבים, תאנים, תפוחים, אתרוגים, לימוני"ם, אגסים, חבושים, תותים, שורב"אש, הרובין.

ועשרה מיני פירות הם בעולם היצירה: והן סוד י"ס דיצירה שהם בנונים בין עולם הבריאה ובין עולם העשיה, שאינו קרובות לטומאה כמו עולם העשיה, ולא רחוקים כמו עולם הבריאה. ולכן גרעיני הזרע בתוך הפרי אינו נאכל לפי שאינו רכים כגרעינים שבתוך הפירות דבריא, ואלו הן: זיתים, תמרים, גודגניות, שופאיפ"אש, פרישקו"ט, זירגואיל"אש (פרונאש בלע"ז), משמשים (אלבריקוקיש בלע"ז), נישפ"ולאש. (ונח"ה: לשמשמשי"ש, גינלא"ש, אקאלני"ש, ולא הביא משמשים).

ועשרה מיני פירות יש בעולם העשיה: לעומת י"ס, ולכן נאכל מה שבפנים, ונזרק מה שבחוץ, שקליפת הפרי היא מחיצה בינו ובין עולם התמורות, כדי שלא יקבל טומאה וז"ס היצר הרע והקליפה דבוקה בנפש ואלו הן: רמונים, אגוזים, שקדים, ערמונים, לוזים הנקרא אלייא"אנס (ונח"ה: הנקרא אלזיאנ"אש), אלונים הנקרא אלויאוטאש בלע"ז (ונח"ה: אלזיו"טאש בלע"ז), פריסין פניוני"ש פסת"וקיס, מאזוי"ס.

הנה העשר מיני פירות דבריא נתרבר מהם כל הפסולת ונשארו כולן טוב. ואילן סרק הוא להפך שהוא הכל רע, שהכל הוא קליפה וכנגד י' מיני פירות דיצירה שהמוח מלבר, והקליפה מבפנים שהוא הגרעין שבתוכם, כנגד זה בקליפה כשנצוץ הקדושה שנפל הוא גדול, ולא יכלה הקליפה לסבול כל אותו האור בקרבה, נכנסה הקליפה תוך הקדושה ונעשית הקדושה מקיף אליה. וכנגד י' מיני פירות דעשיה שהמוח הוא מלגאו, והקליפה חופפת עליו מבחוץ, כנגדן בקליפה כשלוקחת ניצוץ הקדושה בתוכה לחיות אליה והיא חופפת עליו מבחוץ כקליפה אל המוח ע"כ. צא ולמד כי אין דבר גשמי פה למטה שאין דוגמתו למעלה, כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם. ואשר המה בעולמות התחתונים המה כל העליונים, כי אם לא היה מעל לא היה על. ואבי ראה גם ראה נועם שיח סוד לשון הזהב אשר בחכמה דברו לאמר "ראש השנה לפירות האילן ולא אמרו לפירות האילנות. רמזו בחכמה לאילנא קדישא, אילנא דחיי. וכמו שביארו גורי האר"י שכן "אילן" בגי' **יאהדונה"י** כמו שבא במכתבם ביאור מאמר הזוהר פרשת אחרי מות ההוא אילנא רבא ותקיפה וכו' אילנא דנטע שורשוי באינון חיים ע"ש. וכן בכתבי רבינו הקדוש האר"י אילן

¹ בקונטרס פרי עץ הדר מופיעים הצירופים הנ"ל הרובין: ההוי, אגסים: היהו, עורדין: הויה.

במלואו (אלף יוד למד נון) גי' י"ב צירופי הוי"ת, רמו על הת"ת אילנא דחיי שכולל בו י"ב צירופי הוי"ה כמ"ש בפרשת בשלח תריסר תחומין וכולי סליקו באילנא קדישא רבא. וכן עוד שם במאמר ויבאו אלימה וכו' ואתתקף אילנא קדישא ב"ב תחומין וכו':

והענין כי כמו שהיום ראש השנה לפירות האילן לענין המעשרות דחשבינן להו שנה מט"ו, בשבט דהואיל וירדו רוב גשמי שנה ועלה השרף באילנות ונמצאו פירות חונטים מעתה, כן דוגמתו למעלה ראש השנה לפירות האילן העליון להשפיע את שפעו הקדוש לפירותיו, הם העולמות אשר מהם ישתלשל וירד פה למטה באילנות ועל משטרם:

ומעשה ידינו כוננהו בכח סגולת התקון הזה הנעשה בעצם היום הזה ע"כ סליק.

(ובח"ה: בכח הברכות. ואשר ילוח אליהם הגות סוד שורשן תתעוררנה בקומתם וצביונם למעלה. ונוסף גם הוא כי בספר התקון הלז, מעוות לו יוכל לתקון את פגם הברית אשר לא נאמנה בבריתו. והיה בעשותו התקון לעז פרי, מחזק מכתו ירפא בפגם הצדיק עושה פרי, בערוף סגולת הימים ההם הנוכחים ונעשים לתקון פגם הברית. ומורי ז"ל היה אומר לכוין באכילת פירותיהן לתקון חטא אדם הראשון אשר חטא בפירות האילן, כי אף כי כל ימי שנה כל כוונותינו לתקון זה, מכל מקום חביבה מצוה בשעתה, זה היום תחלה וראש לפירות האילן. ואשר להיות כבר הודענו בכמה מקומות כי יש בכח הדבור להיות מעורר כח מדות העליונות להאירן באור מופלא יתר גדול מאד להשפיע שפע רצון ברכה ונדבה בכל העולמות. על כן נכון להגותם לפני אכילת כל פרי ופרי בסוד שורשו הבא בספר הזוהר ובתקונים בקצת מהם לעורר שרשיהן למעלה).

ומשום זה, כל המשתדל בתורה בטל ממנו חיוב פוכבים ומזלות, אם לומד אותה פרי לקים מצוותיה. ואם לא – כאלו לא השתדל בה, ולא בטל ממנו חיוב פוכבים ומזלות. כל שכן עמי הארץ דאינו אתמתלן לבעירן. דאוקמוה עלייהו ארור שוכב עם כל בהמה, דלא אתבטלו מנהון חיובא דככביא ומזלי.

(תהלים קג) אנוש כחציר ימיו כעצי השדה כן יציו, ונאמר בו (שס לו) נער הייתי גם זקנתי. לכתר (איוב לג) ישוב לימי עלומיו. שאילן דאילנא דאתקצצו ענפין עתיקין דיליה, וצמחו כמלקדמין בשרשיו, אהדרו בעולם כמקדם. מתו זקנים, וחרו לעולם הזה עלמים. וזהו סוד שמחדש הקדוש ברוך הוא בכל יום תמיד מעשה בראשית, שמתים אלה בכל יום, ומתחדשים אלה בכל יום.

ויין ישמח לבב אנוש (תהלים קל) – זה יין התורה. שפך עולה יין, כחשבון סו"ד. ומה ייץ צריך להיות סתום וחתום שלא יתנסף לעבודה זרה, גם כן צריך להיות סתום וחתום סוד התורה, וכל סודותיה, ולא משקים אותם, רק ליראיו. ולא לחנם עושים כמה מצוות ביין ומברכים בו את הקדוש ברוך הוא. וליון יש שני גוונים – לבן ואדם, דין ורחמים, והינו ב' תוספת ביין.

כמו שושנה לבנה ואדמה. לבן מצד ימין, אדם מצד שמאל.

ומה זה לבב אנוש? לב היה לו לומר! אלא שיש לב מסור ללב, והם ל"ב אלהים של מעשה בראשית, ב' מבראשית, ל' מלעיני כל ישראל. זהו ל"ב שני. זה ל"ב ל"ב שנים – ס"ד, חסר שמונה לע"ב, שהוא ויבלי. הם שבעה ימי בראשית. שמיני מהו? שבעה ימי בראשית עם (כלאטי ט) זה ספר תולדות אדם. זה ע"ב כחשבון ביין.

ובגין דא, כל המשתדל באורייתא, בטיל מניה חיובא דככביא ומזלי. אי אוליף לה פרי לקיימא פקודה. ואם לאו, כאלו לא השתדל בה, ולא בטיל מניה חיובא דככביא ומזלי. כל שכן עמי הארץ דאינו אתמתלן לבעירן. דאוקמוה עלייהו ארור שוכב עם כל בהמה, דלא אתבטלו מנהון חיובא דככביא ומזלי.

(תהלים קג) אנוש כחציר ימיו כעצי השדה כן יציו, ונאמר ביה, (תהלים לו) נער הייתי גם זקנתי. לכתר (איוב לג) ישוב לימי עלומיו. דאילנא דאתקצצו ענפין עתיקין דיליה, וצמחו כמלקדמין בשרשיו, אהדרו בעולם כמלקדמין. מתו סבין, ואתהדרו להאי עלמא עולמין. והינו דא דמתחדש קודשא ברוך הוא בכל יום תמיד מעשה בראשית. דמתין אלה בכל יומא ומתחדשין אלה בכל יומא.

(תהלים קל) ויין ישמח לבב אנוש, דא יינא דאורייתא. דהכי סליק יין, כחשבון סו"ד. ומה ייץ צריך למחוי סתים וחתים, דלא יתנסף לעבודה זרה. אוף הכי צריך למחוי סתים וחתים סוד דאורייתא, וכל רזין דילה, ולא אשתקנין אלא ליראיו. ולא למגנא עבדין כמה פקודין ביין, ומברכין ביה לקודשא ברוך הוא, ויין אית ליה תרי גוונים, חוץ וסומק, דינא ורחמי, והינו ב' תוספת ביין.

כגוונא דשושנה חוץ וסומק. חוץ מסטרא דימינא, סומק מסטרא דשמאלא.

ומאי לבב אנוש, לב הוה ליה למימר. אלא אית לב מסור ללב. ואינון ל"ב אלהים דעובדא דבראשית, ב' מן בראשית, ל' מן לעיני כל ישראל, איהו ל"ב תניינא. דא ל"ב ל"ב שנים סלקא דעתך, חסר תמניא לע"ב, דאיהו ויבלי. אינון שבעה ימי בראשית. תמניא מאי היא. ז' ימי בראשית, עם זה ספר תולדות אדם. זה ע"ב, כחשבון ביין.

תורה:

בראשית (בראשית א, ט' - י"ג)

ט ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן: י ויקרא אלהים | ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלהים כי טוב: יא ויאמר אלהים תרשא הארץ רשא עשב מזריע זרע עץ פרי עשה פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ ויהי כן: יב ותוצא הארץ רשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ פרי עשה פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלהים כי טוב: יג ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי:

עקב (דברים ח, א' - י')

א כל-המצוה אשר אנכי מצוה היום תשמרון לעשות למען תזיוון ורבייתם ובאתם וירשתם את-הארץ אשר-נשבע יהוה לאבותיכם: ב וזכרת את-כל-הדרך אשר הליכך יהוה אלהיך זה ארבעים שנה במדבר למען ענתך לנסתך לדעת את-אשר בלבבך התשמר מצותיו אם-לא: ג ויענה וירעבה ויאכלה את-המזן אשר לא-ידעת ולא ידעון אבותיך למען הודיעך כי לא על-הלחם לבדו יזיה האדם כי על-כל-מוצא פי-יהוה יזיה האדם: ד שמלתך לא בלחה מעליך ורגלך לא בצקה זה ארבעים שנה: ה וידעת עם-לבבך כי כאשר יסר איש את-בנו יהוה אלהיך מיסרך: ו ושמרת את-מצות יהוה אלהיך ללכת בדרךיו וליראה אתו: ז כי יהוה אלהיך מביאך אל-ארץ טובה ארץ גזולי מים עינת ותהמת יצאים בבקעה ובהר: ח ארץ חטה ושערה וגפן ותאנה ורמון ארץ-זית שמן ודבש: ט ארץ אשר לא במסכות תאכל-בה לחם לא-תזוסר כל בה ארץ אשר אבניה ברזל ומהרריה תוצב נזשת: י ואכלת ושבעת וברכת את-יהוה אלהיך על-הארץ הטבה אשר נתן-לך:

בחקתי (ויקרא כ"ג, ג' - י"ג)

ג אם-בזקתי תלכו ואת-מצותי תשמרו ועשיתם אתם: ד ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פרוי: ה והשיג לכם דיש את-בציר ובציר ישיג את-זרע ואכלתם לחמכם לשבע ושבתם לבטוח בארצכם: ו ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מזוריד והשבתי זיה רעה מן-הארץ וזרוב לא-תעבר בארצכם: ז ורדפתם את-איביכם ונפלו לפניכם לחורב: ח ורדפו מכם זמשה מאה ומאה מכם רבבה ירדפו ונפלו איביכם לפניכם לחורב: ט ופגיתי אליכם והפריתי אתכם והרביתי אתכם והקימתי את-בריתי אתכם: י ואכלתם ישן נישן וישן מפני זדש תוציאו: יא ונתתי משכני בתוכם ולא-תגעל נפשי אתכם: יב והתהלכתי בתוכם והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו-לי לעם: יג אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים מהיית להם עבדים ואשבר מטת עלכם ואולך אתכם קוממיות:

יקחו חרוב ויאמרו נוסח לימוד זה (זו"ק ג' פלסת פתח לטז):

קם בוצינא קדישא ואמר, על דא פתיב, קניתי איש את יהויה. דחזאת ליה ברוח הקדש, דעתידין בניו למיתב בלשפת הגזית. ואוף הכי רבי אלעזר בן פדת, דהוה דחיקא ליה שעטא, דלא הוה ליה אלא קב חרובין מערב שבת לערב שבת, כמו לרבי חנינא. אמאי האי, בתר דהות בת קול נפקת ואומרת, כל העולם פלו אינו ניזון אלא בשביל חנינא בני. אלא איהו גרים קודם, דחרב ק"ב מן י, דאיהו יב"ק. אוף הכי לא הוה ליה אלא קב חרובין. דאת י איהו יחוד, ומניה אתיא נביעו לאת ב, דאיהו ברקה, ואיהו קדש, ומניה אתקדש ק, דאיהו קדש. ורבי אלעזר בן פדת גרם להיות חרובים שלו ק"ב, שהם ק"דשה ב"דכה. גם כן לא היה לו אלא קב חרובים. גם כן איוב בן יבמה היה, ומשום זה נענש על מה שפבר ארע לו. והם שלא ידעו סוד זה, אמרו, בניים חיים ומזונות לא בזכות תלוי הדבר, אלא במזל תלוי הדבר. הרי ראינו את אברהם שראה במזלו שלא היה עתיד להיות לו בן, והקדוש ברוך הוא הוציאו החוצה, כמו שכתוב (ס"ט טו) ויצא אתו החוצה ויאמר הבט וגו'. ופרשוה שאמר לו: צא מאצטגנינות שלך, והעלהו למעלה מהכוכבים, ואמר לו: הבט נא השמימה וספר הכוכבים. עד כאן דברי רבותינו, וצריך לפרש אותם בדרך נסתר.

קם בוצינא קדישא ואמר, על דא פתיב, קניתי איש את יהויה. דחזאת ליה ברוח הקדש, דעתידין בניו למיתב בלשפת הגזית. ואוף הכי רבי אלעזר בן פדת, דהוה דחיקא ליה שעטא, דלא הוה ליה אלא קב חרובין מערב שבת לערב שבת, כמו לרבי חנינא. אמאי האי, בתר דהות בת קול נפקת ואומרת, כל העולם פלו אינו ניזון אלא בשביל חנינא בני. אלא איהו גרים קודם, דחרב ק"ב מן י, דאיהו יב"ק. אוף הכי לא הוה ליה אלא קב חרובין. דאת י איהו יחוד, ומניה אתיא נביעו לאת ב, דאיהו ברקה, ואיהו קדש, ומניה אתקדש ק, דאיהו קדש. ורבי פדת גרם למחוי חרובין דיליה ק"ב, דאינו ק"דשה ב"דכה, אוף הכי לא הוה ליה אלא קב חרובין, אוף הכי איוב בן יבמה היה, ובגין דא אתענש, על מה דאירע לו פבר. ואינו דלא ידעי רזא דא, אמרי בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא, אלא במזלא תליא מלתא. והא חוינא לאברהם דחזא במזליה, דלא הוה עתיד למחוי ליה ברא, וקדושה ברוך הוא אפיק ליה לברא, ברכתיב (נלשתי טו) ויצא אתו החוצה ויאמר הבט וגו'. ואקמוה, דאמר ליה צא מאצטגנינות שלך, והעלהו למעלה מהכוכבים, ואמר לו הבט נא השמימה וספור הכוכבים. עד הכא מלין דרבנן, וצריך לפרשא לון בדרך נסתר.

תא חוי, כל ברין דעלמא, קודם דאתיהיבת אורייתא לישראל, הוו תלויין במזלא, ואפילו בני חיי ומזוני. אבל בתר דאתיהיבת אורייתא לישראל, אפיק לון מחיובא דככביא ומזלי. ודא אוליפנא מאברהם. בגין דהוו עתידין בניו לקבלא ה' מאברהם, דאיהו חמשה חומשי תורה. דאתמר בה (נלשתי ז) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, בה ברואם. אמר לאברהם, בגין האי ה' דאתוסף בשמה, השמים תחתה, וכל ככביא ומזלי דנהירין בה. ולא עוד, אלא דאתמר בה ה"א לכם זרע, וזרעתם בה"א. (נלשתי כח) כי ביצחק יקרא לך זרע.

לוזים / שקדים / ערמונים

יִקְחוּ לֹזִים או שקדים או ערמונים ויאמרו נוסח לימוד זה (זו"ק א' פס"ט ואלא קס"א):

וַיִּקַּח לוֹ מִקַּל לְבָנָה וְגוֹי. מִשְׁנֵה. הַרְצוּן שֶׁל
 הַמַּעֲשֵׂה, קִטְרֵי הָאֲמוּנָה, קוֹל הַקּוֹל שֶׁל
 הַקּוֹלוֹת, מִתְעוֹרֵר מִמַּעֲלָה לְמַטָּה. אָנּוּ הַיִּינוּ
 פְּתוּחֵי עֵינַיִם. הַגִּלְגַּל סוֹבֵב מִמַּעֲלָה לְכַמְּה
 צְדָדִים, קוֹל שֶׁל נְעִימוֹת הַתְּעוֹרֵר. הַתְּעוֹרֵרוּ
 יִשְׁנִים נִרְדָּמִים שֶׁשְׁנֵה בְּנִחְרִיהֶם, וְלֹא יוֹדְעִים
 וְלֹא מִסְתַּכְּלִים וְלֹא רוֹאִים, אֲטוּמֵי אֲזוּנִים, כְּבִדֵי
 לֵב, יִשְׁנִים וְאֵין יוֹדְעִים, הַתּוֹרָה עוֹמֶדֶת לְפָנֵיהֶם
 וְלֹא מִשְׁגִּיחִים וְלֹא יוֹדְעִים בְּמַה מִסְתַּכְּלִים,
 רוֹאִים וְלֹא רוֹאִים. הַתּוֹרָה מְרִימָה קוֹלוֹת:
 הַסְתַּכְּלוּ טַפְשִׁים, יִפְתְּחוּ הַעֵינַיִם וְתִדְעוּ. אֵין מִי
 שִׁישְׁגִּיתִי, אֵין מִי שִׁיִּרְכִּין אֲזוּנוֹ. עַד מִתִּי תִהְיֶה
 בְּתוֹךְ הַחֲשֵׁכָה שֶׁל רְצוֹנְכֶם? הַסְתַּכְּלוּ לְדַעַת,
 וְיִתְגַּלֶּה לָכֶם הָאוֹר הַמְאִיר.

בְּזִמְנֵי שִׁיעֻקְבֵי הַשְּׁלֵם, מִתּוֹךְ הַצָּרָה שֶׁל הָאָרֶץ
 וְרִשּׁוֹת אַחֲרֶיהָ, בְּתוֹךְ דְּרָגוֹת זָרוֹת דָּחָה אֶת
 פִּלְס, וּבָחַר חֶלֶק גּוֹרְלוֹ וְנִחְלָתוֹ, הָאוֹר מִתּוֹךְ
 הַחֲשֵׁכָה, חֲכֵמָה מִתּוֹךְ הַטַּפְשׁוּת, וּכְבֵד אֶת
 רְבוּנוֹ, כְּשֶׁהִיָּה עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַרִשּׁוֹת שֶׁל אֵל זָר.
 עַל כֵּן כְּתוּב (ישעיה כט) לֹא עֲתָה יָבוֹשׁ יַעֲקֹב
 וְלֹא עֲתָה פָּנָיו יִחְזְרוּ. וַיִּקַּח לוֹ יַעֲקֹב (בְּנִלְאִסִּית טו),
 בָּחַר לוֹ לְחֻלְקוֹ וּלְגוֹרְלוֹ, מִקַּל לְבָנָה לַח, צֵד
 יָמִיו, גִּוֹן לְבָנוֹ. לַח, הוּא צֵד שֶׁל הַמַּיִם. וְלוֹז, זֶה
 צֵד שֶׁל הַשְּׂמָאל, אֲדָם כְּנֹדֶה. וְעֶרְמוֹן, כְּלוּל זֶה
 בְּזֵה. וְכֻלָּם אוֹחוֹ הַיָּמִין הַלְבָן בְּעֵבְרוֹ וְעוֹלָה
 בָּהֶם, שְׂפָתוֹב מַחֲשֵׁף הַלְבָן, שְׂאֵף עַל גַּב שְׂאוֹחוֹ
 לְשֵׁנֵי הַצְּדָדִים, לוֹקֵחַ חֻלְקוֹ לְצֵד יָמִיו, וְנִחְקֵק
 בְּכֻלָּם, צֵד זֶה וּבְצֵד זֶה, אֵז נִקְרָא גְבֵר שְׁלֵם,
 שְׁלֵם בְּכֻלָּ.

(בְּנִלְאִסִּית טו) וַיִּקַּח לוֹ יַעֲקֹב מִקַּל לְבָנָה וְגוֹי,
 מִתְנַיִתָיו, רְעוּתָא דְעוֹבְדָא, קִטְרֵי דְמִהִימְנוּתָא,
 קַל קָלָא דְקָלִיא אַתְעַר מַעֲלָא לְתַתָּא, אָנּוּ
 פְּתִיחוּ עֵינַיִן הַיִּינוּ. גִּלְגַּלָא אַסְחַר מַעֲלָא
 לְכַמְּה סְטְרִיו, קַל נְעִימוּתָא אַתְעַר. אַתְעַרו
 נְיִמִיו דְמִכִּין דְשִׁנְתָא בְּחוֹרִיהוֹן, וְלֹא יוֹדְעֵי וְלֹא
 מִסְתַּכְּלוּ, וְלֹא חֲמָאן. אֲטִימִין אוֹדְנִין, כְּבִדִין
 דְלֵבָא, נְיִמִין וְלֹא יוֹדְעִין. אוֹרִייתָא קִימָא
 קַמִּיָּהוּ, וְלֹא מִשְׁגִּיחוּ וְלֹא יוֹדְעֵי בְּמַה מִסְתַּכְּלוּ,
 חֲמָאן וְלֹא חֲמָאן. אוֹרִייתָא רְמַאת קְלִין אַסְתַּכְּלוּ
 טַפְשִׁין, פְּתוּחוּ עֵינַיִן, וְתִנְדְּעוּן. לִית מֵאן דִּישְׁגַח,
 וְלִית מֵאן דִּירְכִין אוֹדְנִיה, עַד מַה תִּהְיוּן בְּגוֹ
 חֲשׂוֹקָא דְרַעוּתֵיכֶון. אַסְתַּכְּלוּ לְמַנְדַע, וְאַתְגַּלִּי
 לְכוּן נְהוּרָא דְנְהִיר.

בְּזִמְנָא דִיעֻקְבֵי שְׁלִימָא, מְגוּ עֲאִקוּ דְאַרְעָא וְרִשּׁוֹ
 אַחֲרָא, בְּגוּ דְרָגִין נִיכְרָאִין דָּחָה לְכַלְהוֹן, וּבְרִיר
 הוֹלֵק עֲרִבִיה וְאַחְסַנְתִּיה. נְהוּרָא מְגוּ חֲשׂוֹקָא,
 חֲכֵמָתָא מְגוּ טַפְשׁוּתָא, וְאוֹקִיר לִיה לְמֵאֲרִיָּה כַּד
 הוּוה קָאִים בְּגוּ רְשׁוּתָא דְאֵל זָר. עַל דָּא פְּתִיב,
 (ישעיה כט) לֹא עֲתָה יָבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עֲתָה פָּנָיו
 יִחְזְרוּ. וַיִּקַּח לוֹ יַעֲקֹב, בְּרִיר לִיה לְחוֹלְקִיה
 לְעַרְבִיָּה, מִקַּל לְבָנָה לַח, סְטְרָא דִימִינָא, גִּוֹן
 חוּרֵ. לַח, סְטְרָא אִיהוּ דְמִים. וְלוֹז, דָּא סְטְרָא
 דְשְׂמָאלָא, סוּמְקָא כְּנוֹדָא. וְעֶרְמוֹן, כְּלוּל דָּא
 כְּדָא. וְכַלְהוֹן אַחִיד יְמִינָא חוּרָא בְּגוֹוִנִיה,
 וְסֻלְקָא בְּהוּ. דְכְּתִיב מַחֲשֵׁף הַלְבָן, דָּאף עַל גַּב
 דְּאַחִיד לְתַרְוִין סְטְרִין, נְטַל חוֹלְקִיה לְסְטֵר
 יְמִינָא, וְאַגְלִיף בְּכֻלָּא, בְּהָאִי סְטְרָא וּבְהָאִי
 סְטְרָא, כְּדִין אַקְרִי גְבֵר שְׁלִים, שְׁלִים בְּכֻלָּא.

יכוין בערוף חודש כסליו ויהיה ר"ת [י"א ושב הארץ הפנעני (בנלסית נ', י"א)

שקד

שק"ד אותיות קד"ש למשוך עלינו קדושה רבה ועליונה. ^ל

נביאים

יחזקאל (י"ז, כ"ב - כ"ד)

כ כַּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְלִקְוֹתַי אֲנִי מִצְמַרֵת הָאָרֶץ וְנִתְתִי מִרְאֵשׁ יַקְוֹתַי הָרַךְ אֶקְטֹף
 וְשִׁתַּלְתִּי אֲנִי עַל הַר-גְּבוּהַ וְתַלְלוּ: **כ** בְּהַר מְרוֹם יִשְׂרָאֵל אֲשַׁתְּלֶנּוּ וְנִשְׂא עֲנָף וְעִנְשָׁה פְּרִי
 וְהָיָה לְאֶרֶץ אֲדִיר וְשָׁכְנוּ תוֹזְמוֹתַי כָּל צְפוּר כָּל-כֹּנֶף בְּצַל דְּלוֹתַי תִּשְׁכְּנֶנּוּ: **כ** וַיִּדְעוּ כָּל-
 עַצְי הַשָּׂדֶה כִּי אֲנִי יְהוָה הַשְּׁפַלְתִּי | עֵץ גְּבוּהַ הִנְבְּהִיתִי עֵץ שְׁפַל הוֹבִשְׁתִּי עֵץ לֹחַ וְהַפְּרוֹזְתִּי
 עֵץ יָבֵשׁ אֲנִי יְהוָה דְּבִרְתִי וְעִשִׂיתִי:

יחזקאל (ל"ד, כ"ב - ל"א)

כ וְהוֹשַׁעְתִּי לְצִאֲנִי וְלֹא-תִהְיֶינָה עוֹד לְבָן וְשֹׁפְטֵי בֵין שָׂה לְשָׂה: **כ** וְהִקְמַתִי עֲלֵיהֶם
 רַעַה אֲחֹד וְרַעַה אֶתְהֵן אֶת עֲבָדֵי דְרוּד הוּא יִרְעָה אֶתֶם וְהוּא-יְהִיָּה לְהֵן לְרַעַה: **כ** וְאֲנִי
 יְהוָה אֱלֹהֵי לְהֵם לְאֱלֹהִים וְעַבְדֵי דְרוּד נְשִׂיא בְּתוֹכֶם אֲנִי יְהוָה דְּבִרְתִי: **כ** וְכִרְתִּי לְהֵם
 בְּרִית שְׁלוֹם וְהַשְׁבִּיתִי זִוְיָה-רַעַה מִז-הָאָרֶץ וְיִשְׁבוּ בְּמִדְבָר לְבִטּוֹן וְיִשְׁנִי בִיעָרִים: **כ** וְנִתְתִי
 אוֹתָם וְסִבִּיבוֹת גְּבַעְתִּי בְּרַכָּה וְהוֹרְדִתִּי הַגֶּשֶׁם בְּעֵתוֹ גְּשָׁמֵי בְרַכָּה יְהִיוּ: **כ** וְנִתַן עֵץ
 הַשָּׂדֶה אֶת-פְּרִיו וְהָאָרֶץ תִּתֵן יְבוּלָהּ וְהָיוּ עַל-אַרְמְתָם לְבִטּוֹן וַיִּדְעוּ כִּי-אֲנִי יְהוָה בְּשִׁבְרִי
 אֶת-מִטּוֹת עֲלֵם וְהַצִּלְתִּים מִיַּד הָעֲבָדִים בָּהֶם: **כ** וְלֹא-יְהִיו עוֹד בְּז לֹזִים וְזוֹת הָאָרֶץ
 לֹא תֹאכַלֵם וְיִשְׁבוּ לְבִטּוֹן וְאֵין מוֹזְרִיר: **כ** וְהִקְמַתִי לְהֵם מִטַע לֶשֶׁם וְלֹא-יְהִיו עוֹד אֲסִפִי
 רַעֵב בְּאָרֶץ וְלֹא-יִשְׂאוּ עוֹד כְּלַמַּת הַגּוֹיִם: **ל** וַיִּדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֶתֶם וְהִמָּה עַמִּי
 בֵּית יִשְׂרָאֵל נֹאֵם אֲדֹנָי יְהוִה: **ל** וְאַתָּן צִאֲנִי צֹאן מֵרַעִיתִי אֲדָם אֶתֶם אֲנִי אֱלֹהֵיכֶם נֹאֵם
 אֲדֹנָי יְהוִה:

יחזקאל (ל"ז, כ"ז - ל"ז)

כ וְאַת-רוּחִי אֶתֶן בְּקִרְבְּכֶם וְעִשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר-בוֹזְקִי תִלְכוּ וּמִשְׁפָּטִי תִשְׁמְרוּ וְעִשִׂיתֶם: **כ**
 וְיִשְׁבַתֶם בְּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְאַבְתֵיכֶם וְהִיִּיתֶם לִי לְעַם וְאֲנִכִי אֱהִיָּה לָכֶם לְאֱלֹהִים: **כ**
 וְהוֹשַׁעְתִּי אֶתְכֶם מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם וּקְרָאתִי אֶל-הַדָּגָן וְהַרְבִּיתִי אֹתוֹ וְלֹא-אֶתֶן עֲלֵיכֶם
 רַעֵב: **ל** וְהַרְבִּיתִי אֶת-פְּרִי הָעֵץ וְתוֹנֹבַת הַשָּׂדֶה לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא תִקְחוּ עוֹד זֹרְפַת רַעֵב
 בְּגוֹיִם: **ל** וְזִכְרַתֶם אֶת-דְּרָכֵיכֶם הָרָעִים וּמַעַלְלֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא-טוֹבִים וְנִקְטַתֶם בְּפִנְיֵיכֶם
 עַל עֲוֹנוֹתֵיכֶם וְעַל תּוֹעֵבוֹתֵיכֶם: **ל** לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי-עֹשֶׂה נֹאֵם אֲדֹנָי יְהוִה יוֹדַע לָכֶם
 בְּוִשׁוֹ וְהַפְּלַמְנוּ מִדְּרָכֵיכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל: **ל** כַּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה בְּיוֹם טַהֲרִי אֶתְכֶם מִכָּל
 עֲוֹנוֹתֵיכֶם וְהוֹשַׁבְתִּי אֶת-הָעָרִים וְנִבְנוּ הַזְּרָבוֹת: **ל** וְהָאָרֶץ הַנְּשֻׁמָּה תַעֲבֹד תּוֹזַת אֲשֶׁר
 הִיָּתָה שְׂמֵמָה לְעֵצֵי כָל-עוֹבֵר: **ל** וְאָמְרוּ הָאָרֶץ הַלֵּזוֹ הַנְּשֻׁמָּה הִיָּתָה כֹּנֶן-עֲרֹן וְהָעָרִים
 הַזְּרָבוֹת וְהַנְּשֻׁמוֹת וְהַנְּהַרְסוֹת בְּצוֹרוֹת יִשְׁבוּ: **ל** וַיִּדְעוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יִשְׂאָרוּ סִבִּיבוֹתֵיכֶם כִּי
 | אֲנִי יְהוָה בְּנִיִּיתִי הַנְּהַרְסוֹת נְטַעְתִּי הַנְּשֻׁמָּה אֲנִי יְהוָה דְּבִרְתִי וְעִשִׂיתִי:

^ל עַד מַלְכוּת

יחזקאל (מ"ז, א' - י"ב)

א וישבני אל-פתח הבית והנה מים יוצאים מתחת מפתח הבית קדימה כי פני הבית קדים והמים ירדים מתחת מפתח הבית הימנית מנגב למזבוח: **ב** ויוצאני הרה-שער צפונה ויסבני הרה זויץ אל-שער הזויץ הרה הפונה קדים והנה מים מפכים מז-הכתף הימנית: **ג** בצאת-האיש קדים וקו בידו וימד אלף באמה ויעברני במים מי אפסים: **ד** וימד אלף ויעברני במים מים ברכים וימד אלף ויעברני מי מתנים: **ה** וימד אלף נזול אשר לא-איכל לעבר כי-נאו המים מי שזו נזול אשר לא-יעבר: **ו** ויאמר אלי הראית בן-אדם ויולכני וישבני שפת הנזול: **ז** בשובני והנה אל-שפת הנזול עץ רב מאד מזה ומזה: **ח** ויאמר אלי המים האלה יוצאים אל-הגלילה הקדמונה וירדו על-הערבה ובאו הימה אל-הימה המוצאים ונרפו המים: **ט** והיה כל-גפש וזיה | אשר-ישרץ אל כל-אשר יבוא שם נזלים יזויה והיה הדגה רבה מאד כי באו שמה המים האלה וירפאו וזי כל אשר-יבוא שמה הנזול: **י** והיה עמדו עליו דגים מעין דגי ועד-עין עגלים משטוח לזחמים יהיו למינה תהיה דגתם כדגת הים הגדול רבה מאד: **יא** בצאתי ויבאיו ולא ירפאו למלוח נתנו: **יב** ועל-הנזול יעלה על-שפתו מזה | ומזה | כל-עץ-מאכל לא-יבול עלהו ולא-יתם פרוי לזדשיו יבכר כי מימיו מז-המקדש המה יוצאים והיה פרוי למאכל ועלהו לתרופה:

יואל (ב', י"ח - כ"ז)

א ויקנא יהוה לארצו ויחמל על-עמו: **ב** ויעז יהוה ויאמר לעמו הנני שלח לכם את-הדגן והתירוש והיצהר ושבעתם אתו ולא אתן אתכם עוד וזרפה בגוים: **ג** ואת-הצפוני ארזיק מעליכם והדוזתיו אל-ארץ ציה ושממה את-פניו אל-הים הקדמני וספו אל-הים האחרון ועלה באשו ותעל צוננתו כי הגדיל לעשות: **ד** אל-תיראי אדמה גילי ושמוזי כי-הגדיל יהוה לעשות: **ה** אל-תיראו בהמות שדרי כי דשאו נאות מדבר כי-עץ נשא פרוי תאגה ונפן נתנו זוילם: **ו** ובגני ציון גילו ושמוזו ביהוה אלהיכם כי-נתן לכם את-המורה לצדקה ויורד לכם גשם מורה ומלקוש בראשון: **ז** ומלאו הגרנות בר והשיקו היקבים תירוש ויצהר: **ח** ושלמתי לכם את-השנים אשר אכל הארפה הילק והזסיל והנזם זיילי הגדול אשר שלזתי בכם: **ט** ואכלתם אכול ושבעו והללתם את-שם יהוה אלהיכם אשר-עשה עמכם להפליא ולא-יבשו עמי לעולם: **י** וידעתם כי בקרב ישראל אני ואני יהוה אלהיכם ואין עוד ולא-יבשו עמי לעולם:

אמר רבי יהודה, מאי דכתיב, (קהלת ז) גם את זה לעמת זה עשה האלהים? כמז שברקיע - עשה הקדוש ברוך הוא בארץ, והכל רומז למה שלמעלה. שכשהיה רואה רבי אבא עץ אחד שפריו נעשה עוף שפורח ממנו, היה בוכה ואומר: אם היו בני אדם יודעים למה רומזים, היו קודעים מלבושיהם עד טבורם למה שנשפחה מהם החכמה. כל שכן בשאר מה שעשה הקדוש ברוך הוא בארץ. כמז שאמר רבי יוסי, אילנות, אותם שנראתה מהם חכמה, כמו חרוב, דקל, פסתוק, וכדומה להם, כלם בהרכבה אחת הרכבו. כל אותם שעושים פרות, פרט לתפוחים, סוד אחר הם, פרט לשבילים שגפרים. כל אותם שלא עושים פרות, והם גדולים, פרט לערבי נחל שיש להם סוד לבדם כמו שלמעלה, מיניקה אחת יונקים, וכל אחד מאותם הקטנים, פרט לאזוב, מאם אחת נולדו. כל עשב הארץ שממנים עליהם, גדולים תקיפים בשמים. לכל אחד ואחד סוד לבדו, כמו שלמעלה, ולכן כתוב (ויקרא יט) שדך לא תזרע בלאים. שכל אחד ואחד נכנס לבדו ויוצא לבדו. זהו שכתוב (איוט לח) הודעת חקות שמים אם תשים משטרו בארץ. וכתוב (דק ט"ז ע"ט) (סעיה ט) לכלם בשם יקרא. ומה בכל מה שבעולם סוד בלבדו, ולא יצה הקדוש ברוך הוא לגלות אותם ולערבב אותם, וקראם בשמות.

אל-גנת אגוז ירדתי לראות באבי הנזול לראות הפרוזה הנפן הנצו הרמנים: (סז הסוים ו', י"א)

ויכין בצרוף חודש חשוון ו ה ה ה ר"ת ורבש היום הנה יהוה (דכיים כ"ו, ט"ו-ט"ז)

אגוז

אגוזי בגי טו"ב

אגוזיים בגי בינה

כשישבר את קליפת האגוז החיצונית ויכין לשבר כל הקליפות ולהפרידם מן הטוב הקודש.

תהילים פרק עב

א לשלמה | אלהים משפטיו למלך תז וצדקתה לבז מלך: **ב** ידיו עמך בצדק וענייה במשפט: **ג** ישאו הרים שלום לעם ונבעות בצדקה: **ד** ישפט | עני עם וישיע לבני אביו וידכא עושק: **ה** יראוך עם שמש ולפני ירונו דור הורים: **ו** ירד כמטר על-גג כרביבים ורזוף ארץ: **ז** יפרוזו בגיו צדיק ורב שלום עד-גלי ירוז: **ח** וירד מים עד-ים ומזרח עד-אפסי ארץ: **ט** לפניו יקרעו ציים ואיביו עפר ילזכו: **י** מלכי תרששו ואיים מנוזה ישיבו מלכי שבא וסבא אשכר יקריבו: **יא** וישתחוו לו כל-מלכים כל-גוים יעבדוהו: **יב** כי-יציל אביו משוע ועני ואיז עזר לו: **יג** יזוס על-הל ואביו ונפשות אביונים ישיע: **יד** מתוך ומזמס יגאל נפשם ויקר דמם בעיניו: **טו** ויזו ויתז-לו מזהב שבא ויתפלל בערו תמיד כל-היום יברכהו: **טז** יהי פסת-בר | בארץ בראש הרים ירעש כלבנוז פרוז ויציצו מעיר כעשב הארץ: **יז** יהי שמו לעולם לפני-שמש יזן שמו ויתברכו בו כל-גוים יאשרוהו: **יח** ברוך | יהנה אלהים אלהי ישראל עשה נפלאות לבדו: **יט** וברוך | שם כבודו לעולם וימלא כבודו את-כל הארץ אמן | ואמן: **כ** כלו תפלות דוד בן-ישי:

פרק קמז

א הללויה | כי טוב זמרה אלהינו כי-נעים נאווה תהלה: **ב** בונה ירושלם יהנה נדונו ישראל יכוס: **ג** הרפא לשבורי לב ומזנפש לעצבותם: **ד** מונה מספר לכוכבים לכלם שמות יקרא: **ה** גדול אדונינו ורב כוז לתבונתו אין מספר: **ו** מעודר ענוים יהנה משפיל רשעים עדי-ארץ: **ז** ענו ליהנה בתורה זמרו לאלהינו בכנור: **ח** המכסה שמים | בעבים המכין לארץ מטר המצמיזו הרים וזציר: **ט** נותן לבהמה לזמנה לבני ערב אשר יקראו: **י** לא בגבורת הסוס יזופין לא-בשוקי האיש ירצה: **יא** רוצה יהנה את-יראיו את-המיזחלים לזוסדו: **יב** שבזוי ירושלם את-יהנה הללי אלתוך ציון: **יג** כי-זזק ברינוי שעריך ברח בגיך בקרבר: **יד** השם-גבולך שלום וזלב זוסים ישביעך: **טו** השלח אמרתו ארץ עד-מהרה ירוץ דברו: **טז** הזנת שלג כצמר כפור כאפר יפור: **יז** משלך קרוזו כפתים לפני קרתו מי יעמד: **יח** שלח דברו וימסם ישב רוזו וזלו-מים: **יט** מניד דבריו ליעקב זקו ומשפטיו לישראל: **כ** לא עשה כן | לכל-גוי ומשפטים בל-ידעום הללויה:

אגוז

יקחו אגוז ויאמרו נוסח לימוד זה (זו"ק ב' פנסת שמות טו):

אמר לו רבי עקיבא, מה זה שכתוב אל גנת אגוז ירדתי? אמר לו, בא ראה, אותו נן יוצא מעדן, וזוהי השכינה. אגוז זו מרכבה עליונה קדושה של אותם ארבעה ראשים שמאירים שנפרדים מן הגן, כמו האגוז הזה שאותם ארבעה ראשים קדושים לפנים. ומה שאמר ירדתי, כמו ששנינו, ירד פלוני למרכבה.

אמר לו רבי עקיבא, אם כך, היה לו לומר לאגוז ירדתי, מה זה אל גנת אגוז ירדתי? אמר לו, משום שזהו שבתו של האגוז. מה אגוז נסתר וטמיר מכל צדדיו - כך המרכבה שיוצאת מהגן נסתרת מכל צדדיה. ומה אותם ארבעה קרשים שבאגוז מתחברים בצד זה ונפרדים בצד זה - כך במרכבה מתחברים באחדות בקדוה ושלמות, ונפרד כל אחד לעברו על מה שהתמנה. זהו שכתוב (נלאשית ב) הוא הסבב את כל ארץ החוילה, הוא ההלך קדמת אשור, וכן בלם. אמר רבי עקיבא, הלכלוך הזה שבקלפת האגוז למה הוא רומז? אמר לו, אף על גב שהתורה לא גלתה אותו - בזה מתגלה.

בא ראה, (שקדים) מהם מרים ומהם מתוקים, ורמזו יש להם: יש בעלי דין קשה, ויש בעלי ראשית, אבל כל רמז שגלה בתורה ראינו שהוא דין, וכך הוא לירמיהו הראו לו בדיו, שכתוב (יכמיה ב) מקל שקד אני ראה.

מה זה שקד? שקדים ממש. וכן במטה אהרן, (כמדכ י"ז) ויגמול שקדים. ומן התבה ממש נשמע שהוא דין קשה, שכתוב (מילט ט) וישקד ה' על הרעה, וכן (יכמיה ב) שקד אני על דברי, וכן בלם. אמר לו רבי עקיבא, משמע כל מה שעשה הקדוש ברוך הוא, ללמד ממנו חכמה רבה, שכתוב (משלי טו) כל פעל ה' למענהו. רבי אלעזר אמר מכאן, שכתוב (נלאשית א) וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. מה זה מאד? ללמד ממנו חכמה עליונה.

אמר ליה רבי עקיבא מהו דכתיב (שיל השלים ו) אל גנת אגוז ירדתי. אמר ליה תא חזי, ההוא גנתא נפקא מעדן, ודא היא שכינתא. אגוז: דא היא רתיכא עלאה קדישא, דאינון ארבע רישין דנהרין, דמתפרשין מן גנתא, כהאי אגוזא, דאינון ארבע רישין קדישין לגו. ומאי דאמר ירדתי, כמה דתנו, ירד פלוני למרכבה.

אמר ליה ר' עקיבא, אי הכי, הנה ליה למימר, לאגוז ירדתי, מהו אל גנת אגוז ירדתי. אמר ליה, משום דהיא שבתא דאגוזא. מה אגוזא, טמיא וסתימא מכל סטרוי, כך רתיכא דנפקא מוגנתא, סתימא מכל סטרוי. מה אינון ארבע קרישין די באגוזא, מתחברין כהאי גיסא, ומתפרשין כהאי גיסא. כך רתיכא, מתחברין באחדותא בחדויותא בשלימותא ומתפרש כל חד בעברוי, על מה דאתמני הדא הוא דכתיב, (נלאשית ב) הוא הסבב את כל ארץ החוילה הוא ההלך קדמת אשור, וכן בולם. אמר רבי עקיבא, האי לכלוכא דהיא בקליפוי דאגוזא, לכאי רמיזא. אמר ליה, אף על גב דאורייתא לא גלי ליה כהאי גלי.

תא חזי, מנהון מדינו, ומנהון מתיקו, ורמיזא אית לון, אית מארי דדינא קשיא, ואית מארי דשירותא, אבל כל רמיזא דגלי באורייתא חזינן דדינא הוי, והכי הוא לירמיהו, אחזו ליה דדינא, דכתיב, (יכמיה ב) מקל שקד אני ראה.

מאי שקד. שקדים ממש. וכן במטה אהרן, (כמדכ י"ז) ויגמול שקדים. ומן תיבותא ממש, אשתמע, דהוא דינא קשיא. דכתיב, (מילט ט) וישקוד ה' על הרעה. וכן שוקד אני על דברי, וכן בולם. אמר ליה ר' עקיבא, משמע כל מה דעבד קודשא ברוך הוא, למילך מניה חכמתא סגיאה, דכתיב, (משלי ט"ז) כל פעל ה' למענהו. ר' אלעזר אמר מהכא, דכתיב, (נלאשית א) וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. מהו מאד. למילך מניה חכמתא עלאה.

" בספר עץ התעדה ענף טו שבט למורי ורבי המקובל הרד"ג ה"ר תדהר שלישי"א הוסיף סימן ס' בתהילים ובספר פרי עץ הדר אינו נכד אלא; עתוים, תהילים ס"י ע"ב ועי

ובגין דא באילן, דאיהו עץ החיים, באורייתא, באילן דמשתדלין בה, אילן בטר חנטה, ומעשרין ליה, דשריא יו"ד עליהו, דאיהי חכמיה, א' מ"י ובה מתכנסין ה"ה, דאינון פירות האילן. ומאן אילן. ו' אבל שאר עמא, אחר לקיטתו מן גלותא, עשורו. אינון צדיקים דאתמר בהון, (ויקרא כג) ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר. הדר בעובדיהו, דאחידאן במארי תורה ומצוות, ואחר חנטה אזלין לגבייהו באילן.

ובגין דא אוקמוה במסכת קדושין, וקא משמע לן דאתרוג כנרק, מה ירק הרבו ליגדל על כל מים, ובשעת לקיטתו עשורו. אף אתרוג נמי הרבו ליגדל וכו' ומסטרך דחכמה, אין מים אלא תורה. ובאתר אחרא לעילא, והא דתנו, אתרוג שנה לאילן בשלשה דרכים, הא אתרוג, אחיד ב' סטרין, ואתרוג איהו דיוקנא דלפא, דאחיד לעילא ואחיד לתתא. אחיד לעילא, הלב רואה. אחיד לתתא ברעת. כמה דאוקמוה הלב יודע. דעת איהו אילנא, תורה איבא דיליה. עינין דאינון פקודין, דבהון הלב רואה.

ומשום זה באילן, שהוא עץ החיים, בתורה, באלו שמשתדלים בה הולכים אחר חנטה ומעשרים אותו, ששורה עליהם יו"ד, שהיא חכמיה, א' מ"י, ובה מתכנסים ה"ה, שהם פירות האילן. ומהו האילן? ו' אבל שאר העם, אחר לקיטתו מן הגלות עשורו, אותם צדיקים שנקמד בהם (ויקרא כג) ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר. הדר במעשיהם, שאחוזים בבגלי תורה ומצוות, ואחר לקיטה הולכים לגביהם באילן.

ומשום זה פרשה במסכת קדושין, בא להשמיענו שאתרוג כנרק. מה ירק הרבו לגדל על כל מים ובשעת לקיטתו עשורו, אף אתרוג גם הרבו לגדל וכו' ומצד של החכמה, אין מים אלא תורה. ובמקום אחר למעלה, וזה ששינו, אתרוג שנה לאילן בשלשה דרכים. הרי אתרוג אחזו שני צדדים, ואתרוג הוא דיוקן הלב שאחזו למעלה ואחזו למטה. אחזו למעלה – הלב רואה. אחזו למטה ברעת, כמו שבארנו, הלב יודע. דעת היא אילן, התורה הפרי שלו. העינים שהן המצוות שבהן הלב רואה.

זכאה חולקיהון דישראל דאנון קדישין ודמיין לקדישין. ועל דא ודאי כתיב, (ישעיה ט) ועמדו כלם צדיקים. כלם צדיקים ודאי. דהא מהני נפקו ולהני דמיין. זכאין אנון בעלמא דין ובעלמא דאתי. (דף לג ע"ב)

אמר רבי חייא כתיב, (ירמיה י ונא) עושה ארץ בכחו. מאי עושה ארץ דא קודשא בריך הוא לעילא. בכחו דא צדיק. מכין תבל בחכמתו. תבל דא ארץ דלתתא. בחכמתו דא צדק דכתיב והוא (תהלים ט) ישפוט תבל בצדק. עושה ארץ דא קודשא בריך הוא, דהוא מתקין ארעא ומתקין ארחו. ובמה. בכחו כדקאמרן.

רבי יהודה אמר באתוון גליפן דרבי אלעזר אית קוטרי דאתוון כ"ב קטירין כדא. תרין אתוון דא סליק ודא נחית ודסליק נחית ודנחית סליק. וסימן דא (ישעיה מה) א"ף ב"ך א"ל.

רבי יוסי אמר טיפסא דשיקלא באמצעייתא קיימא. וסימן (ויקרא יט) במדה במשקל וגו'. משקל לישן דקיימא באמצעייתא. ורזא דא (שמות ל) שקל הקדש כתיב. ומאזנים ביה קיימן ואתקלו. מאן מאזנים כמא דאת אמר, (ויקרא יט) מאזני צדק. ובלהו קיימין במשקל בשקל הקדש. רבי יהודה אמר בשקל הקדש דא רוח הקדש.

אמר רבי יצחק כתיב, (תהלים לג) בדבר יי שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם. בדבר יי שמים נעשו. אליו שמיא דלתתא דאתעבידו בדבר שמים דלעילא. ברוח. דאפיק קלא עד דמטי לההוא נהר דנגיד ונפיק ולא פסקין מימיו לעלמין. וברוח פיו כל צבאם. בלהו תתאי קיימין ברוח דאיהו דכר. (תהלים קד) משקה הרים מעליותיו מפרי מעשיך תשבע הארץ. משקה הרים מעליותיו. מאו עליותיו כדקאמרן. דכתיב, (תהלים קד) המקרה במים עליותיו. מפרי מעשיך תשבע הארץ. וזא דההוא נהר דנגיד ונפיק לתתא דרא הוא דכתיב עושה פרי אשר זרעו בו וגו' והא אתמר:

אשרי חלקם של ישראל שהם קדושים ודומים לקדושים, ועל זה ודאי כתוב (ישעיה טח) ועמדו כלם צדיקים. כלם צדיקים ודאי, שהרי מאלה יצאו ולא אלה דומים. אשריהם בעולם הזה ובעולם הבא. (דף לג ע"ב)

אמר רבי חייא, כתוב (ירמיה י ונא) עושה ארץ בכחו. מה זה עושה ארץ? זה הקדוש ברוך הוא למעלה. בכחו – זה צדיק. מכין תבל בחכמתו. תבל – זו ארץ שלמטה. בחכמתו – זה צדק, שכתוב (תהלים ט) והוא ישפט תבל בצדק. עושה ארץ – זה הקדוש ברוך הוא שמתקין ארץ ומתקין דרכיה, ובמה? בכח, כפי שאמרנו.

רבי יהודה אמר, באותיות חקוקות של רבי אלעזר יש קטרי האותיות עשרים ושתים קטורים כאחד. שתי אותיות, זו עולה וזו יורדת, ושעולה יורדת ושיורדת עולה. וסימן זה – (ישעיה מה) א"ף ב"ך א"ל.

רבי יוסי אמר, הלשון של משקל עומד באמצע, וסימן – (ויקרא יט) במדה במשקל וגו'. משקל – לשון שעומד באמצע. וזה סוד (שמות ל) שקל הקדש כתוב. ומאזנים עומדים בו ונשקלו. איזה מאזנים? כמו שנקאמר (ויקרא יט) מאזני צדק, וכלם עומדים במשקל בשקל הקדש. רבי יהודה אמר, בשקל הקדש – זו רוח הקדש.

אמר רבי יצחק, כתוב (תהלים לג) בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם. בדבר ה' שמים נעשו – אלו שמים שלמטה שנעשו בדבר שמים שלמעלה. ברוח – שהוציא קול עד שהגיע לאותו נהר ששופע ויוצא ולא פוסקים מימיו לעולמים. וברוח פיו כל צבאם – כל התחתונים עומדים ברוח שהוא זכר. (שם קד) משקה הרים מעליותיו מפרי מעשיך תשבע הארץ. משקה הרים מעליותיו, מה זה עליותיו? כמו שאמרנו, שכתוב (שם) המקרה במים עליותיו. מפרי מעשיך תשבע הארץ – סוד של אותו נהר ששופע ויוצא למטה. זהו שכתוב עושה פרי אשר זרעו בו וגו', והרי נתבאר.

כיון בצרוף חודש אדר ה' ה' ו' ס"ת עירה ולשרקה בני אתנו (בראשית מ"ט, י"א)

אתרוג

כיון אתרוגים בני"ר מספר י' פעמים: הויה בחולם, הויה בחיריק, הויה בשורק.

תפארת	נצח
יהוה יהוה יהוה יהוה	יהוה יהוה יהוה יהוה
יהוה יהוה יהוה יהוה	יהוה יהוה יהוה יהוה

יסוד

להוורלה להוורלה להוורלה להוורלה להוורלה להוורלה להוורלה להוורלה להוורלה להוורלה להוורלה להוורלה להוורלה

כל י' הויות עם הנקוד גי' סתר^ב

כיון לתקן חטא אדם וחווה שקלקלו באתרוג.

^ב עת מלכות

אתרוג

יקחו אתרוג ויאמרו נוסח לימוד זה (זו"ק ב' פרשת משפטים ק"כ):

המצוה שאחר זו - להביא בפורים, ואחריה - להתודות על הפורים, ואחריה - להתודות על המעשר. ובעלי המטנה מקשים על המעשר, שאם יהיה קדם לקיטתו, או אחר לקיטתו עשורו, כמו אתרוג, שנאמר בו באילן, הלך אחר הנטה. יש מי שאומר אחר בשול הפרות. ואתרוג מקצתו דומה לאילן ומקצתו לתבואה, שהם זרעים, שנאמר בהם שלאחר לקיטתו עשורו. שאילן אינו אלא עד אחר גמר בשולו.

ומשום כך תקנו המוציא (דף קכ"א ע"א) ממקום שבשולו יפה, לאפקא פת שרוף, אלא ממקום שהוא מוטעם. והכי תבואה, בטר לקיטתו, אהו כבישול פירות. וישאל משולים לאילן ולתבואה, שנאמר בהם: (שמות כג) ראשית בפורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך. וכך (דברים יח) ראשית גו צאנך תתן לו, שהם ישראל, שנאמר בהם (יחזקאל לז) ואתן צאני. וכך ישראל, קדש ישראל לה' ראשית תבואתה, לאחר לקיטתו מן הגלות - עשור. ונקראו קדש לה'.

וישראל נקראו אילן גדול ותקוף ובו מזון לכל. בו תורה, שהיא מזון למעלה. בו תפלה, שהיא מזון למטה. ואפלו למלאכים אין מזון אלא בישראל.

שאם ישראל לא יתעסקו בתורה, לא היה יורד להם מזון מצד של התורה שנמשלה לעזי. זהו שכתוב (משלי ג) עץ חיים היא למחזיקים בה. ולפרי, שהוא מצוה. וכך התורה נמשלה למים, ואלה לאש, ולא היו יורדים מים מלמעלה, וחמה שהיא אש, לא היתה יורדת לבשל את פרות האילן, אלא בשביל ישראל, ומשום זה נאמר בישראל, (סו סז) הלא נאמרה חנטה פגיה. אלו בעלי מצוות. והגפנים סמדר נתנו ריה, כשפותחים בתשובה, ומיד נאמר בישראל, קומי לה רעייתי יפתי ולכי לה, מן הגלות.

פקודא בטר דא, להביא בפורים, ואחריה להתודות על הפורים, ואחריה להתודות על המעשר. ומארי מתניתין, מקשים על המעשר, דאי יהא קדם לקיטתו, או אחר לקיטתו עשורו. כגון אתרוג, דאתמר ביה באילן, הלך אחר הנטה. אית מאן דאמר, אחר בשול הפירות. ואתרוג מקצתו דומה לאילן, ומקצתו לתבואה, דאינו זרעים, דאתמר בהון, דלאחר לקיטתו עשורו. דאילן לאו איהו, אלא עד אחר גמר בשולו.

ובגין דא, תקינו המוציא (דף קכ"א ע"א) מאתר דבשולו יפה, לאפקא פת שרוף, אלא ממקום שהוא מוטעם. והכי תבואה, בטר לקיטתו, אהו כבישול פירות. וישאל, אינו משולים לאילן ולתבואה, דאתמר בהון (שמות כג) ראשית בפורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך. והכי (דברים יח) ראשית גו צאנך תתן לו. דאינו ישראל. דאתמר בהון (יחזקאל לה) ואתן צאני. והכי ישראל, (וימיה ג) קדש ליה' ראשית תבואתה, לאחר לקיטתו מן גלותא, עשור. ואתקריאו קדש ליה'.

וישראל אתקריאו אילנא רבא ותקוף, ומזון לכלא ביה. ביה אורייתא, דאיהי מזונא לעילא. ביה צלותא, דאיהי מזונא לתתא. ואפילו מלאכין לית לון מזונא, אלא בישראל. דאי לאו דישראל יתעסקון באורייתא, לא הוה נחית לון מזונא, מסטר דאורייתא, דאמתילא לעז, דא הוא דכתבי, עץ חיים היא למחזיקים בה. ולאבא, דאיהי מצוה.

והכי אורייתא אמתילא למיא. והני לאשא. ולא הוה נחית מיא מלעילא, וחמה דאיהי אשא, לא הוה נחית לבשלא פירות האילן. אלא בגין ישראל. ובגין דא אתמר בישראל, (סו סז) הלא נאמרה חנטה פגיה, אילן מארי מצוות. והגפנים סמדר נתנו ריה, כד פתחין בתויבתא, ומיד אתמר בישראל, קומי לה רעייתי יפתי ולכי לה, מן גלותא.

תרגום

קדושים דף פ"ו.

זוהר

פתח רבי אלעזר ואמר, (ישעיה מג) אתם עדי נאם ה' ועבדי אשר בחרתי למען תדעו ותאמינו וגו'. אתם עדי, אלו הם ישראל. ושינונו, אלו הם שמים וארץ, שכתוב (דברים ד) העידתי בכם היום את השמים ואת הארץ. אבל ישראל הם עדים אלו על אלו, ושמים וארץ והכל עדים עליהם. ועבדי אשר בחרתי - זה יעקב, שכתוב (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר, וכתוב (ירמיה ל) ואתה אל תירא עבדי יעקב. ויש אומרים, זה דוד. ונקרא דוד עבדי, שכתוב (ישעיה לו) למעני ולמען דוד עבדי אשר בחרתי, זה דוד העליון.

למען תדעו ותאמינו לי ותבינו כי אני הוא (ישעיה מג). מה זה כי אני הוא? שהתרציתי באותו דוד ובאותו יעקב, אני הוא הם ממש. לפני לא נוצר אל, ששינונו, קרא הקדוש ברוך הוא ליעקב אל, שכתוב (בראשית לו) ויקרא אל אלהי ישראל. הקדוש ברוך הוא קרא ליעקב אל. זהו שכתוב לפני לא נוצר אל ואחרי לא יהיה. ומשום כך אני הוא, הכל, כמו שנאמר. ואחרי לא יהיה, שהרי דוד נקרא כך, ואין אחריו אחר.

בא ראה, כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, תסו כל דבר ודבר, כל אחד ואחד בצדו, ומנה עליהם כחות עליונים. ואין לה אפלו עשב קטן בארץ שאין לו פח עליון למעלה. וכל מה שכל אחד ואחד עושה, הכל הוא בחוק של אותו הפח העליון שממנה עליו מלמעלה. וכל ההנהגות גזורות מן הדיון, על דין הם נוסעים, ועל הדיון הם עומדים. אין מי שיוצא ממקומו החוצה.

וכל הממנים, מיום שנברא העולם, נתמנו שליטים על כל דבר ודבר, וכלם מתנהגים על הנהגה אחרת עליונה שנוטלים כל אחד ואחד, כמו שכתוב (משלי לא) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערתיה.

פתח רבי אלעזר ואמר, (ישעיה מג) אתם עדי נאם ה' ועבדי אשר בחרתי למען תדעו ותאמינו וגו'. אתם עדי, אלו אינו ישראל. ושינונו, אלו אינו שמים וארץ, דכתוב (דברים ל) העידתי בכם היום את השמים ואת הארץ. אבל ישראל אינו סהדו אלו על אלו, ושמים וארץ וכלא, סהדו עליהו. ועבדי אשר בחרתי, דא יעקב, דכתוב (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר, וכתוב, (ירמיה ל) ואתה אל תירא עבדי יעקב. ואית דאמר דא דוד. ודוד עבדי אקרי, דכתבי, למעני ולמען דוד עבדי אשר בחרתי, דא דוד עלאה.

למען תדעו ותאמינו לי ותבינו כי אני הוא. מאי כי אני הוא. דאתרעיתי בההוא דוד, ובההוא יעקב. אנא, הוא ממש. לפני לא נוצר אל, דתנינו, קרא קודשא בריך הוא ליעקב אל, דכתבי, (בראשית לג) ויקרא לו אל אלהי ישראל. קודשא בריך הוא קרא ליעקב אל. דא הוא דכתבי, לפני לא נוצר אל ואחרי לא יהיה. ובגין כך, אני הוא. פלא כמה דאתמר. ואחרי לא יהיה, דהא דוד הכי אקרי, ולא אית בתריה אחרא.

תא חזי, כד ברא קודשא בריך הוא עלמא, אתקין כל מלה ומלה, כל חד וחד בסטרוי. ומני עליהו חילין עלאין. ולית לה אפילו עשבא זעירא בארעא, דלית ליה חילא עלאה לעילא. וכל מה דעבדו בכל חד וחד, וכל מה דכל חד וחד עבדי, פלא הוא בתקיפו דההיא חילא עלאה, דממנא עליה לעילא. וכלהו נמוסין גזירין מדינא, על דינא נטליו, ועל דינא קיימין. לית מאן דנפיק (דף פ"ו ע"ב) מן קיומיה לבר.

ובלהו ממנו, מן יומא דאתברי עלמא, מתפקדו שלטונין על כל מלה ומלה. וכלהו נטליו על נימוסא אחרא עלאה, דנטליו כל חד וחד. כמה דכתבי, ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערתיה.

גַּפְּן סַחֲטָה עֲנִיבִים בְּרִשׁוֹ אַחְרָא, וְעֵבֶד יוֹן נֶסְדָּה, וְאַתְעֵבִיד אֵילְנָא דְטוֹב וְרַע, תֵּאֲנָה לְקִיט תְּאִינִי קֶדָם זְמַנְיָהּ קֶדָם דְּאַתְבְּשִׁלוּ, כִּד לְקִיט הוּא מַעֲלָמָא קוֹדָם זְמַנְיָהּ, וְדָא אִיהוּ רִזָּא מֵאן דְּגָרִים דִּי יְמוּתוּן בְּגוֹי קֶדָם זְמַנְיָהּ, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב לְמַדָּה יִקְצוּף הָאֱלֹהִיִּים עַל קוֹלְךָ וְחִבַּל אֶת מַעֲשֵׂה יְדִידָה, וְרִזָּא דְמַלְכָּה לְשׁוּא הִפְיִיתִי אֶת בְּגִינְכֶם וְגוֹמֵר, וּבְגִין דָּא לֹא תִשָּׂא אֶת שְׁם יְהוּדָה אֱלֹהֵיִךְ לְשׁוּא. רַמְזוּן, כִּן זֻמָּא חֲטָא בּוּ, אַבְּל רַבִּי מֵאִיר, תּוֹכּוּ אַבְּל קִלְפִּתּוּ זְרָק, שֶׁהַקְּלָפוֹת הֵן אַמוֹת הָעוֹלָם, יִשְׂרָאֵל הַמֶּחַ בִּינֵיהֶם. כִּן כִּמּוֹ זֶה, הַשְּׂכִינָה הִיא פְּרֻדָּס בְּגִלּוֹת, וְהִיא מַח מִבְּפָנִים, אֲגוּז קוֹרְאִים לָהּ, כִּמּוֹ שֶׁאֲמֵר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ אֶל גַּנַּת אֲגוּז יְרֻדְתִּי וְהַשְּׂכִינָה הִיא פְּרִי מִבְּפָנִים. זֶהוּ שְׂכַתוֹב כֹּל כְּבוֹדָה בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה מִמִּשְׁבְּצוֹת זֶהָב לְבוֹשָׂה, וְהַקְּלָפוֹת הֵן כַּמָּה רְשִׁיזוֹת נְכָרִיוֹת, וּבִשְׂבַת הִיא מִתְפַּשְּׁטֶת מִן הַפֶּל וּמִתְלַבְּשֶׁת בְּלְבוּשִׁים יָפִים, וְכִן צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה, לְהַתְּחַדֵּשׁ בְּשַׂבַּת בְּלְבוּשִׁים יָפִים.

רַמְזוֹן אֹמֵר: כְּפִלּוּז הָרַמְזוֹן רִקְתָּךְ מִבְּעַד לְצַמְתָּךְ: (סִיר הַסִּירִים ב', ז')

יכוין בצרוף חודש אב ה'ו' ה'ר"ת הַסֶּכֶת וְשִׁמְעֵ יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם (דכ"ט כ"ז, ט')

רַמְזוֹן

כנגד ספירת ההוד: יכוין רמזן גי' נוריא"ל והוא מט"ט, וכשתסיר ממטרוזן ט"כ"ח ישאר גי' רמזן. ט"ט באמצע מטרוזן הוא חיות ותוכיות הרמזן - מ' מימין, ורון משמאל. והם סוד הקליפה הנקראת "רמזן" אשר בתוכם ח"י (ט"ט) - "ואכל וחי לעולם" כי בחיות אין אחיזה לחיצונים, אבל בלבוש והוא הרמזן יש להם אחיזה.

קל"י	חיות	קל"י
מ	ט"ט	מ
מרזן = רמזן		

רַמְזוֹן בְּגִי' נוֹרִיא"ל

רַמְזוֹנִים בְּגִי' רַצוֹן בְּגִי' צִנּוֹר בְּגִי' נוֹצָר בְּגִי' מַקּוֹר ט

בִּין דְּנִטְלִין הַהוּא חֵק, בְּלַחוּ אַקְרוּן חֲקוֹת, וְהַהוּא חֵק דְּאַתְיָהִיב לְהוּ, מִן שְׂמִיאָ קָא אַתִּי, וְכִדְרִין אַתְקִרוּן חֲקוֹת שְׂמִיִם. וּמְנַלּוּ דְּמִן שְׂמִיִם קָא אַתְיָיו. דְּכַתִּיב (תהלים פא) כִּי חֵק לְיִשְׂרָאֵל הוּא. וְעַל דָּא בְּתִיב, אֶת חֲקוֹתֵי תִשְׁמוּרוֹ בְּגִין דְּכָל חַד וְחַד מִמֵּנָא עַל מַלְכָּה יְדִיעָא בְּעֵלְמָא, בְּהַהוּא חֵק. בְּגִין כִּד אֲסִיד לְמַחְלָה זִינִי, וְלֹאֲעֵלָא זִינָא בְּזִינָא אַחְרָא. בְּגִין דְּאֲעָקֵר לְכָל חֵילָא וְחֵילָא מֵאַתְרֵיהּ, וְאַכְחִישׁ פּוּמְבִי דְּמַלְכָּא.

כְּלָאִים, מַהוּ כְּלָאִים. כְּמָאן דִּיהִיב אַחְרָא בְּבִי מַטְרָא, כְּמָה דְּאַת אָמֵר (ירמיה לו) אֶל בֵּית הַכְּלָא, בְּגִין דְּלָא לְמַעַבַּד מִיְדֵי. כְּלָאִים: מְנִיעוּתָא, דְּמִנְעַל לְכָל אֵינּוֹן חֵילִין מַעֲבִידְתָּא דְּלַחוּ. כְּלָאִים: עֲרַבּוּבִיָּא, דְּעֵבִיד עֲרַבּוּבִיָּא בְּחֵילָא דְּלַעֲלִיא, וְאַכְחִישׁ פּוּמְבִי דְּמַלְכָּא, כְּמָה דְּאַתְמֵר, וּבְגַד כְּלָאִים שְׁעִטְנוּ לֹא יַעֲלֶה עֲלֵיךָ. תָּא חֲזִי, כְּתִיב (בראשית ב) וּמַעַץ הַדְּרַע טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת. וְהָא אַתְמֵר, דְּשִׁנִּי פְקוּדוֹי דְּמַלְכָּא, וְאַחְלַף עֵץ חַיִּים, דְּבִיה אֲשֶׁתָּאִים כְּלָא, וּבִיה תְּלִיא מְהִימְנוּתָא, וְאַתְדַּבֵּק בְּאַתֵּר אַחְרָא. וְהָא תְּנִינָן, בְּכֵלָא בְּעִי בַר נֶשׁ לְאַחְזָא עוֹבְדָא כְּגוֹנָא דְּלַעֲלִיא, וְלַמַּעַבַּד עוֹבְדָא כְּמָה דְּאַצְטְרִיךְ. וְאִי אֲשֶׁתְּנִי בְּמַלְכָּה אַחְרָא, הוּא אֲנִיֵּד עֲלֵיהּ לְשִׁרְיָא בִּיה מַלְכָּה אַחְרָא דְּלָא אֲצְטְרִיךְ.

וְתָא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּכַר נֶשׁ אַחֲזִי עוֹבְדָא לְתַתָּא בְּאַרְח מִיִּשְׁר, כְּמָה דְּאַצְטְרִיךְ, נְגִיד וְנִפְיָק וְשִׁרְיָא עֲלוֹי רוּחַ קְרִישָׂא עֲלָאָה. וּבְשַׁעְתָּא דְּאִיהוּ אַחֲזִי עוֹבְדָא לְתַתָּא בְּאוֹרְחָא עֲקִימָא, דְּלִית אִיהוּ אוֹרְח מִיִּשְׁר, כְּדִין נְגִיד וְנִפְיָק וְשִׁרְיָא עֲלוֹי רוּחַ אַחְרָא, דְּלָא אֲצְטְרִיךְ, דְּסִטִּי לִיהּ לְבַר נֶשׁ לְסִטְר בִּישׁ. מֵאן מְשִׁיךְ עֲלֵיהּ הַהוּא רוּחָא. חֲזִי אֹמֵר, הַהוּא עוֹבְדָא דְּאַחֲזִי בְּסִטְר אַחְרָא.

כְּתִיב (משלי לא) דְּרִשָּׁה צְמֹר וּפְשָׁתִים. דְּרִשָּׁה, מַהוּ דְּרִשָּׁה? שְׂמִבְקֶשֶׁת וְדוֹרְשֶׁת עַל צְמֹר וּפְשָׁתִים, מֵאן דְּמַחְבֵּר לוֹן כְּתָדָא, וְאִי תִימָא בְּצִיצִית אָמַאי שְׂרִי. הָא אוֹקְמוּהָ.

בִּין שְׁנוּטְלִים אוֹתוּ חֵק, כְּלָם נְקִרְאִים חֲקוֹת, וְאוֹתוּ חֵחַק שְׁנַתְּן לָהֶם כָּא מְשָׂמִים, וְאָז נְקִרְאִים חֲקוֹת שְׂמִיִם. וּמִנּוּן שְׂבָאִים מְשָׂמִים? שְׂכַתוֹב (תהלים פא) כִּי חֵק לְיִשְׂרָאֵל הוּא. וְעַל כִּן כְּתוֹב אֶת חֲקֵתִי תִשְׁמוּרוֹ, מִשּׁוּם שְׂכַל אַחַד וְאַחַד מִמֵּנָה עַל דְּכַר יְדוּע בְּעוֹלָם, בְּאוֹתוּ חֵחַק. מִשּׁוּם כִּד אֲסִיד לְהַחֲלִיף מִינִים וְלַהֲכַנִּיס מִין בְּמִין אַחַר, מִשּׁוּם שְׁעוֹקֵר אֶת כָּל כַּח וְכַח מִמְקוּמוֹ, וּמְכַחִישׁ אֶת פְּרִסוּם הַמֶּלֶךְ.

כְּלָאִים, מַהוּ כְּלָאִים? כְּמִי שְׁנַתְּן מִיִּשְׁהוּ אַחַר בְּבֵית הָאֲסוּרוֹים, כְּמִו שְׁנַאֲמֵר (ירמיה לו) אֶל בֵּית הַכְּלָא, כְּדִי לֹא לַעֲשׂוֹת דְּכַר. כְּלָאִים - מְנִיעָה, שְׂמוּנַע אֶת כָּל אוֹתָם הַכַּחוֹת מִן הַמַּעֲשֵׂה שְׁלָהֶם. כְּלָאִים - עֲרַבּוּבִיָּה, שְׁעוּשָׂה עֲרַבּוּבִיָּה בַּפֶּחַ שְׂלַמְעֵלָה וּמְכַחִישׁ אֶת פְּרִסוּם הַמֶּלֶךְ, כְּמִו שְׁנַאֲמֵר וּבְגַד כְּלָאִים שְׁעִטְנוּ לֹא יַעֲלֶה עֲלֵיךָ. כָּא רָאָה, כְּתוֹב (בראשית ב) וּמַעַץ הַדְּרַע טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת. וְהָרִי נִתְבָּאָר, שְׁשִׁנָּה מַעֲזוֹת הַמֶּלֶךְ, וְהַחֲלִיף עֵץ חַיִּים, שְׂבוּ הַשְּׁתַלֵּם הַכֹּל וּבוּ תְלוּיָהּ הָאֲמוּנָה, וְנִדְבַק בְּמִקּוּם אַחַר. וְהָרִי שְׁנִינּוּ, בְּכָל צְרִיךְ אָדָם לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה כְּמִו שְׂלַמְעֵלָה וְלַעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂה כְּמִו שְׂצִרְיָה. וְאִם שְׁנָה בְּדַבַּר אַחַר, הוּא מְשַׁפִּיעַ לְהַשְׁרוֹת בּוּ דְכַר אַחַר שְׂלָא צְרִיךְ.

וּבָא רָאָה, בְּשַׁעָה שְׂאָדָם מְרָאָה לְמַטָּה בְּדַרְךְ יִשְׂרָה כְּמִו שְׂצִרְיָה, שׁוֹפַעַת וְיוֹצֵאת וְשׁוֹרָה עֲלוֹי רוּחַ קְדוּשָׁה עֲלוֹינָה. וּבְשַׁעָה שְׂהוּא מְרָאָה מַעֲשֵׂה לְמַטָּה בְּדַרְךְ עֲקִמָּה, שְׂאִינָה דְּרַךְ יִשְׂרָה, אִזּו שׁוֹפַעַת וְיוֹצֵאת וְשׁוֹרָה עֲלוֹי רוּחַ אַחְרַת, שְׂלָא צְרִיכָה, שְׂמַסְטָה אֶת הָאָדָם לְצַד דַּע. מִי מוֹשֵׁף עֲלוֹי אוֹתָהּ הָרוּחַ? הוּא אֹמֵר, אוֹתוּ מַעֲשֵׂה שְׂהִרְאָה בְּצַד אַחַר.

כְּתוֹב (משלי לא) דְּרִשָּׁה צְמֹר וּפְשָׁתִים. דְּרִשָּׁה, מַהוּ דְּרִשָּׁה? שְׂמִבְקֶשֶׁת וְדוֹרְשֶׁת עַל צְמֹר וּפְשָׁתִים, מִי שְׂמַחְבֵּר אוֹתָם כְּאַחַד. וְאִם תִּאֲמֹר לְמָה בְּצִיצִית מִתְרָה הָרִי פְרִשׁוּהָ.

ט' וי"ג אותיות של מלוי אלהיים עם ה' אותיות הם ח"י, והם ט"ט מן מטטרוזין. (ס. הליקוטים יחזקאל)
 ט' שער הליקוטים, כתר מלכות אנות קמ"א

רימון

אַרְרִיץ נוק' דז"א מלכות לאה ורחל ז'ז"ה חכמה וישערה זינה וּגְפִן לעת ותאנה נלח ורמון הוד אַרְרִיץ נוק' דז"א לאה ורחל ז'ז"ה יסוד שִׁמְן ודבש מלכות

יקחו רימון ויאמרו גוסס לימוד זה (מק"ז תיקון כ"ז 97 ס"ט).

בראשית, יר"א שבי"ת, שבתותי תהא דחיל, יר"א תור"ה, יר"א ברי"ת, כמה דצריך נטירו דברית, דלא יעול ליה ברשו נוכראה, כגוונא דא צריך בר נש נטירו דשבת, דלא לאפקא מרשות היחיד ויעול ברשות הרבים, רשות היחיד איהי שכינתא, רחבו ד' ואינון יהו"ה, ונגבה עשרה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, רשות הרבים נחש אשת זנונים, סם של אל אחר שהוא סמא"ל, והוא הכלל של שבועים אמות, והיא חללה זונה, ובעלה הוא חלול שבת, ומשום זה מי שמוציא מרשות היחיד לרשות הרבים חייב סקילה.

הערוב הוא העמוד האמצעי, ובו מטלטלים מבית לבית, שהם שכינה עליונה ותחתונה, ועליהם נאמר את שבתתי תשמרו, ומקדשי תידאו זה מקדש יו"ד, אות שבת, שצריך לשמר אותו בבת זוג, שהיא הקדשה שלו, הברכה שלו, שעליה נאמר (נכאש"ט ז ג) ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו. ויברך זו ברכה, ויקדש זו קדשה, ולשניהם היו יוצאים הראשונים לפני הכלה והיו אומרים פעמים באי כלה באי כלה, בזהו זמן קול חתן וקול כלה.

ועוד מקדשי באת יו"ד, משום שאין קדשה פחות מעשרה, וצריך לברכה ולקדש אותם בקדוש על היין בשבועים תבות של קדוש, ויובל"ו כחשבון בני"ן, וצריך לומר סברי מרנן, ואותם שאומרים ועונים לחיים, משום שנקשרו בעץ החיים, ולא בעץ המות, שהוא גפן שבו חטא אדם הראשון, ואחד אמר חטה היה, ואחד אמר גפן והכל אמת.

שבועה מינים הם, חטה ושעורה גפן ותאנה ורמון זית שמן ודבש. חטה ושעורה והרי נתבאר, וצריך לחזר אחריהם, חטה הרי נתבאר, שעורה שמוציא ה' משהעור שלה,

בראשית יר"א שבי"ת, שבתותי תהא דחיל, יר"א תור"ה, יר"א ברי"ת, כמה דצריך נטירו דברית, דלא יעול ליה ברשו נוכראה, כגוונא דא צריך בר נש נטירו דשבת, דלא לאפקא מרשות היחיד ויעול ברשות הרבים, רשות היחיד איהי שכינתא, רחבו ד' ואינון יהו"ה, ונגבה עשרה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, רשות הרבים נחש אשת זנונים, סם דאל אחר דאיהו סמא"ל, ואיהו כלל דשבעין אומיו, ואיהו חללה זונה, ובעלה חלול שבת איהו, ובגין דא מאן דאפיק מרשות היחיד לרשות הרבים חייב סקילה.

ערוב איהו עמוד דאמצעי, וביה מטלטלין מבית לבית, דאנון שכינה עלאה ותתאה, ועליהו אתמר את שבתתי תשמרו ומקדשי תידאו, דא מקדש יו"ד, אות שבת דצריך לנטרא ליה בבת זוגיה, דאיהו קדושה דיליה, ברכה דיליה, דעלה אתמר ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו, ויברך דא ברכה, ויקדש דא קדושה, ולגבי תרנויהו הוו נפקי קדמאי לקדמות כלה, והוו אמרי תרי זמני באי כלה באי כלה, בזהו זמן קול חתן וקול כלה.

ועוד מקדשי באת יו"ד, בגין דלית קדושה פחות מעשרה, וצריך לברכה לון ולקדש לון בקדוש על חיינו, בשבעין תיבין דקדוש ויובל"ו כחשבון בני"ן, וצריך למימר סברי מרנן, ואינון דאמריו וענו לחיי, בגין דאתקשרו באילנא דחיי, ולא באילנא דמותא דאיהו גפן דחב ביה אדם קדמאה, דחד אמר חטה היה, וחד אמר גפן, וכלא קטוט.

שבוע מינים אינון חטה ושעורה גפן ותאנה ורמון זית שמן ודבש, חטה ושעורה והא אתמר, וצריך לאחזרא עליהו, חטה הא אתמר, שעורה דאפיק ה' משהעור דיליה,

אבל שם הוא אותו לבוש בתקונו, בהשלמת המעשה פראוי. עוד, דרשה צמד ופשתים - לעשות נקמה במי שמחבר אותם יחד. אבל מתי שורה? בשעה שהוא בשלמות, שפתוב ותעש בחפץ כפיה. וציעית, הרי בארנו ששם באותו הכלל של השלמות נמצא, ולא עושה דבר. אבל בשעה שלא נמצא בשלמות, מי שבא לחברם יחד, מעורר עליו רוח שאינה צריכה.

מי מוכיח דבר זה? קו והכל מוכיחים, שזה בא מצד אחד, וזה בא מצד אחר, ומשום כך איננו צריכים לחברם יחד. וקרננו של קו התרחק מלפני קרננו של הכל.

ועל כן, ובגד בלאים שעטנו לא יעלה עליך. לא יעלה עליך סתם, לא יעלה עליך רוח אחרת לשלט בך. וצריך לו לאדם להראות מעשה כשר כמו פראוי, ובאותו מעשה שורה עליו רוח קדושה, רוח עליונה, להתקדש בו. בא להתקדש - מקדשים אותו, שפתוב והתקדשתם והייתם קדשים כי קדוש אני ה'.

כתוב ומעז הדעת טוב ורע. ומה על זה גרם אדם מיתה בעולם - מי שמראה מעשה אחר שלא צריך על אחת כמה וכמה. שור וחמור מוכיחים. מצד זה נקרא שור, ומצד זה נקרא חמור. ועל כן כתוב, (דברים כב) לא תחרט בשור ובחמור יחדו.

אל תעשה ערובניה יחד, משום שמתעורר להתחבר היצר האחר פאחד להרע לעולם. ומי שמפרידם, מרבה שלום בעולם. אף כאן מי שמפריד אותם באותו גון כמו שאמרנו, שלא נמצא שוע (דף פ"ז ע"א) טווי ונוז כאחד, זה אדם שמרבה שלום עליו ועל כל העולם.

אבל הם הוא ההוא לבושא בתקונו, באשלמות עובדא פדקא חזי. תו, דרשה צמד ופשתים, למעבד נוקמא במאן דמחבר לון כחדא. אבל אימתי שריא. בשעתא דאיהו באשלמותא, דכתיב ותעש בחפץ כפיה. וציעית, הא אוקימנא דהתם בהוא כללא דשלימותא אשתכח, ולא עבד מדי. אבל בשעתא דלא אשתכח בשלימותא, מאן דאטי לחברא לון כחדא, אתער עליה רוחא דלא אצטריך.

מלה דא מאן אוכח. קו והכל אוכחו. דדא אתי מסטרא חר, ודא אתי מסטרא אחרא. ובגין כך לא לבעי לן לחברא לון כחדא. וקרנא דקו, אתרחק מקמי קרנא דהכל.

ועל דא ובגד בלאים שעטנו לא יעלה עליך. לא יעלה עליך סתם, לא יעלה עליך רוח אחרת לשלטא בך. ואצטריך ליה לבר נש לאחזא עובדא דכשרא כמה דיאות, ובהוא עובדא שריא עליה רוח קדישא, רוח עלאה, לאתקדשא ביה, אתא לאתקדשא מקדשין ליה, דכתיב והתקדשתם והייתם קדשים כי קדוש אני יי'.

כתיב ומעז הדעת טוב ורע, ומה על דא גרים אדם מיתה בעלמא, מאן דאחזי עובדא אחרא דלא אצטריך, על אחת כמה וכמה. שור וחמור אוכחו. מסטרא דא אקרי שור, ומסטרא דא אקרי חמור, ועל דא כתיב (דברים כב) לא תחרוש בשור ובחמור יחדו.

לא תעביד ערובניא כחדא, בגין דאתער לאתחברא סטרא אחרא כחדא, לאבאשא עלמא. ומאן דפריש לון, אסגי שלמא בעלמא. אוף הקא, מאן דפריש לון בהוא גוונא כמה דאמרנו, דלא אשתכח שוע (דף פ"ז ע"א) טווי ונוז כחדא, האי בר נש אסגי שלמא עליה, ועל כל עלמא.

תאנה

אַרְצֵי נֹקֵי לִזְ"א מַלְכוּת לֹאֵה וְזוֹטָה חֲכָמָה וְשִׁעְרָה צִינָה וְגַפְּן לַעַת וּתְאֲנָה
לֹאֵה וְרַמּוֹן הוּד אַרְצֵי נֹקֵי לִזְ"א לֹאֵה וְרַחֵל זֵית יִסוּד שְׁמֶן וְדַבֵּשׁ מַלְכוּת

יקחו תאנה ויאמרו נוסח לימוד זה (מסנה מעשרות פרק ב')

(א) היה עובר בשוק ואמר טלו לכם תאנים, אוכלין ופטורין. לפיכך אם הכניסו לבתיהם, מתקנים ודאי. טלו והכניסו לבתיכם, לא יאכלו מהם עראי. לפיכך אם הכניסו לבתיהם, אינם מתקנים אלא דמאי: (ב) היו יושבין בשער או בחנות ואמר טלו לכם תאנים, אוכלין ופטורין, ובעל השער ובעל החנות חייבין. רבי יהודה פטר, עד שיחזיר את פניו, או עד שיטעה מקום ושיבתו: (ג) המעלה פרות מן הגליל ליהודה, או עולה לירושלים, אוכל מהם עד שהוא מגיע למקום שהוא הולך וכן ביהודה. רבי מאיר אומר, עד שהוא מגיע למקום השבתה. והרוכלין המחזירין בעירות, אוכלים עד שמגיעים למקום הלינה. רבי יהודה אומר, הבית הראשון הוא ביתו: (ד) פרות שתירמן עד שלא נגמרה מלאכתו, רבי אליעזר אוסר מלאכול מהם עראי. וחכמים מתירין, חוץ מפלפלת תאנים. בפלפלת תאנים שתירמה, רבי שמעון מתיר, וחכמים אוסרין: (ה) האומר לחברו הילך אסר זה ותן לי בו חמש תאנים, לא יאכל עד שיעשר, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר, אוכל אחת אחת, פטור. ואם צרף חייב. אמר רבי יהודה, מעשה בגנת ורדים שהיתה בירושלים, והיו תאנים נמכרות משלש ומארבע באסר, ולא הפרש ממנה תרומה ומעשר מעולם: (ו) האומר לחברו הילך אסר זה בעשר תאנים שאבור לי, בורר ואוכל. באשכול שאבור לי, מגרר ואוכל. ברמון שאבור לי, פורט ואוכל. באבטיח שאבור לי, סופת ואוכל. אבל אם אמר לו בעשרים תאנים אלו, בשני אשכולות אלו, בשני רמונים אלו, בשני אבטיחים אלו, אוכל בדרך ופטור, מפני שקנה במקבר לקרקע: (ז) השוכר את הפועל לקצות (עמו) בתאנים, אמר לו על מנת שאוכל תאנים, אוכל ופטור. על מנת שאוכל אני ובני ביתי, או שייאכל בני בשכרי, הוא אוכל ופטור, ובנו אוכל וחייב. על מנת שאוכל בשעת הקציעה ולאחר הקציעה, בשעת הקציעה אוכל ופטור, ולאחר הקציעה אוכל וחייב, שאינו אוכל מן התורה. זה הפלל, האוכל מן התורה, פטור. ושאינו אוכל מן התורה, חייב: (ח) היה עושה בלבסים, לא יאכל בבנות שבע. בבנות שבע, לא יאכל בלבסים. אבל מונע הוא את עצמו עד שמגיע למקום היפות ואוכל. המחליף עם חברו, זה לאכול וזה לקצות, זה לקצות וזה לאכול וזה לקצות, חייב. רבי יהודה אומר, המחליף לאכול, חייב, ולקצות, פטור:

התאנה וזוטה פניה והפנים | סמדר נתנו ריזן קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך:
(סיר הסיכוס ב' / 7)

תאנה אומרת: נצר תאנה יאכל פריה (משלי כ"ז, י"ח)

כיון בצרוף חודש תמוז הוה לי ס"ת זה איננו שוה לי (אסתר ה', י"ג)

פתח רבי חייא אבתריה ואמר, כי תבאו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל וגו', ובשנה הרביעית יהיה כל פרי קדש הלולים ליי'. כי תבאו אל הארץ, הרי פרטיה החברים. אבל בא ראה, שהרי האילן אינו עושה פרות, אלא בארץ, והארץ מוציאה אותם ומראה את אותו הפרי לעולם. ואין הארץ עושה פרות אלא מתוך אותו פח אחר שמעליה, כמו שהנקבה אינה עושה פרות אלא מתוך פח הזכר. ואותו הפרי לא נשלם בשלמות עד שלש שנים, והפח לא נפקר עליו למעלה עד שנשתלם. אחר שהשתלם, נפקר עליו הפח, והארץ מתתקנת בו. שהרי עד שלש שנים אין הארץ מתתקנת בו ולא משתלמת עמו. אחר שהשתלמו והתקנתו כאחד, אזי זו שלמות.

בא ראה, הנקבה, עד שמתעברת שלש פעמים, פרי מעיה לא נשלם. אחר שלשה הריגות הנקבה מתתקנת באותו הפרי, ומסכימים כאחד. אזי אותו הפרי הוא שלמות הכל והיפי של הכל. אחר שיצא עד שלש שנים אין לו פח למעלה, שהרי אז היא הבטלתו. לוי נרצה מהכל, שלישי לאמו, שהתקנה בו והסכימה עמו.

אחר שלש שנים התמנה עליו פח עליון למעלה, ובשנה הרביעית יהיה כל פרי קדש הלולים. מהו קדש הלולים? תשבחות לשבח את הקדוש ברוך הוא. עד כאן. מכאן ואילך סוד הדבר, שבשנה (דף פ"ז): הרביעית מודונת כנסת ישראל עם הקדוש ברוך הוא, והלולה אחת נמצאת, שכתוב קדש הלולים, הלולה וחדה בזמנא חרא. מאי שנה דא קודשא ברוך הוא.

ותנינו, שנה הרביעית, דא כנסת ישראל דאיהי קיימא רביעאה לכורסייא, וכלא חד, דהא פדון קודשא ברוך הוא מודונג בה כנסת ישראל, וכדון היא קדש, והלולה קדישא אשתכת, וכדון חילין אתמנן על עלמא, על כל מלה ומלה ברוך חזי ליה.

תא חזי, נוקבא, עד תלת זמנין דאתעברא, איבא דמעקא לא אשתלים. בתר ג' עידואן, נוקבא אתתקנת בהווא איבא, ואסתפמו פחדא. פדון ההוא איבא שלימו דכלא, ושפירו דכלא. בתר דנפק, עד ג' שנין לא אית ליה חילא לעילא, דהא פדון אשתלים בשולא דיליה. לוי אתרעי מבכלא תליתאה לאמיה, דאתתקנת ביה, ואסתכמת בהדיה.

בתר ג' שנין, אתתקנת עליה חילא עלאה לעילא. ובשנה הרביעית, יהיה כל פרי קדש הלולים. מאי קדש הלולים. תושבחו, לשבחא ליה לקודשא ברוך הוא. עד הכא. מכאן ואילך רזא דמלה, דבשנה (דף פ"ז): הרביעית מודונת כנסת ישראל לקודשא ברוך הוא, והלולה חד אשתכת. דכתיב קדש הלולים, הלולה וחדה בזמנא חרא. מאי שנה דא קודשא ברוך הוא.

ותנינו, שנה הרביעית, דא כנסת ישראל דאיהי קיימא רביעאה לכורסייא, וכלא חד, דהא פדון קודשא ברוך הוא מודונג בה כנסת ישראל, וכדון היא קדש, והלולה קדישא אשתכת, וכדון חילין אתמנן על עלמא, על כל מלה ומלה ברוך חזי ליה.

הַבֵּיאוּ אֵלַי בֵּית הַיָּיִן וְדַגְלוּ עָלַי אַהֲבָה: (שיר השירים ב', 7)

כוס א' - יין שכולו לבן

יוד הו ויו הי

ויברכו הגפן בכוונה גדולה

גפן

כנגד ספירת הדעת: גפן באמצע בין ימין ושמאל. ומלת גפן כמנין ד' מילואים של שמות עסמ"ב שהם מ"ו, ל"ז, י"ט, כ"ו וד' אותיות שורש הוי"ה והכולל.

מילוי דע"ב (מ"ו): מילוי דס"ג (ל"ז): מילוי דמ"ה (י"ט): מילוי דב"ן (כ"ו):
יוד הו ויו הי יוד הו ויו הי יוד הא ואו הא יוד הא ואו הא

וד' אותיות **יהו"ה** והכולל ג"י גפן

^{כה}גפן בגי' יהו"ה אהי"ה יהו"ה ארנ"י ע"ה:

יהו"ה אהי"ה **יאהויהה**
יהו"ה ארנ"י **איהנהיה**

והם נכנסים במוחין דז"א, חב"ד (דמוחין דאבא) ומהם נותן הז"א אל הנוקבא.

ויכוין לתקן חטא אדם וחווה שפגמו וקלקלו בגפן.

יכוין בצרוף חודש סיון **י ו ה ה ר"ת ירתיו ולצלע המשכן השנית** (שמות כ"ו, י"ט-כ)

ובאכילתו ענבים יכוין למתק ב' שמות אלהים בסוד העקב.

אלהים אלהים

בגי'

ענביים

בסוד **"עקב" אשר שמע אברהם בקולי"** ^ט

ויכוין לתקן חטא אדם וחווה שחטתו ענבים ונתנה לו.

מכאן ולהלאה מתברכאן בלהו, ושאר למיכל, דהא בלהו בשלימותא דכלא, בשלימותא דעילא ותתא. ועד לא אשתלים בכלא מתתא ומעילא, אסיר למיכל מניה. ומאן דאכיל מניה, במאן דלית ליה חולקא בקודשא בריו, הוא ובכנסת ישראל, דהא ההוא איבא בלא רשותא עלאה קדישא קיימא, דלא שארי עליה עד דישתלים. ובלא רשותא. תתאה, דהא לא אסתכמת חילא דארעא ביה. וההוא דאכיל מניה, אחזי גמיה דלית ליה חולקא לעילא ותתא, ואי בריו עליה, ברכה לבטלה הוא. דהא קודשא בריו הוא עד כען לא שריא עלוי, ולית ביה חולקא. רחמנא לישזבין מאינון דלא משגיחין ליקרא דמאריהון.

זכאין אינון צדיקייא בעלמא דיו, ובעלמא דאתי, עליוהו כתיב (משלי ד) וארח צדיקים כאור נוגה. בגין דבההוא זמנא, יסתלק חו"א דשריא בנוקבא בקדמיתא, וייתי דכורא למשרי באתריה כד בקדמיתא, וכלא יהא שלים. תאנא בזמנא דזכאה שארי בעלמא וכו' עד צדיק פתמר יפרח.

רבי יוסי פתח קרא ואמר, (ויקרא יט) לא תאכלו על הדם. הא בכמה אתר אוקמוה חברייא, וכל הני קראי אבתריה. וכל חד וחד באתגלייא. אבל האי קרא אית לאתערא ביה, דכתיב מפני שיבה תקום וגו'. מפני שיבה, שיבה דאורייתא סתם. תקום, מכאן דבעי בר נש למיקם בקיימא מקמי ספר תורה, והכי רב המנונא סבא, כד הוה חמי ספר תורה, הוא קם מקמיה, ואמר מפני שיבה תקום. כגוונא דא, בעי בר נש למיקם בקיימיה לקמיה דתלמיד חכם, בגין דאיהו קאים בקיימא קדישא עלאה. ורמוז לכהנא עלאה קדישא עלאה, דכתיב והדרת פני זקו, דאיהו בעלמא. אמר רבי שמעון, מכאן רמוז לתורה שבכתב ורמוז לתורה שבעל פה.

מכאן ולהלאה בלם מתברכים ומותרים למאכל, שהרי בלם בשלמות הכל, בשלמות של מעלה ומטה. ועד שלא נשלם בכל ממשטה וממעלה, אסור לאכל ממנו. ומי שאוכל ממנו, כמי שאין לו חלק בקדוש ברון, הוא ובכנסת ישראל, שהרי אותו הפרי עומד בלי רשות עליונה קדושה, שאינה שורה עליו עד שישתלם. ובלי רשות תחתונה, שהרי לא הסכימה פה הארץ בו. ואותו שאכל ממנו, מראה את עצמו שאין לו חלק למעלה ולמטה, ואם ברך עליו, זו ברכה לבטלה, שהרי הקדוש ברון הוא עד עכשו לא שורה עליו, ואין בו חלק. הרחמן יצילנו מאותם שאינם משגיחים לכבוד רבונם.

אשרי הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב (משלי ד) וארח צדיקים כאור נגה. משום שבאותו זמן יסתלק הנפש, ששרה עם הנקבה בראשונה, ויבא הזכר לשרות במקומו כבראשונה, והכל יהיה שלם. למדנו, בזמן שצדיק שורה בעולם וכו', עד צדיק פתמר יפרח. רבי יוסי פתח בפסוק ואמר, לא תאכלו על הדם. הרי בכמה מקומות פרשוה החברים, וכל הפסוקים הללו אחריו, וכל אחד ואחד בגלוי. אבל יש להתעורר בפסוק הזה, שכתוב מפני שיבה תקום וגו'. מפני שיבה, שיבה של התורה סתם. תקום, מכאן שצריך אדם לעמוד בעמדו מלפני ספר תורה, וכך רב המנונא סבא, כשהיה רואה ספר תורה, היה קם מלפניו ואומר: מפני שיבה תקום. כמו כן צריך אדם לעמוד במקומו מלפני תלמיד חכם, משום שהוא עומד במקום קדוש עליון. ורמוז לכהן העליון הקדוש העליון, שכתוב והדרת פני זקו, שהוא בעולם. אמר רבי שמעון, מכאן רמוז לתורה שבכתב, ורמוז לתורה שבעל פה.

^ט ואפשר שהם מוחין דאנא, (גפן) המלוכשים במוחין דאימא, (תאנה) הנכנסים בז"א, ונותנם לנקי. (והמקבל הוא חילון)
^פ עתד מלכות אנת ק"מ.

ועוד שנינו, הפסוק הזה בא לדרשה. מפני שיבה תקום, כמו שהעירו בו החברים, מפני שיבה תקום, הזהיר את האדם טרם שיעלה לשיבה שיעמד בקיום טוב בעולם, משום שזהו ההדור שלו. אבל לסוף ימי אין לאדם שבח כל כך, כשהוא זקן, ואינו יכול לעשות רע.

אלא השבח שלו כשהוא בכתו, והוא טוב. ושלמה המלך צווח ואומר, (שם ב) גם במעללי יתגבר נער וגו'. כגוונא דא כתיב, (קהלת יב) וזכור את בוראך בימי בחורותיך. אמר רבי אלעזר, ודאי שהדרה הוא מתקנת לפנינו, וזוהי דרכו של הקדוש ברוך הוא. פתח ואמר, (תהלים א) כי יודע ה' דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד. מה זה כי יודע ה' אלא הקדוש ברוך הוא יודע ומשיג על דרכי הצדיקים להיטיב להם ולהגן עליהם, והוא הולך לפניהם לשמר אותם. ומשום כך, מי שיוצא לדרך, צריך שאותה הדרך תהיה דרכו של הקדוש ברוך הוא, וישתף אותו עמו. ומשום כך כתוב, כי יודע ה' דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד. היא מעצמה, משום שאין הקדוש ברוך הוא לא (דף פ"ח ע"א) מפיר באותה דרך שלקחם, ואינו הולך עמו.

כתוב דרך, וכתוב ארץ. מה בין זה לזה? אלא, דרך – ששאר קרסולי בני אדם הולכו בה. ארץ – שהוא נפתח מזמן מועט, ועל הארץ הזה כתוב, (משלי ד) וארץ צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום. אמן בן יהי רצון.

אי הכי, אמאי וכפר עליו. בגין דהשתא קא אתיא לאתחברא בהדייהו, ולא מקבלן ליה הנגי אתרי, עזר דימלך בכהנא, וכפר עליה, בגין דאיהו שדי לון לבר בקדמיתא, בין דהשתא אתי לגבייהו, בעי לאתחברא תקונא דכפרה, ויקבלון ליה, ודא הוא רזא דמלך.

ואי תימא, שמשון נזיר אלהים הוה, אמאי אתענש. אלא שפיר הוא מלך, דבעל בת אל נכר. והוה ליה לאתחברא בדידיה, במה דאתחזי ליה. והוה דהוה קדיש, אערב ההיא קדושה בבת אל נכר, ושביק אתריה, דאתחזי לההיא קדושה, ובגין כך אתענש.

ואית מאן דאמר, דלית ליה חולקא בההוא עלמא. מאי טעמא בגין דאמר (שופטים ט"ז) תמות נפשי עם פלשתים, ומסר חולקיה בחולקא דפלשתאי, דימות נפשיה עמהון בההוא עלמא. כך (דף קכ"ז ע"ב) הוה מכרזי על נזירא, לך לך אמרין נזירא, סחור סחור, לכרמא לא תקרב. והא אוקמוה חב"י.

ליואי מה פתיב בהו, (במדבר ח) וכה תעשה להם לטהרם הזה עליהם מי חטאת והעבירו תער על כל בשרם. בין דעברי שערא, ועברי פולי האי, בין אקרי ליואי טהור, ולא קדוש. אבל האי נזיר בגין דאתפרש מהאי סטרא, אקרי קדוש ולא טהור. בגין כך פתיב, כל ימי נדר נזרו וגו' אשר יזיר לך קדוש יהיה וגו'.

גדל פרע שער ראשו, משום הא דכתיב, (דניאל ז) ושער ראשה פעמר נקא, דבהאי דמי לגוונא דלעילא. אמר רבי יהודה בר רב, בשערי ממש אשתמודע דאיהו קדישא, דכתיב, (שיר השירים ה) קוצותיו תלתלים.

תאני רבי שמעון, אלמלי ידעי בני נשא, מאי קאמרי בהאי שערא, וברזא דיליה, (ס"א בהני שערי ובהני מילין) כמה דאיהו ברזא דרזין, אשתמודען למאריהון, בחקמתא עלאה. עד כאן רזי דאורייתא, מכאן ולהלאה פתרי (סתר) תורה, (ישעיה כג) סתרה ואתננה קדש ליי.

אם כך, למה וכפר עליו? משום שעכשו בא להתחבר אתם, ולא מקבלים אותו מקומות אלה, עד שימלך בכהן וכפר עליו. משום שהוא זרק אותם החוצה בהתקלה, בין שבעת בא אליהם, צריך להתחבר תקון של כפרה ויקבלוהו, וזהו סוד הדבר.

ואם תאמר, שמשון נזיר אלהים היה, למה נענש? אלא נאה הוא הדבר, שבעל בת אל נכר, והיה לו להתחבר בשלו, במה שראוי לו. והוא, שהיה קדוש, ערב אותה קדושה בבת אל נכר, ועזב מקומו שראוי לאותה קדושה, ולכן נענש.

ויש מי שאומר, שאין לו חלק באותו עולם. מה הטעם? משום שאמר (שופטים טז) תמת נפשי עם פלשתים, ומסר חלקו בחלק פלשתים, שתמות נפשו אתם בעולם ההוא. כך היו מכרזים על הנזיר: לך לך, אומרים לנזיר, סביב סביב, ולכרם אל תקרב. והרי פרושה החברים.

לויים, מה כתוב בהם? (במדבר ח) וכה תעשה להם לטהרם הזה עליהם מי חטאת והעבירו תער על כל בשרם. בין שהעבירו שער ועשו כל זה, אז נקראים הלויים טהור, ולא קדוש. אבל נזיר הזה, משום שגפרד מצד זה, נקרא קדוש, ולא טהור. בגלל כך כתוב, כל ימי נדר נזרו וגו' אשר יזיר לך קדוש יהיה וגו'.

גדל פרע שער ראשו, משום זה שכתוב ושער ראשו כעמר נקי, שפנה דומה לגון העליון. אמר רבי יהודה בר רב, בשערות ממש נודע שהוא קדוש, שכתוב (שיר השירים ה) קוצותיו תלתלים.

שנה רבי שמעון, אלמלא ידעו בני אדם מה אומרים בשער הזה ובסודו (באלו השערות ובאלו הדברים) כמו שהוא בסוד הסודות, וידעו לדבונם בחקמה עליונה. עד כאן סודות התורה. מכאן והלאה פתרי (סתר) תורה, (ישעיה כג) סתרה ואתננה קדש לך.

נפן אומרת: כה | אמר יהוה כאשר ימצא התירוש באשכול ואמר אל-תשזיתוהו

כי ברכה בו כן אעשה למען עבדי לבלתי השזית הכל: (ישעיה סח ח)

יקחו כל אחד כוס עם יין שכולו לבן ויאמרו נוסח לימוד זה (וזה"ק ג' פרשת נשא קכ"ז).

מינו ושכר זייר חומץ יין וגוי. הקא אית לאסתפלא, פיון דאסיר ליה חמרא, ענבים למה. דהא בכחני פתיב (ויקרא י') יין ושכר אל תשת וגוי, יכול ענבים נמי לא, בענבים שרי. הקא לנזיר, מאי טעמא אטר ליה ענבים. אלא, עובדא דא, ומלה דא, רזא עלאה הוא, לאתפרשא מן דינא בכלא. והא ידיעא ההוא אילנא דחב ביה אדם קרמאה, ענבים הוו. ודא הוא רזא דמלה, דהא יין ושכר וענבים, בסטרא חד אתאחדו. יין לעילא ואוקמוה. שכר לשמאלא, דהא שכר מיין נפקא. ענבים דכניש בלהו לגביהו, ודא הוא אילנא דחב ביה אדם קרמאה. בגין כן פלא בחד סטרא אתאחד. ואי תימא דהאי נזיר שביק מהימנותא עלאה. לאו הכי, אלא לא אתחזי ביה עובדא מסטר שמאלא כלום.

מינו ושכר זייר חמץ יין וגוי. כאן יש להסתפל, פיון שאסור לו יין - ענבים למה? שהרי בפניהם פתוב (ויקרא י') יין ושכר אל תשת וגוי, יכול גם ענבים? לא. בענבים מתר. כאן לנזיר, מה הטעם אסור לו ענבים? אלא מעשה זה ודבר זה סוד עליון הוא להפיר מהרין בכל. והרי ידוע אותו עץ שחטא בו אדם הראשון, ענבים היו. וזהו סוד הדבר, שהרי יין ושכר וענבים בעד אחד נאחזו. יין למעלה, ופרשוה. שכר לשמאל, שהרי שכר יוצא מיין. ענבים, שפונטים בלם אליהם, וזהו עץ שחטא בו אדם הראשון. בגלל זה הפל נאחו בעד אחד. ואם תאמר שזייר זה עוב אמונה עליונה (כלום) לא כן, אלא לא נראה בו מעשה מצד שמאל כלום.

תא חזי, דהכי אוליפנא מספרא דרב המנונא סבא, והכי הוא. פתיב גדל פרע שער ראשו, בעי דיתרבי שער רישיה ודיקניה, ויתפרש מיין ושכר וענבים, בגין דכלהו סטר שמאלא, ולא תליין שיערא. יין אימא עלאה. שכר סטרא דאחידו ביה לינאי ונפקי מיין עלאה ולא תלי שיערא. ובגין כן פד סליקו לינאי לההוא אתר, בעיין לאעברא כל שיערא דלהון, כמה דאת אמר (במדבר ח) והעבירו תער על כל בשרם.

בא ראה, שהרי למדנו מספרו של רב המנונא סבא וכך הוא: פתוב גדל פרע שער ראשו, צריך שיתרבה שער ראשו וזקנו, ויפרש מיין ושכר וענבים, משום שכלם צד שמאל, והשערות לא תליויות. יין - האם העליונה (בינה). שכר - צד שאחזים בו לוי, ויוצא מיין עליון, ולא תלוי השער. ומשום כן עולים הלויים לאותו מקום, צריך להעביר כל שערם, כמו שנגמיר (במדבר ח) והעבירו תער על כל בשרם.

ענבים אימא תתאה, דכניש יין ושכר לגוה, ועל דא אתפרש מכל סטר שמאלא, דלא לאחזאה עובדא דילהון לגביה. ענבים דא לא תלי שיערא ודיקנא. דהא נוקבא בעינא לספרא שיערא, פד אתיא לאודווגא ברכנא, והא דיקנא לא אשתכח בה. בגין כן הוא תלי שיערא דרישא ודיקנא, ורזא דמלה (סופטים יג) נזיר אלהים אקרי, ולא נזיר יי, פריש מדינא פלא.

ענבים - האם התחתונה, שפונטת יין ושכר לתוכה, ועל כן נפיר מכל צד שמאל, שלא להראות מעשה שלהם אליו. ענבים זה לא תולה שער וזקו, שהרי הנקבה צריכה לספר שיערה בשבאה להודוג בזר, והרי זקו לא נמצא בה. בגלל זה הוא תולה שער הראש והזקו, וסוד הדבר - נזיר אלהים (סופטים יג) נקרא, ולא נזיר ה', פרוש מהרין כלו.

תא חזי, על דא פתיב, וכפר עליו מאשר חטא על הנפש וגוי. על נפשו לא פתיב, אלא על הנפש סתם. ומאי איהו. דא ענבים, דאקרי נפש. ועל דא פתיב חטא, בגין דסטר דיליה יין ושכר הוא, וגרע מניה אתר דינא. חטא, מאי חטא. אלא גרע דינא של הנפש.

בא ראה, על זה פתוב, וכפר עליו מאשר חטא על הנפש וגוי. על נפשו לא פתיב, אלא על הנפש סתם. ומהו? זה ענבים, שנקרא נפש. ולכן פתוב חטא, משום שער שלו יין ושכר הוא, וגרע ממנו מקום דין. חטא, מה זה חטא? אלא גרע דין הנפש.

זוהר

עקב דף ע"ד:

תרגום

והיה עקב תשמעו את המשפטים האלה וגוי, ואכלת ושבעת וברכת את יי אלהיך וגוי. פקודא דא לברכא ליה לקודשא ברין הוא על כל מה דאכיל ושתי, ואתהני בהאי עלמא. ואי לא ברין, אקרי גולן לגבי קודשא ברין הוא. דכתיב, (משלי כח) גזול אביו ואמו. והא אוקמוה חברייא. בגין דברכאן דברין בר נש לקודשא ברין הוא, אתי לאמשכא חיון ממקורא דחיי, לשמיה דקודשא ברין הוא קדישא, ולארכא עליה מההוא משחא עלאה, ואתי לאתמשכא מתמן לכל עלמא.

והיה עקב תשמעו את המשפטים האלה וגוי, ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך וגוי. מצוה זו לברך את הקדוש ברוך הוא על כל מה שאוכל ושתה ונהנה בעולם הזה. ואם לא ברך, נקרא גולן לקדוש ברוך - הוא, שכתוב (משלי כח) גזול אביו ואמו. והרי פרושה החברים. משום שהברכות שמברך אדם את הקדוש ברוך הוא באות להמשיך חיים ממקור החיים לשמו של הקדוש ברוך הוא הקדוש, ולהריק עליו מאותו השמן העליון, ובא להמשיך משם לכל העולם.

וכתיב ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך (דף רע"א ע"א) ואינון ברכאו, אריק בר נש באינון מלין מההוא מקורא עלאה, ואתברכאן כל אינון דרגין ומקורין, ואתמליין לארכא על כל עלמין. ואתברכאן בלהו פחדא. ועל דא אצטריך בר נש לשארה רעותיה ברזא דברכאן, בגין דיתברכון אבהו ובניו, כלא פחדא. ומאן דמברך לקודשא ברין הוא, אתברך, ונטיל חולקיה מאינון ברכאן בקדמיתא דכל עלמא לתתא. פיון דשמא דקודשא ברין הוא מתברך מתמן, נחית ושרא על רישיה חולקא קרמאה. והא אוקימנא דכתיב, (שמות כ) בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיה. פיון דההיא ברכה אתינא ושרינא על רישיה, מתמן אתפשט בכל עלמא.

וכתוב ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך (דף רע"א ע"א) ואותן הברכות מוריק אדם באותם הדברים מאותו המקור העליון, ומתברכים כל אותן הדרגות והמקורות, ומתמלאים להריק על כל העולמות, וכלם מתברכים כאחד. ועל זה צריך אדם לשים רצונו בסוד הברכות, כדי שיתברכו אבות ובנים, הכל כאחד. ומי שמברך את הקדוש ברוך הוא - מתברך, ולוקח חלקו מאותן הברכות, בתחלה של כל העולם שלמטה. פיון ששמו של הקדוש ברוך הוא מתברך משם, יורד ושורה על ראשו החלק הראשון. והרי בארנו שכתוב, (שמות כ) בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיה. פיון שאותה ברכה באה ושורה על ראשו, משם מתפשטת בכל העולם.

בשעתא דאינון ברכאן נחתין, מתעשרן גו חקל תפוחין קדישין, ופגעי בהו כמה דרגין דממנן בעלמא, ונחתי בהו, ואמרי ומכריזי דא איהו דורוגא דשרד פלוני לקודשא ברין הוא. מאן אתר נחתי, לבתר דנחתי מאתר רישא חרא דצדיק. תמן סלקין, מתערי לנחתא אחרנין מלעילא, ואתמלייא מלעילא ומתתא, דהא הוא דכתיב (משלי י) ברכות לראש צדיק. פיון דהאי דרגא אתמלייא, אריק להאי פלה, ומתמן נגדין ואתמשכן לתתא.

בתוך שדה התפוחים הקדושים, ופגשות בהן כמה דרגות של ממנים בעולם, ויורדות עמן, ואמרות ומכריוות: זהו הדורון ששלח פלוני לקדוש ברוך הוא. מאיזה מקום יורדות? לאחר שיורדות ממקום ראש אחד של הצדיק, שם עולות, מתעוררות להוריד אחרות מלמעלה, ומתמלא מלמעלה ומלמטה. זהו שכתוב ברכות לראש צדיק. פיון שדרגה זו מתמלאת, מוריקה לפלה הזו, ומשם שופעות ונמשכות למטה.

ענבים

אַרְרֵץ נֹקֵי לִזְיָא מַלְכוּת לֹאֵה וְרַחֵל זֹזְטָה חֲכֵמָה וְשִׁעְרָהּ צִינָה וְגִפְנֵי דַעַת וְתַאֲנָה נֹחַ וְרִמּוֹן הוּד אַרְרֵץ נֹקֵי לִזְיָא לֹאֵה וְרַחֵל זֹזְטָה חֲכֵמָה וְשִׁעְרָהּ צִינָה וְגִפְנֵי דַעַת וְתַאֲנָה

יקחו ענבים או צימוקים ויאמרו נוסח לימוד זה (זו"ק א' פרשת וישב קל"ב).

ובגפן שלשה שריגים. אמר יוסף, הא ודאי בשורה דחדה בשלימו איהו, מאי טעמא, בגין דהאי גפן על כנסת ישראל אתחזי ליה, ואתבשר יוסף בהאי. ובגפן שלשה שריגים, אליו אינו תלתא דרגין עליו, דנפקי מהאי גפן, כהני ליואי וישראל. והיא כפורחת עלתה נצה, דהא בגיניהון סלקא כנסת ישראל, ואתברכת מעם מלכא עלאה.

הבשילו אשכולתיה ענבים, אליו אינו צדיקיא דעלמא, דאינו פענבים מבשלים כדקא חזי. דבר אחר הבשילו אשכולתיה ענבים, דא הוא יין דאתגטיר בענביהו מששת ימי בראשית. עד הכא אתבשר יוסף בחלמיה, מכאן ולהלאה חלמא איהו דיליה, בגין דאית חלמיו ליה, וילאחרניו.

ואקח את הענבים, דאיהו ליה לגרמיה. תנינו, האי מאן דחמי ענבין חוורין בחלמא, סימן יפה לו, אוכמי לא. מאי טעמא, בגין דאיהו רזא דתרו דרגין ידעו, אינו אוכמי וחור. האי איהו טב, והאי איהו דלא טב, וכלהו ענבין ברזא דמהימנותא תליון. ועל דא מתפרשן בחכמתא, הו לטב, הו לביש. אליו צריכין רחמי, ואליו אשגחותא דרחמי.

תא חזי, אדם הראשון, אנתתיה סחטא ליה ענביו, וגרמית ליה מותא, ולכל ישראל, ולכל עלמא. נח אתא להני ענביו, ולא אתגטר כדקא יאות, מה כתיב, (זכרית ט) וישת מן היין וישכר ויתגל וישכר ויתגל אהלה, בה"א. בני אהרן שתי יין מהם, והקריבו קרבן פאותו היין ומתו, והרי נתבאר. ומשום כך כתיב (זכרית טז) ענבמו ענבי רוש אשכלת מדרת למו, משום שאותם הענבים גרמו את זה. ראה ענבים שהם טובים פאותו הפרם שמעלים נחת וריח בדרגות שלמות כראוי.

ובגפן שלשה שריגים. אמר יוסף, הנה ודאי בשורה של שמחה בשלמות היא. מה הטעם? משום שהגפן הוא נראית על כנסת ישראל, והתבשר יוסף על זה. ובגפן שלשה שריגים - אלו הם שלש דרגות עליונות שיוצאות מן הגפן הזו, כהנים לזים וישראלים. והיא כפורחת עלתה נצה, שהרי בגללם עולה כנסת ישראל ומתברכת מעם המלך העליון.

הבשילו אשכולתיה ענבים - אלו הצדיקים של העולם, שהם כמו ענבים מבשלים כראוי. דבר אחר הבשילו אשכולתיה ענבים - זהו היין המשמר בענביו מששת ימי בראשית. עד כאן התבשר יוסף בחלמו, מכאן והלאה החלום הוא שלו, משום שיש לו חלומות, ולאחרים.

ואקח את הענבים, שהוא לו, לעצמו. שנינו, מי שראה ענבים לבנים בחלום, סימן יפה לו. שחורים לא. מה הטעם? משום שהוא הסוד של שתי דרגות ידועות, אותם שחורים ולבנים. זה הוא טוב, וזה הוא לא טוב, וכל הענבים תלויים בסוד האמונה, ועל כן נפרדים בחכמה, הו לטוב הו לרע. אלו צריכים רחמים, ואלו השגחה של רחמים.

בא ראה, אדם הראשון, אשתו סחטה לו ענבים וגרמה לו מות ולכל ישראל ולכל העולם. נח בא לענבים הללו, ולא נשמר כראוי, מה כתיב (זכרית ט) וישת מן היין וישכר ויתגל וישכר ויתגל אהלה, בה"א. בני אהרן שתי יין מהם, והקריבו קרבן פאותו היין ומתו, והרי נתבאר. ומשום כך כתיב (זכרית טז) ענבמו ענבי רוש אשכלת מדרת למו, משום שאותם הענבים גרמו את זה. ראה ענבים שהם טובים פאותו הפרם שמעלים נחת וריח בדרגות שלמות כראוי.

כשעולות אותן הברכות מלמטה, אין פתח ופתח למעלה, ואין ממנה למעלה שלא פותח את כל אותם הפתחים. ומכרזי וזמרי בכל אינו רקיעיו, דא איהו דורנא דמלכא דשדר פלוני, דא הוא דורנא בקיומא כדקא יאות. ומאן איהו. ברכה דאתיבו עליה אמן. דכל ברכה דאתיבו עליה אמן, דא איהו בקיומא כדקא יאות. וכיון דהאי ברכתא סלקא, כל דרגין דלעילא, פלהו זמינן לגבי ההוא נהורא דלא נהיר, בגין לאנהרא לגבה. וכל שבו אי היא ברכתא דסגיאון מברכו לה, ומעטרין לה בעטרין קדישין, ברזא דאמן. אמן הוא רזא דקטרי, דכל יחודא וקדושה ברזא דמאריה. ומעטר לההיא ברכתא בעטרין עליון כדקא יאות.

וקדוש ברך הוא אתרעי בהו, באינון דמברכין ליה, ותיאובתיה בברכתא דלתתא, דהיא ברכתא סלקא, ונאהיר בוצינא דלא נהיר, ואתקוי לה בתוקפא תקיפא, לסלקא לעילא. ועל רזא דא כתיב, (שמואל א ב) כי מכבדי אכבד - אלה אותם שמברכים את הקדוש ברך הוא. ובזי יקלו - אלה אותם שלא מברכים את הקדוש ברך הוא, ומונעים ברכה מפייהם.

סוד הסודות לאותם שיודעים חכמת רבונם, לדעת את סוד הברכות במעוות התורה ובכל ההנאות והפסופים של העולם הזה, להוריק ברכות מלמעלה למטה.

כאשר ברכות התפלה, שהו תקון של רבונם מלמטה למעלה ומלמעלה למטה. הברכות שאינן בתפלה עולות מלמטה למעלה, עד שמגיעות לתוך האור שלא מאיר ומתעוררים בתקף לאותו האור שלא מאיר באותה הברכה, ועולה התעוררות למעלה, עד שמוגיעים לפסא העליון, מקור כל החיים. ואז יוצאות מאותו המקור העליון ברכות אחרות, ופוגשות אלה באלה, ונושקות אלה לאלה, ובאות ושורות על ראש הצדיק להריק למטה. וכשיודרות, מתברכים האבות והבנים וכל גרותיהם.

כד סלקין אינון ברקאן מתתא, לית פתחא ופתחא לעילא, ולית ממנא לעילא, דלא פתח כל אינון פתחין. ומכרזי וזמרי בכל אינון רקיעיו, דא איהו דורנא דמלכא דשדר פלוני, דא הוא דורנא בקיומא כדקא יאות. ומאן איהו. ברכה דאתיבו עליה אמן. דכל ברכה דאתיבו עליה אמן, דא איהו בקיומא כדקא יאות. וכיון דהאי ברכתא סלקא, כל דרגין דלעילא, פלהו זמינן לגבי ההוא נהורא דלא נהיר, בגין לאנהרא לגבה. וכל שבו אי היא ברכתא דסגיאון מברכו לה, ומעטרין לה בעטרין קדישין, ברזא דאמן. אמן הוא רזא דקטרי, דכל יחודא וקדושה ברזא דמאריה. ומעטר לההיא ברכתא בעטרין עליון כדקא יאות.

וקדוש ברך הוא אתרעי בהו, באינון דמברכין ליה, ותיאובתיה בברכתא דלתתא, דהיא ברכתא סלקא, ונאהיר בוצינא דלא נהיר, ואתקוי לה בתוקפא תקיפא, לסלקא לעילא. ועל רזא דא כתיב, (שמואל א ב) כי מכבדי אכבד - אלה אותם שמברכים את הקדוש ברך הוא. ובזי יקלו - אלה אותם שלא מברכים את הקדוש ברך הוא, ומונעים ברכתא ממופייהו.

רזא דרזון, לאינון דידעי חכמתא דמאריהו, למנדע רזא דברקאן, בפקודי אורייתא, ובכל הנאין וכסופין דהאי עלמא, לארקא ברקאן מעילא לתתא.

כד ברקאן דצלותא, דאינון תקונא דמאריהו, מתתא לעילא ומעילא לתתא. ברקאן דלאו אינון בעלותא, סלקין מתתא לעילא, עד דמטו גו נהורא דלא נהיר, ומתערי בתוקפא, לההוא נהורא דלא נהיר, בההיא ברכה, וסלקא אתעריו לעילא, עד דמטו לכרסיה עלאה, מקורא דכל חיין.

כדיו נפקו מההוא מקורא עלאה, ברקאן אחרניו, ואערעו אליו באליו, ונשקי אליו לאליו, ואתאן ושריין לדיש צדיק, לארקא לתתא. וכד נחתיו, אתברכו אבהו ובניו, וכל שרגין דלהו.

דבש – תמר

אַרְצֵךְ נֹכַח לִזְמַן מַלְכּוֹת לְחַלּוֹת וְזוֹתָהּ חִכְמָה וְשִׁעְרָהּ צִינָה וְגַפְּךָ לֶעֶת וְתַאֲנָה
נֹכַח וְרִמּוֹן הוּד אַרְצֵךְ נֹכַח לִזְמַן מַלְכּוֹת וְזוֹתָהּ חִכְמָה וְשִׁעְרָהּ צִינָה וְגַפְּךָ לֶעֶת וְתַאֲנָה

יקחו תמר ויאמרו נוסח לימוד זה (זו"ק ב' פרשת ויקרא טז).

רבי אבא היה יושב לפני רבי שמעון. נכנס רבי אלעזר בריה אמר רבי שמעון, כתוב (תהלים כג) צדיק בתמר יפרח וגו'. צדיק בתמר, מאי בתמר? שהרי מכל האילנות של העולם, אין מי שמתעכב לפרח כמו תמר שעולה לשבעים שנים.

מה הטעם בתמר? אלא אף על גב שהכתוב מעיד, החברים פלם אין רוצים לגלות. אבל צדיק בתמר יפרח, זה נאמר על גלות בבל, שהרי לא שבה שכינה למקומה אלא לסוף שבעים שנה. זהו שכתוב (ירמיה כט) כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה אפקד אתכם. וזהו צדיק בתמר יפרח, שעולה זכר ונקבה לשבעים שנה. צדיק – זה הקדוש ברוך הוא, זהו שכתוב (תהלים יא) כי צדיק ה' צדקות אהב.

וכתוב (שמות ט) ה' הצדיק. וכתוב (ישעיה ג) אמרו צדיק כי טוב. כארז בלבנון ישגה. מה זה ארז? זה הקדוש ברוך הוא, שכתוב בחור בארזים. בלבנון ישגה, בלבנון ודאי, וזהו הענף שלמעלה, שעליו כתוב (ישעיה סז) עין לא ראתה אלהים וזלתה.

והארז הזה באותו מקום עליון ישגה. וזה בגלות האחרונה הוא כמו הארז הזה שמתעכב לעלות. ומשעה שעולה עד שעומד בקיומו הוא יום, ותחלת היום האחר עד שעושה צל באור היום.

והארז לא עולה אלא בעדון של המים, כמו שנאמר (זמלכז כז) בארזים עלי מים. כך ארז בלבנון ישגה. שמשם יוצא המעין והנהר של המים להשקות. וארז זה הקדוש ברוך הוא, שכתוב (שיר השירים ט) בחור בארזים.

רבי אבא היה יתיב קמיה דרבי שמעון, עאל רבי אלעזר בריה, אמר רבי שמעון, פתיב, (תהלים כג) צדיק בתמר יפרח וגו'. צדיק בתמר, מאי בתמר. דהא מכל אילני עלמא לית דמתעכב לאפרחא, כמו תמר. דסליק לשבעין שניו.

מאי טעמא בתמר. אלא אף על גב דקרא אסהיד, חברייה פלהו לא פשו לגלגאה. אבל צדיק בתמר יפרח, על גלותא דבבל אתמר, דהא לא תבת שכינתא לאתרהא, אלא בסוף שבעין שניו. דהא הוא דכתיב, (ירמיה כט) כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה אפקוד אתכם. ודא הוא צדיק בתמר יפרח, דסליק דכר ונקבא לשבעין שניו. צדיק: דא קודשא בריך הוא, דהא הוא דכתיב, (תהלים יא) כי צדיק יי' צדקות אהב.

וכתיב (שמות ט) יי' הצדיק. וכתיב (ישעיה ג) אמרו צדיק כי טוב. כארז בלבנון ישגה, מהו ארז. דא קודשא בריך הוא. דכתיב, בחור בארזים. בלבנון ישגה, בלבנון ודאי, ודא הוא ענף דלעילא, דעליה כתיב (ישעיה סז) עין לא ראתה אלהים וזלתה.

והאי ארז, בההוא אתר עלאה, ישגה. ודא בגלותא בתראה הוא פהאי ארז, דאתעכב לסלקאה. ומשעתא, דסליק עד דקאים בקיומיה, הוא יומא. ושירותא דיומא אחרניא, עד דעביד צל בנהורא דיממא.

וארז לא סליק, אלא בעדינא דמיא. כמה דאת אמר (זמלכז כז) בארזים עלי מים. כך ארז בלבנון ישגה. דמתמן נפיק מבועא ונהרא דמיא, לאשקאה. וארז, דא קודשא בריך הוא, דכתיב, בחור בארזים.

ומלך מתי נקרא מלך? כשגדוליו באים אליו עשירים, מספקים בכל מה שהצטרכו, בלא חסרון, ואז הוא מלך. מלך למטה, כשאלו מעשרים אותו בספוק בעטרות קדושות. וכאן נקרא מלך. ומיהו? העולם אשר קדשנו ועוננו. ומשום שהוא עולם של התגלה בחוץ, והוא נסתר, קורא לו כך בדרך נסתר. ועל זה לא נקרא, אלא בדרך נסתר. ולעולם אתה זה ימיו, כמו שנתבאר. ועל זה פהו כפוף לאותו מקום בראש ובסוף. והעולם התחתון, כשנקטר לימיו ונדבק בו, קורא מלמטה למעלה ברוך, ולא נקרא ברוך, רק בסוד המקור שדבק בו ונכנס בו וממלא אותו. אתה, הסוד של אותו הכהן להדבק אתו, ועל זה בתפלה האדם פורע בברוך, שהוא העולם שפופ אל מעלה, וזהו השנוי בין ברוך של התפלה ובין ברוך של שאר ברכות. והפל הוא בסוד עליון, להריק ברכות לכל העולמות.

בברוך של התפלה אדם פורע בברכיו, וגוחן ראשו באתה, משום שאתה נקרא ראש. ועל זה פהו לוקח בראש, והוא תמיד ראש. ולכן פריעה בברוך, וגחנת הראש באתה. והכהן, בכל מקום שנקרא אתה, גוחן בתפלה. המלך אחר שגוחן, טוב לא זקף, מה הטעם? הקדוש ברוך הוא אמר ללבנה, לכי והקטיני את עצמו, ושוב לא זקפה. ולכן הפרכה של אדם לקדוש-ברוך-הוא מתעוררת להוריק ברכות מלמעלה לעולמות פלם, כמו שנאמר. אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

כתוב (ישעיה סג) כי אתה אבינו כי אברהם וגו'. שנינו, לעתיד לבא אומרים ליצחק וכו', משום שהשמאל נכלל בימין. אבל הימין מנין לנו שנקרא אב? שכתוב וישמחו לו לאב ולכהן, ואף על גב שלמעלה נקרא אב, ואפילו לאור שלא מאיר בשעה שנדבק בימין נקרא אתה, כמו שנאמר אתה ה' אבינו וגאלנו וגו'.

ומלך אימתי אקרי מלך. כד רברבנוי אתיו לגביה עתיריו, מסתפקו בכל מה דאצטרכו, בלא חסרונא, גדיו איהו מלך. מלך לתתא, כד אליו מעטרו ליה בספוקא, בעטרין קדישין. והכא אקרי מלך. ומאן איהו. העולם אשר קדשנו ועוננו. ובגין דאיהו עלמא דלא אתגלייא לבר, ואיהו סתים, קרי ליה הכי בארס סתים. ועל דא לא אקרי, אלא בארס סתים. ולעולם ימינא אתה, כמה דאתמר. ועל דא פהו, כפיף לגבי ההוא אתה, ברישא ובסופא. ועלמא תתאה, כד אתקטר לימינא, ואתדבק ביה, קרי מתתא לעילא ברוך, ולא אקרי ברוך, כד ברוך המקורא דאתדבק בהדיה, ועייל ביה, ואמלי ליה. אתה, רזא דההוא פהו, לאתדבקא בהדיה, ועל דא, בעלותא כד נש פורע בברוך, דאיהו עלמא כפוף לגבי עילא, ודא איהו שנוי בין ברוך דעלותא, ובין ברוך דשאר ברכאן. וכלא ברוך עלאה איהו, לארקא ברכאן לכל עלמין. ברוך דעלותא, כד נש פורע ביה בברכו, וגחין רישא באתה, בגין דאתה אקרי ראש. ועל דא פהו נטיל בראש, ואיהו ראש תדיר. ובגין כך פריעה בברוך. וגחינו דרישא באתה. וכהו בכל אתר דאקרי אתה, גחין בעלותא. מלך בתר דגחין, תו לא זקוף, מאי טעמא. קודשא בריך הוא אמר לה לסיהרא, זילי אועירי גרמיה, ותו לא זקפא. ובגין דא, ברכתא דבר נש בריך לקודשא בריך הוא, אתער לארקא ברכאן מלעילא לעלמין פלהו, כמה דאתמר. זכאין אינון ישראל בעלמא דיו, ובעלמא דאתי.

כתיב, (ישעיה סג) כי אתה אבינו כי אברהם וגו'. תנינו, לזמנא דאתי אמרין ליה ליצחק וכו', בגין דשמאלא אתכליל בימינא, אבל ימינא מנלו דאקרי אב. דכתיב וישמחו לו לאב ולכהן, ואף על גב דלעילא אקרי אב, ואפילו לנהורא דלא נהיר בשעתא דאתדבק בימינא אקרי אתה, כמה דאת אמר אתה יי' אבינו וגאלנו וגו'.

אח"כ יאמר תפילה זו:

אנא האל העושה והיוצר והבורא והמאציל עולמות העליונים ובעזרתם ובעביונם בראת דוגמתן על הארץ מתחת, כולם בחכמה עשית עליונים למעלה ותחתונים למטה לחבר את האהל להיות אחד, ואילנין ודשאים מן האדמה הצמחת בקומתם ובעביונם של מעלה להודיע לבני אדם חכמה ותבונה בהמה להשיג בנעלמים, ופקדת עליהם במשמרת מלאכיך הקדושים הממונים והמטטרים להגדילם ולהצמיחן ועלימו תטוף שפע וכח מדותיך העליונות ויעשו פרי תבואה וכל עץ פרי עושה פרי למינו.

ומפרי מעשיך תשבע הארץ לאכול מפריה ולשבוע מטובה להחיות בהם נפש כל חי מן הכח הרוחני אשר בהן מפרי פי מלאכיך הקדושים הנוטרים את פריו, וממנו פרייך נמצא שכר פרי הבטן להחיות ולזון את הגוף והיה פריו למאכל ועלהו לתרופה, וזה היום תחלת מעשיך להחניטם ולחדשם איש יביא בפריו עושה פרי למינהו כי כן ימלאו ימי החנוטים לפירות האילן העליון עץ החיים אשר בתוך הגן ועשה פרי למעלה.

ויהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שבכח סגולת אכילת הפירות שנאכל ונברך עליהן עתה ואשר נהגה בסוד שורשיהן, יתעוררו שרשיהן העליונים אשר המה תלוים במ להשפיע עליהן שפע רצון ברכה ונדבה, וגם הממונים והמטטרים עליהן יתמלאו מעוז שפע הדרן לשוב שנית להגדילם ולהצמיחם מראשית השנה ועד אחרית השנה לטובה ולברכה ולחיים טובים ולשלום, וקיים לנו את הדבר שהבטחתנו על ידי מלאכי חוזך וגערתו לכם באוכל ולא ישחית לכם את פרי האדמה ולא תשכל לכם הגפן בשדה אמר ה' צבאות.

השקיפה ממעון קדשיך מן השמים וברך עלינו את השנה הזאת לטובה ולברכה, תשיתוה ברכות לעד תחדוהו בשמחה את פניך, ונתנה הארץ יכולה ועץ השדה יתן פריו ועליהם תבא ברכת טוב להתברך פירותיה במיעיני אחד המרובה ואחד הממעיט גם ברכות יעשה בבריאות הגוף, שם יצוה ה' את הברכה חיים עד העולם, ועוז הדר הברכות באכילת הפירות יהיו למאורות במעיין הברכות צדיק חי העולמים ונראתה הקסת שש ומתפאר בגוונים שלו, ומשם יושפע עלינו שפע רצון ורחמים למחול ולסלוח מעוותינו ואשמתנו אשר נואלנו ואשר חטאנו והיינו מרשיעי ברית ופגמנו בפרי צדי"ק חי העולמים ומנענו רביבי השפעתו ונשחתו כל מקורות וישוב עתה הכל לאיתנו הראשון ותשב באיתן קשתו, כי אתה תברך צדיק ה' כענה רצון תעטרנו. וכל הניצוצות שנתפזרו על ידינו או על ידי אבותינו ובעון אדם הראשון אשר חטא בפירות האילן, עתה ישובו להתכלל בעוז הדר עץ החיים ויוסר מהם כל רע בכח שמך הגדול היוצא מפסוק ח"ל ב'לע ויקיאנו, ובשוב הכל לאיתנו הראשון ולא ידח ממנו נדח כי אתה ה' לבדך מקבץ נדחי ישראל.

ובכן את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח וקרנו תרום בישועתך וירום הודו ותנשא מלכותו על כל העולם כולו, ותחת הנעצוץ יעלה ברוש ותחת הסרפד יעלה הדס והיה לה' לשם לאות עולם לא יכרת, ויהי פסת בר בארץ בראש הרים ירעש כלבנון פריו ויציצו מעיר כעשב הארץ, אז ירננו עצי היער ועץ השדה נשא ענף ועשה פרי דבר יום ביומו, ולקחת מראשית כל פרי האדמה להביא בכורים לפני מזבח ה' בהלל והודות לה' אלהינו ורב טוב לבית ישראל, ישושם מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח כחבצלת, פרח תפרח ותגל אף גילת ורנן כבוד הלבנון נתן לה הדר הכרמל והשרון המה יראו כבוד ה' הדר אלהינו במהרה בימינו אמן, עשה למען שמך עשה למען חסדך עשה למען ימינך עשה למען תורתך.

יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יהוה צורי וגואלי :

ויהי נועם יהוה אלוהינו עלינו ומעשה ידנו כוננה עלינו ומעשה ידנו כוננהו :

ועוד בלולה בשמן פתית - זה צדיק חי העולמים שמושך טפות קדושות, שהן פזורים פזיזים, מהמח העליון, שהם עשרון אחד כנגד י'. ושני עשרונים - י'. ושלשה עשרונים לפר י' י' י'. והם - עשרון לכבש, ושני עשרונים לאיל, ושלשה עשרונים לפר. וסוד הדבר אמרו בתעניות, אין טפה יורדת מלמעלה שאין עולות כנגדה טפים. והם בסוד זה: והרמוז שלהן כנגד שלשה מחין. אחד מוח הזכרון. שני מוח המחשבה. שלישי מוח הדמיון. הדמיון והזכרון עולים מן הלב. המחשבה יורדת על הלב, ומקבלים אותה עליהם כמלה, משום שזה האדם, שהוא מחשבה, שרוכב ושולט על חיה שלישית, ויורדת עליה אצל שתי החיות, ופותחים כנפיהם לקבל אותה כמו נקוד חולם על צירי נעשה סגולתא, וזה כתר עליון על חכמה ובינה. עשרון ושני עשרונים רומזים לשלש חיות של המרפכה העליונה, שהן: גדלה, גבורה, תפארת. שלשה עשרונים רומזים לנצח, הוד, יסוד. מרפכת המשנה. רביעית ההיו: זו מלכות הקדושה, ה' רביעית משם יהו"ה, שהוא ארבע פני אדם.

ועוד בלולה בשמן פתית, דא צדיק חי עלמיו, דנגיד טפין קדשיו, דאינון פירורין פזיזים, ממזחא עלאה, דאינון חד עשרון לקבל י'. ושני עשרונים, י' י'. ושלשה עשרונים לפר, י' י' י'. ואינון עשרון לכבש, ובי עשרונים לאיל, ושלשה עשרונים לפר. ורזא דמלה אמרו בתעניות, אין טפה יורדת מלמעלה, שאין עולות כנגדה טפים. ואינון ברזא דא ג ורמיזו דילהון לקבל תלת מחין. חד מוח הזכרון. הננינא מוח המחשבה. תליתאה מוח הדמיון. הדמיון והזכרון סלקין מן לבא המחשבת נחתא על לבא ומקבלין לה עליהו כמלפא בגין דהאי אדם דאיהו מחשבה דרכיב ושלט על חיוא תליתאה ונחית עליה לגבי תרין חיוון ופתחין גרפייהו לקבלא לה כגון חולם על צירי אתעביד סגולתא ודא כתר עליון על חכמה ובינה. עשרון ושני עשרונים, רמיזון לתלת חיוון דמרפכתא עלאה. דאינון: גדולה, גבורה, תפארת. שלשה עשרונים, רמיזון: לנצח, הוד, יסוד. מרפכת המשנה. רביעית ההיו: דא מלכות קדישא, ה' רביעאה מן שם יהו"ה. דאיהו ארבע אנפי אדם.

ויכוין בצרוף חודש ניסן **י ה ו ה ר**ת **ישמחו השמים ותגל הארץ** (תהילים ז', י"א)

זית

כנגד ספירת היסוד: ויכוין כוונות הזית והוא סגולה לתיקון הברית ולתיקון הזכרון.

זית יעלה

א"ל אלהיים מצפ"ץ

היוצאים מאותיות יה"ו (ו' מנגלחן - אהיה יה"ו)

ש"מ"ץ בא"ת ב"ש ב"י"ט שהוא ביסוד ועולה **יה"ו**

והיסוד הנקרא ח"י כי שם זה בונה ו' בתים שהם ח"י אותיות המתקבצים ביסוד לזווג.

²² שער הפסוקים דף כ"ו, כתר מלכות אות קמ"ו.

לְשֵׁם יְחֻד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֶיהָ

יֵאָהֳרֹנְהָי

וְרַחֲמֵינוּ וְדַחֲלֵנוּ
אֵיהֵהוּיָהָה

בְּדַחֲלֵנוּ וְרַחֲמֵנוּ
יֵאָהֳרֹנְהָה

לְיַחְדָּא שְׁם י"ה ב' ו"ה
בְּיַחְדָּא שְׁלִים
יְהוּה

בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל

הרינו מוכנים ומזומנים לקיים סדר ט"ו בשבט ביום הקדוש הזה שהוא "ראש השנה לאילן" ללמוד ולספור על הפרות שנשתבחה בהם ארץ ישראל, הנרמזים בפסוק "אַרְצָ חֹטָה וְשַׁעֲרָהּ וְגַפְּנָ וּתְאֲנָה וְרִמּוֹן אֲרָץ זֵית שְׁמֹן וְדִבְשׁ" ושאר פרות האילן לברך עליהם ולאוכלם לתקן שורש מצוה זו במקום עליון, לעשות נחת רוח ליוצרנו ולעשות רצון בוראנו ובכוח סגולת תיקון זה יתוקן חטא אדם הראשון שחטא בפרות האילן ויתבררו ויתוקנו כל ניצוצי הקדושה בשרשם העליון וע"י זה ימשך שפע וברכה לכל העולמות ויעלה עלינו כאילו כונו בכל הכוונות הראויות לכוון בסדר זה.

ויהי נועם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידנו כוננה עלינו ומעשה ידנו כוננהו (ב"פ)

אַרְצָ נֹקֵי דז"א מלכות לאה ורחל ז'ז"ה חכמה וְשַׁעֲרָהּ זינה וְגַפְּנָ לעת ותְאֲנָה נלח וְרִמּוֹן הוד אֲרָץ נוק' דז"א לאה ורחל ז'ז"ה יסוד שְׁמֹן וְדִבְשׁ מלכות

יקחו כל אחד זית ויאמרו נוסח לימוד זה (זוט"ק ג' פסח פנחס רמ"ז).

בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית, בְּשֶׁמֶן, בְּהוּא שְׁמֹן דְּנִגְיָד וְנִפְיָק מִלְּעֵילָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, יֵאוּת אִמְרַת. אֲבָל מַאי כְּתִית. אֲלָא דָּזָא עֲלָאָה אִיהוּ. דְּכִיּוֹן דְּאִיהוּ שְׁמֹן, מַאי כְּתִית. אֲלָא רָמֵז הוּא דְקָא רָמִיז לְשֶׁמֶשׁא בְּנוֹקְבָא, לְאִנְגָדָא לְגַבְהָ שְׁמֹן כְּתִית כְּדָקָא יֵאוּת לָהּ, לָא הוּי אֲלָא כְּתִית, לְאִפְקָא מִזִּיתִים, דְּאִינּוֹן שְׁיִיפִין דְּגוּפָא, וְלְאִמְשַׁכָּא הוּא נְגִידוּ מִלְּעֵילָא, בְּכָל שְׁיִיפָא וְשְׁיִיפָא. וְצָדִיק אִיהוּ דְּכִתִּישׁ כְּתִישׁוֹן, וְאִפְיָק מִכָּל אִינּוֹן שְׁיִיפִין עֲלָיו, דְּאִינּוֹן זִיתִין קְדִישִׁין, מִשַּׁח רְבוּ בְּתֵיאוּבְתָא שְׁלִים, לְגַבֵּי נֹקְבֵיהּ. וְאִי לָא כְּתִישׁ, לָא יִפּוּק הוּא מִשְׁחָא, אֲלָא בְּלָא תֵיאוּבְתָא דְשְׁיִיפִין, וְהוּא נְגִידוּ, לָא אֲתֵהֵי מְנִיה נֹקְבָא, וְלָא הוּי כְּדָקָא יֵאוּת, עַד דְּתֵהָא בְּלוּלָה מְנִיה מִכָּל שְׁיִיפִין. וְעַל דָּא בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית, לְאִתְהַנָּאָה וְלְאִתְזַנָּא מְנִיה.

אָמַר רַבִּי רֵעִיא מְהִימְנָא, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, כְּמָה מִתְיָקִין מִיָּלָה, וְדָאי אֲתֵמַר הָכָא, בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית. וְאֲתֵמַר הָתָם, בְּאוֹרֵייתָא דְבַעַל פְּהַי, בְּלוּלָה בְּמִקְרָא, בְּמִשְׁנָה, בְּתַלְמוּד. וְעוּד אִית דָּזָא תְּנַיִנָא, בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית. וְדָאי לָאו אֹרֵייתָא אִיהִי בְּלוּלָה. אֲלָא לְמָאן דְּסָבִיל כְּמָה מִכְתָּשִׁין בְּגִינָה. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, דְּלִית אֹרֵייתָא מִתְקַיִמַת, אֲלָא בְּמִי שְׁמַמִּית גְּרַמִּיהָ עָלָה. וְעוּד אָמְרוּ, בְּזִמְנָא שְׂאֲתָה מִכְתָּת רַגְלֵיהָ מְמַדִּינָה לְמַדִּינָה, תְּזַכָּה לְרָאוּת פְּנֵי שְׂכִינָה.

וְעוּד בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית, דָּא הוּא דְּמַקְיִים פֶּת בְּמִלַּח תֵּאכְל, וּמִים בְּמִשְׁוֹרָה תְּשִׁתָּה. וְעוּד בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית, דָּא הוּא דְּכִתִּיב, וְהוּא מְחֻלָּל מִפְּשָׁעֵינוּ מְדוּכָא מְעוֹנֵתֵינוּ.

בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית, בְּשֶׁמֶן - בְּאוּתוּ שְׁמֹן שְׁמַמְשָׁד וְיוֹצֵא מִלְּמַעְלָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, יִפְהָ אִמְרַת. אֲבָל מָהוּ כְּתִית? אֲלָא סוּד עֲלִיוֹן הוּא. שְׂכִינּוֹן שְׁהוּא שְׁמֹן, מָהוּ כְּתִית? אֲלָא רָמֵז הוּא שְׁהוּא רִמּוֹן לְשֶׁמֶשׁ בְּנוֹקְבָה, לְהַמְשִׁיךְ אֲעֲלָה שְׁמֹן כְּתִית כְּמוֹ שְׂרָאוֹי לָהּ, לָא הִיתָה אֲלָא כְּתִית, לְהוֹצִיא מִזִּיתִים, שְׁהָם אֲבִרֵי הַגּוֹף, וְלְהַמְשִׁיךְ אוֹתָהּ הַמְשַׁכָּה מִלְּמַעְלָה בְּכָל אֵיבָר וְאֵיבָר. וְהַצָּדִיק הוּא שְׂכִינְתָא כְּתִישׁוֹת, וּמוֹצִיא מִכָּל אוֹתָם אֵיבָרִים עֲלִיוֹנִים, שְׁהָם זִיתִים קְדוּשִׁים, שְׁמֹן הַמְשַׁכָּה, בְּתִשְׁוָקָה שְׁלָמָה לְגַבֵּי הַנֹּקְבָה. וְאִם לָא יִכְתֵּשׁ, לָא יֵצֵא אוֹתוֹ הַשְׁמֹן, אֲלָא בְּלֵי תִשְׁוָקָתָא דְּאֵיבָרִים. וְאוֹתוֹ שְׁפַע לָא תֵהֵב מִמֶּנּוּ הַנֹּקְבָה, וְלָא יִהְיֶה כְּמוֹ שְׂרָאוֹי עַד שְׁתֵּהֵב בְּלוּלָה מִמֶּנּוּ מִכָּל אֵיבָרִים. וְעַל זֶה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית, לְהַנּוֹת וְלְהַיּוֹת נֹזְנָה מִמֶּנּוּ. אָמַר הַרְוֵעָה הַנְּאֻמָּן, מְנוּרָה הַקְדוּשָׁה, כְּמָה מִתְוָקִים דְּבִרְיָה. וְדָאי נְאֻמָּר כָּאן בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית, וְנְאֻמָּר שֶׁם בְּתוֹרָה שְׂבַעַל פְּהַי, בְּלוּלָה בְּמִקְרָא, בְּמִשְׁנָה, בְּתַלְמוּד. וְעוּד יֵשׁ סוּד שְׁנֵי, בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית - וְדָאי אִין הַתּוֹרָה הִיא בְּלוּלָה אֲלָא לְמִי שְׂסוּבַל כְּמָה יִסוּרִים בְּשִׁבְלָה, כְּמוֹ שְׂפָרְשׁוּהָ בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה, שְׂאִין הַתּוֹרָה מִתְקַיִמַת אֲלָא בְּמִי שְׁמַמִּית עֲצֻמוֹ עָלֶיהָ. וְעוּד אָמְרוּ, בְּזִמְנָא שְׂאֲתָה מִכְתָּת רַגְלֵיהָ מְמַדִּינָה לְמַדִּינָה, תְּזַכָּה לְרָאוּת פְּנֵי שְׂכִינָה.

וְעוּד בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית - זֶהוּ שְׁמַקְיִים פֶּת בְּמִלַּח תֵּאכְל וּמִים בְּמִשְׁוֹרָה תְּשִׁתָּה. וְעוּד בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית - זֶהוּ שְׂפָתוֹב וְהוּא מְחֻלָּל מִפְּשָׁעֵנוּ מְדוּכָא מְעוֹנֵתֵינוּ.

שְׁעוּרָה

אַרְצֵי נֹקֵי דַז"א מַלְכוּת לֵאלֹהֵי וְשִׁעְרָהּ זִינָה וְגִפֶּן לַעַת וְתַאֲנָה
נֹכַח וְרַמּוֹן הוּד אַרְצֵי נֹקֵי דַז"א לֵאלֹהֵי וְשִׁעְרָהּ זִינָה וְגִפֶּן לַעַת וְתַאֲנָה
נֹכַח וְרַמּוֹן הוּד אַרְצֵי נֹקֵי דַז"א לֵאלֹהֵי וְשִׁעְרָהּ זִינָה וְגִפֶּן לַעַת וְתַאֲנָה

שְׁבֻלַת שְׁעוּרִים: תְּפִלָּה לְעֵינַי כִּי יַעֲטֹף וְלִפְנֵי י"י יִשְׁפָּךְ שׁוּזוֹ (תהילים ק"ב, א')

שְׁעוּרָה

כנגד ספירת הבינה: שיערה משמאל, מצד הבינה.

יכוין: שְׁעוּרָה - שְׁעֵר ה' (ג' תקע"ה),

שיערה מספר ב' מנצפ"ך (תק"ס)

מִנְצַפ"ךְ מִנְצַפ"ךְ

י' אותיות

מִנְצַפ"ךְ מִנְצַפ"ךְ

ובללות ה"ג.

מִנְצַפ"ךְ

ב' מנצפך

מִנְצַפ"ךְ מִנְצַפ"ךְ

יעלה

קס"ת

גם יכוין:

ש' אלהים דיודין אלף למד הי יוד מם

ר' רבוע אלהים א אל אלה אלהי אלהים

עו"ה בגי' כס"א^כ וכן אנכ"י^ל כולם כינויים לבינה

^ג גם גבריאל הוא מבחינה זו ולזה קסת הסופר במתניו:

^כ שיערה והוא ש' דאלהים דיודין. ר' אחי' שלו' הפשוטים. ותמשיך שני שמות אלו' אל הכסא שהוא בגי' פ"א, כי הכסא מבחי' אלהים הוא כנודע. (ס. ר"ה דס"ד ע"א ייחוד כ"ד)

זוֹטָה

אַרְצֵי נֹקֵי דַז"א מַלְכוּת לֵאלֹהֵי וְשִׁעְרָהּ זִינָה וְגִפֶּן לַעַת וְתַאֲנָה
נֹכַח וְרַמּוֹן הוּד אַרְצֵי נֹקֵי דַז"א לֵאלֹהֵי וְשִׁעְרָהּ זִינָה וְגִפֶּן לַעַת וְתַאֲנָה
נֹכַח וְרַמּוֹן הוּד אַרְצֵי נֹקֵי דַז"א לֵאלֹהֵי וְשִׁעְרָהּ זִינָה וְגִפֶּן לַעַת וְתַאֲנָה

יקחו כל אחד פת הבאה בכסנין ויאמרו נוסח לימוד זה (זו"ה ק' ג' פ' בלק קפ"ח):

פְּתַח הַהוּא יְנוּקָא וְאָמַר, (כמלכ טו) וְהִיָּה
בְּאַכְלֵכֶם מִלְּחָם הָאָרֶץ תְּרִימוּ תְרוּמָה לַיהוָה.
פְּסוּק זֶה נֶאֱמַר עַל עֵמֶד הַתְּנוּפָה. אִיזו
תְּנוּפָה? אִם בְּגִלְלַת שְׁהִנִּיפָה הַכֹּהֵן לְמַעַלְהָ,
הִיא תְּנוּפָה. מִה אֲכַפֵּת לָנוּ אִם הִנִּיף אוֹ
הִנְמִיף? אֵלֶּיךָ וְדַאי אֲצִטְרִיף לְהַרְמִימָה לְמַעַלְהָ,
וְהִינּוּ תְרוּמָה. וְאִף עַל גַּב דְּרִישֵׁינּוּ שְׁנַיִם
מִמָּאָה וְכַךּ זֶה, אֲבָל תְּנוּפָה מִהִי? זֹהִי
הַרְמָה? וְסוּד חֲכֵמָה כָּאן. אִי חֲסִידִים קְדוּשִׁים,
בְּעֵלֵי רְמָחִים, לֹא שְׂמִשְׁתֵּם אֶת רַבֵּי שְׂמִיעָיָה
הַחֲסִיד, שְׂאֵם לֹא תִדְעוּ מִהִי תְנוּפָה, מִהִי
חֲטָה.

מִהִי שְׁעוּרָה, תְּנוּפָה שְׂאֵמְרָנוּ, הִינּוּ תְנִיז
פְּנִי. וְסוּד שְׁלוֹ - (וימיה י"ג) תְּנוּ כְבוֹד לַיהוָה
אֱלֹהֵיכֶם. שְׁהִי פֶה הִינּוּ כְבוֹד שְׂרוּצִים לְתַת
לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלָכֵן צְרִיכִים לְהָרִים
לְמַעַלְהָ, לְהַרְאוֹת שְׂאֵנוּ נוֹתְנִים שְׁלוֹ לְפֶה
הַזֶּה. שְׂאִין שְׁבַח לְמַלְךְ הָעֲלִיוֹן אֵלֶּיךָ
כְּשִׁי־יִשְׂרָאֵל מִתְקַנֵּים לוֹ לְכְבוֹד הַזֶּה וְנוֹתְנִים
כְּבוֹד לְמַלְךְ. וְזֶהוּ תְנוּ פֶה, תְנוּ כְבוֹד, וְהַרְמָה
הִיא בּוֹדֵאִי.

הַפְּסוּק שֶׁהִתְחַלְנוּ וְהִיָּה בְּאַכְלֵכֶם מִלְּחָם
הָאָרֶץ. וְכִי לָכֵן הָאָרֶץ הִיא שְׁעוּרָה? לֹא כֵּן.
וְאֵנוּ מְקַרְבִּים שְׁעוּרָה מִשּׁוּם שֶׁשְׁעוּרָה קְרָמָה
לְשִׂאֵר הַלָּחִם שְׂבֻעוֹלָם. שְׁעוּרָה הִיא שְׁעוּרָה
שֶׁל ה"א יְדוּע הוּא בְּשַׁעוּר שֶׁל ה"א.

חֲטָה נְקוּדָה בְּאֲמִיעֵי, שְׂאִין חֶלֶק לְצַד הָאֲחֵר
שְׂחֵטָא שֵׁם. (אלא) חֲטָה בַּת שְׂמִתְחַטָּאת לְפָנֵי
אֲבִיהָ וְעוֹשֶׂה רְצוֹנָה. וּמִה חֲטָה? כָּלֵל עֲשָׂרִים
וְשִׁתִּים אוֹתִיּוֹת.

פְּתַח הַהוּא יְנוּקָא וְאָמַר, (כמלכ טו) וְהִיָּה
בְּאַכְלֵכֶם מִלְּחָם הָאָרֶץ תְּרִימוּ תְרוּמָה לַיהוָה.
קְרָא דָּא עַל עוֹמֵד הַתְּנוּפָה אֲתַמַּר, מִאִי
תְּנוּפָה, אִי בְּגִין דְּאֲנִיף לִיהָ כְּהֵנָּא לְעֵילָא
אִיִּי תְנוּפָה. מִאִי אֲכַפֵּת לָנוּ, אִי אֲנִיף אִי
מִאִיִּי. אֵלֶּיךָ וְדַאי אֲצִטְרִיף לְאֲרַמָּא לָהּ
לְעֵילָא, וְהִינּוּ תְרוּמָה. וְאִף עַל גַּב דְּרִישֵׁינּוּ
תְרִי מִמָּאָה, וְהִכִּי הוּא, אֲבָל תְּנוּפָה מִאִי, דָּא
הוּא אֲרַמּוֹתָא. וְדוּא דְחֲכֵמָתָא הַכָּא. אִי חֲסִידִי
קְדִישִׁין, מִאִרֵּי דְרוּמְחִין, לֹא שְׂמִשְׁתֵּנוּן לְרַבֵּי
שְׂמִיעָיָה חֲסִידָא, דָּאִי לָאוּ תִנְדְּעוּן תְּנוּפָה מִאִי
הִיא. חֲטָה מִאִי הִיא.

שְׁעוּרָה מִאִי הִיא, תְּנוּפָה דְקַאֲמְרִינּוּ, הִינּוּ
תְנִיז פְּנִי. וְדוּא דִילִיָּה (וימיה י"ג) תְּנוּ כְבוֹד לַיהוָה
אֱלֹהֵיכֶם. דְּהָא פֶה הִינּוּ כְבוֹד, דְּבַעֲיִנּוּ
לְמִיָּהב לִיהָ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא
אֲבַעֲי לָנוּ לְאֲרַמָּא לְעֵילָא, לְאֲחֻזָּא דְלִיָּה אֲנִי
יְהִבִין לְהִיא פֶה. דְלִית שְׂבַחָא לְמַלְכָּא עַלְאָה,
אֵלֶּיךָ כִּד יִשְׂרָאֵל מִתְקַנֵּי לִיהָ לְהִיא כְבוֹד,
וְיַחֲבִי לִיהָ לְמַלְכָּא כְבוֹד. וְדָא הוּא תְנוּ פֶה,
תְנוּ כְבוֹד, וְאֲרַמָּא אִיהוּ וְדָאִי.

קְרָא דְשְׂרִינּוּ בִיָּה, וְהִיָּה בְּאַכְלֵכֶם מִלְּחָם
הָאָרֶץ. וְכִי לָכֵן הָאָרֶץ שְׁעוּרָה אִיהוּ, לָאוּ
הִכִּי. וְאֵנוּ שְׁעוּרָה מְקַרְבִּינּוּ, בְּגִין דְשְׁעוּרָה
קְרָמָה לְשִׂאֵר נְהֻמָּא דְעֵלְמָא. שְׁעוּרָה אִיהוּ
שְׁעוּרָה דְה"א וְדִיע הוּא, בְּשִׁיעוּרָא דְה"א.
חֲטָה נְקוּדָה בְּאֲמִיעֵיָתָא, דְלִית הוּלְקָא
לְסַטְרָא אֲחֵרָא דְחוּבָא תְמוֹן. חֲטָה בְרִתָּא
דְמִתְחַטָּאָה לְקַמֵּי אֲבוּהָ, וְעֵבִיד לָהּ רְעוּתָא,
וּמִה חֲטָה. כָּלֵלָא דְכ"ב אֲתוּנוּ.

אמר רבי אלעזר, אף על גב דהוה לן למשמע. קבא אית לן למימר, ולדרבא קשתא. אמר ההוא ינוקא, הא מגנא לקבל גירא. אמר רבי אלעזר, ודאי חטה הכי קרינו לה. אבל חמינו בשבטים בלהו דלית בהו ח"ט, ובה אית ח"ט, וקרינו חטה. אמר ההוא ינוקא, ודאי הכי הוא, דהא ח"ט שריא סמיה לה. בהו בשבטין, לא הוו אתון אליו, דקא אתו מסטרא דקדושה דלעילא, אבל לגבה שריא.

ואי בעית לאפקא חרבא, ותימא אמאי נקטת אתון אליו הדיא ברמא, אלא אי תנדע חובא דאדם הראשון, דאמרנו חטיה הוה, תנדע הא. ואילנא דא פד נצת, בלא סטרא דטוב, נקוט לכל סטרא אחרא. וכפייא ליה. חברייא קדמאי פרישו מלה דא, ושרו לה מרחיקה חטה סתם. אתו בתראי ואמרנו חטה ממש. אתא ישעיה ופריש לה, דכתיב, (ישעיה נד) וממחתה כי לא תקרב אליה, ועל כן נקודה באמצעיתא, דלא יהא חטאה, דאלו נקודה לא הוי, חטאה להוי. וחלופא בין ט' לת', תבירו לסטרא אחרא, ברירו (ס"א דילה) דמילה.

אתון חברייא, דלא שמשותן לרבי (דף קפ"ט ע"א) שמעיה חסידא, אמרין דבחמשת זיני דגו, לא אית חולקא לסטר אחרא. ולא הכי, דהא כל מה דאתבלי בארעא, לסטר אחרא אית ביה חולקא. ומאן חולקא אית ליה. מוזי דתדפנו רוח, דכתיב, (תהלים א) לא כן הרשעים כי אם פמוץ אשר תדפנו רוח. ודא הוא רוחא דקדושא, וכתיב (תהלים קג) כי רוח עברה בו ואיננו וגו'. בגין דרוח קדשא מפזר ליה בכל סטרין דעלמא, דלא ישתכת. דא בנוקבא. דכורא מאי הוא. תבן.

ומוזי ותבן פחדא אזליו, ועל דא פטור ממעשר. דלית בהו חולקא בקדושה. ה' דגן בנקיון בלא תבן ומוזי. ח"ט דכר ונוקבא, מוזי ותבן, ה: בנקיון דדגן. ועל דא שלימו דאילנא חטה איהו ואילנא דחטא ביה אדם הראשון חטה הוה. דכלא איהו פרזא, ובמלה דחטה.

אמר רבי אלעזר, אף על גב שהיה לנו לשמע, כאן יש לנו לומר ולדרוך קשת. אמר אותו תינוק, הרי מגן מול החץ. אמר רבי אלעזר, ודאי חטה כף קוראים לה. אבל ראינו שבשבטים כלם אין ח"ט, ובה יש ח"ט, וקוראים חטה. אמר אותו תינוק, ודאי כף זה, שהרי ח"ט חונה סמוך לה. בשבטים אין האותיות האלו, שהרי באו מצד קדשה העליונה, אבל אליה יש.

ואם תרצה להוציא חרב ותאמר למה נקטה אותיות אלו הבת הוה, אלא אם תדע חטא אדם הראשון שאמרנו חטה היה, תדע זה. ועץ זה פשנצה, הפל צד הטוב נקט לכל הצד האחר, וכופף אותו.

החברים הראשונים פרשו דבר זה ושמו אותה מרחוק, חטה סתם. באו אחרונים ואמרנו חטה ממש. בא ישעיה ופרשה, שפתוב (ישעיה נד) וממחתה כי לא תקרב אליה. ולכן נקודה באמצע, שלא תהיה חטאה. שאלו לא היתה נקודה, תהיה חטאה. וחלופ בין ט' לת' שברו את הצד האחר, ברור (שלה) של הדבר.

אתם החברים, שלא שמשתם את רבי (דף קפ"ט ע"א) שמעיה החסיד, אומרין שבחמשת מיני דגן אין חלק לצד האחר. ולא כף, שהרי כל מה שנבלה בארץ יש בו חלק לצד האחר, ומהו חלקו? מוזי שתדפנו רוח, שפתוב (תהלים א) לא כן הרשעים כי אם פמוץ אשר תדפנו רוח, וזוהי רוח של קדשה. וכתוב (תהלים קג) כי רוח עברה בו ואיננו וגו'. משום שרוח הקדש מפזרתו בכל צדדי העולם שלא ימצא. זה בנקבה. הזכר מהו? תבן.

ומוזי ותבן חולכים באחד, ולכן פטור ממעשר, שאין בו חלק בקדשה. ה' דגן בנקיון בלי תבן ומוזי. ח"ט - זכר ונקבה, מוזי ותבן. ה' בנקיון דדגן. ולכן שלמות העץ הוא חטה והעץ שחטא בו אדם הראשון היה חטה, שהכל הוא בסוד, ובדבר חטה.

תנוה רבי אלעזר, ותנוהו חברייא, אמר רבי אלעזר, ודאי הכי הוא. אמר ההוא ינוקא, הכי הוא ודאי, קרא דשרינו ביה, דהא שעורה אקדים למיתי לעלמא. ואיהו מתתקן למיכלא דבעינא סתם, איהו דזא דאלף הרים, דמגדליו בכל יומא, והיא אכלה לון. ואקרי לחם תרומה, מיכלא דההוא תרומה, ואתקריב בליליא, דהא פתיב (ויקרא כב) ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים פי לחמו הוא. מן הקדשים דא תרומה. מן הקדשים, ולא קדשים, דהא קדש סתם לא אקרי תרומה, דחומר בקדש מבתרומה תנן.

ארעא קדישא ברשו דקודשא ברין הוא הוה, ורשו אחרא לא עאל תמן. היה אבדיקת ארעא, אי קיימת במהימנותא, ולא אתחברת ברשו אחרא בקריבו דתרומה דא דשעורים, כגוונא דרזא דסוטה. אמר רבי אבא, ודאי שנגא דחרבא לגבה, אמר ההוא ינוקא, ודאי אתקפנא במגו וצינא לאגנא מניה.

ויאכילהו מזולב וזטה ומצור רבש אשביער: (תהלים פ"א, י"ז)

שבלת זזטים: שיר המעלות ממעמקים קראתיה יהוה: (תהלים ק"ד, ח')

ויברכו מזונות/אדמה בכוונה גדולה.

זזטה

¹⁷ כנגד ספירת החכמה: חטה מימין, מצד החכמה, נובלות החכמה של מעלה – תורה שהם כי"ב אתון כמנין חטיה, והתורה תחילתה בחכמה.

**א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ
ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת**

זזטה ג' טובה זזטים ג' בינה ט'

ויכוין לתקן חטא אדם וחיה שפגמו וקלקלו בחיטה.

אמר רבי אלעזר, ודאי כף זה. אמר אותו תינוק, כף זה בודאי הפסוק שהיינו שרויים בו, שהרי שעורה קדמה לבא לעולם, והיא מתקנת למאכל בהמה סתם. היא סוד אלף הרים שמגדלים בכל יום, והיא אוכלת אותם. ונקראת לחם תרומה, אבל של אותה תרומה, ונקרבת בלילה, שהרי כתוב (ויקרא כב) ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים פי לחמו הוא. מן הקדשים – זו תרומה. מן הקדשים ולא קדשים, שהרי קדש סתם לא נקרא תרומה, שחומר בקדש מבתרומה למדנו.

ארץ הקדושה ברשות הקדוש ברוך הוא היתה, ורשות אחרת לא נכנסה לשם. איך נבדקת הארץ אם עומדת באמונה ולא התחברה ברשות אחרת? בהקדבת תרומה זו של שעורים, כמו סוד הסוטה. אמר רבי אבא, ודאי שנינות החרב אליה. אמר אותו תינוק, ודאי התחוקתי במגו וצינא להתגונן ממנו.

¹⁷ חטיה, שעורה וגפן הם כנגד החב"ד, והם מוחין דאגא שמקבל ז"א לחב"ד שלו ומשם דרך החגיגות ניתנים ללאה. תאנה רימון וזית הם המוחין דאנפא (ומלוגשים בהם מוחין דאגא) וניתנים לרחל דרך הנה"י שלו.
¹⁸ ספר הליקוטין דף נ"ח, כתב מלכות אנות קמ"ד